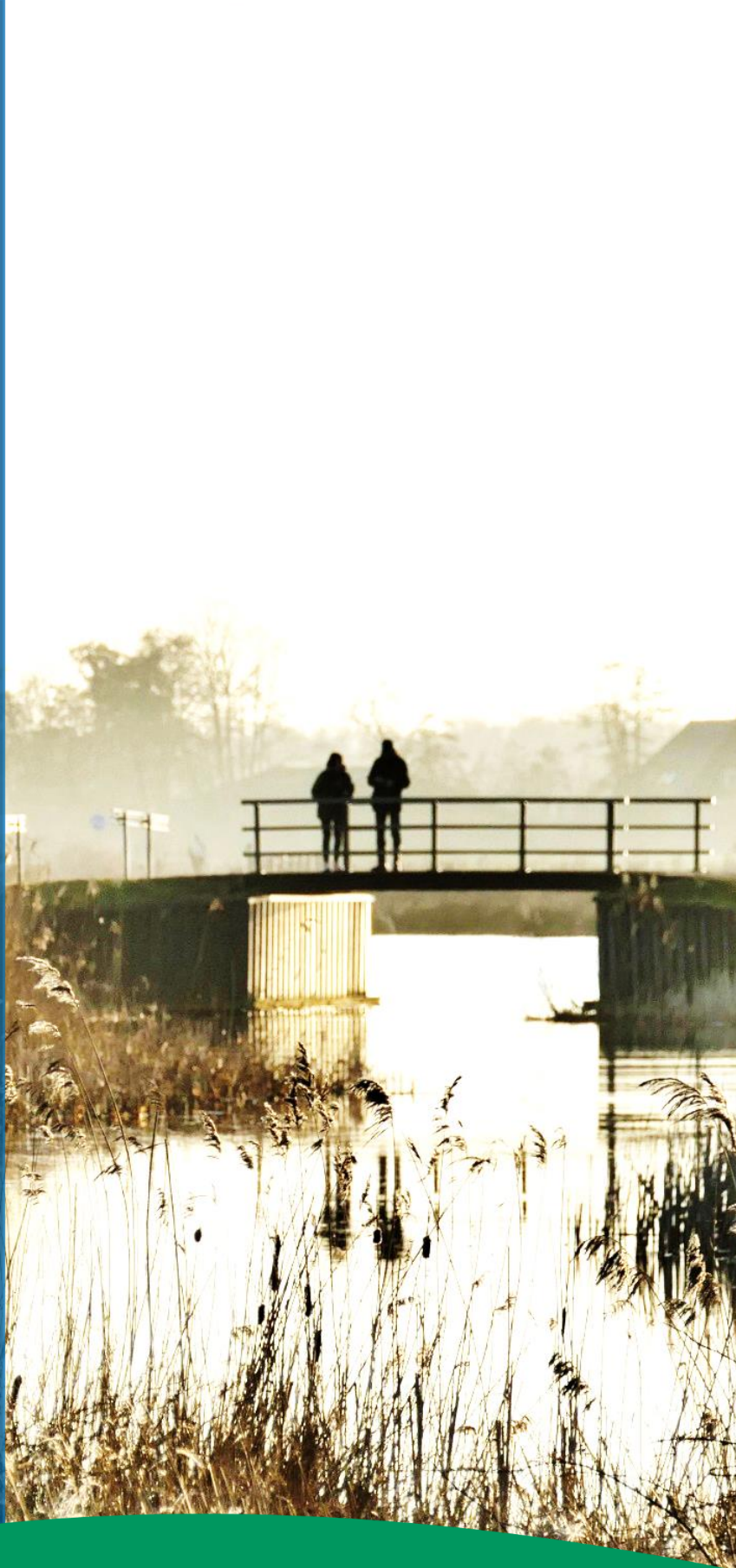

Jaarstukken Dantumadiel 2022

Voorwoord

Dantumadiel sluit 2022 financieel positief af en versterkt daarmee haar financiële basis

De gemeente Dantumadiel heeft 2022 afgesloten met een positief rekeningresultaat van € 7 mln. Daarnaast is de algemene reserve toegenomen tot € 8,6 mln.

Met deze cijfers is een mooie volgende stap gezet om een financieel gezonde gemeente te zijn en te blijven.

Het positieve resultaat is behaald door een aantal grote (incidentele) meevallers: WMO beschut wonen, WMO begeleiding, overheidsgelden voor opvang van Oekraïners en de algemene uitkering. Enerzijds zijn dit meevallers vanuit Rijksbeleid en anderzijds is dit het gevolg van het kostenbewustzijn binnen onze organisatie.

“Het jaar 2022 was wederom een bijzonder jaar. Voor onze samenleving, maar zeker ook voor onze organisatie. De aanpak en de gevolgen van Corona zijn verder naar de achtergrond verdwenen. De oorlog in Oekraïne heeft op vele facetten van de samenleving en onze gemeente effect gehad; waaronder stijgende energieprijzen en de opvang van ontheemde Oekraïners.

Binnen de organisatie zijn de eerste belangrijke stappen gezet richting ontvlechting van de centrumregeling en de opbouw van de nieuwe eigen organisatie.

Daarnaast werpt het Rijksbeleid zijn schaduw vooruit richting de financiën van 2026 en verder.

Al met al een dynamische tijd waarin een gezond financieel fundament de basis is om invulling te kunnen geven aan de raadsvisie en -doelen voor de komende jaren”.

Namens het college van B&W,
Wethouder Rommy Kempenaar

Inleiding

Hierbij presenteren wij u de jaarstukken 2022 van de gemeente Dantumadiel.

De rekening sluit met een voordelig saldo van € 7.039.000.

In het hoofdstuk rekeningresultaat vindt u de belangrijkste oorzaken die geleid hebben tot dit positieve resultaat. Dit bedrag is op de balans gepresenteerd onder het eigen vermogen. In het bijgevoegde voorstel zal aan uw raad worden voorgelegd hoe dit resultaat kan worden bestemd.

Volgens de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) bestaan de jaarstukken uit een jaarverslag en een jaarrekening. Het jaarverslag (deel I) bevat onder andere de verantwoording van wat in de overeenkomstige paragrafen is opgenomen. Daarnaast bevat het jaarverslag de programmaverantwoording. Hierbij wordt gewerkt met programma's die niet zijn gekoppeld aan hoofdfuncties, maar aan de door de gemeenteraad vastgelegde programmastructuur met de bijbehorende gekozen thema's.

Per programma is het doel en de rolname geformuleerd en per onderliggend thema omschreven:

- *De voorgenomen bestuurlijke activiteiten in 2022* (deze zijn conform de begroting 2022). Het BBV verplicht deze voorgenomen activiteiten in de jaarrekening op te nemen. Een positieve bijkomstigheid is dat het de leesbaarheid en de vergelijking met wat er is bereikt en wat hiervoor gedaan is, bevordert);
- *Rapportage op de voortgang van de doelen* (door middel van stoplichten wordt de voortgang aangegeven).

	Vinkje: realisatie doelstelling is gehaald/gereed
	Groen: realisatie doelstelling ligt op schema
	Oranje: realisatie doelstelling loopt vertraging op
	Rood: realisatie doelstelling is niet gehaald

- *Wat er in 2022 is bereikt en wat daarvoor is gedaan* (hier is weergegeven welke activiteiten hebben plaatsgevonden in het afgesloten begrotingsjaar);
- *Wat de uitvoering heeft gekost* (per programma, onderverdeeld in thema's, zijn opgenomen de werkelijke baten en lasten en de begrote baten en lasten na de begrotingswijzigingen). In overeenstemming met de begroting zijn de baten en lasten niet per product afzonderlijk opgenomen, maar per thema.
  - o Wanneer de afzonderlijke verschillen van baten en lasten per thema groter zijn dan € 25.000, of een noemenswaardige oorzaak heeft, worden deze verschillen nader toegelicht.
  - o Wanneer een 'min' teken voor een bedrag is afgedrukt betekent dit een nadeel.
  - o De cijfers worden in de tabellen afgerond op duizendtallen, waardoor er afrondingsverschillen kunnen ontstaan in de tabellen.
  - o In de toelichting wordt een incidenteel verschil aangeduid met een 'I' en wordt een structureel verschil aangeduid met een 'S'.
  - o In alle programma's zijn verschillen zichtbaar op de uitvoeringskosten. Op totaal niveau betreft dit een voordeel welke in de paragraaf bedrijfsvoering toegelicht wordt.

Aan het eind van ieder programma is een totaal overzicht opgenomen met daarbij de eventuele afwijkingen met betrekking tot opnames uit c.q. stortingen in reserves.

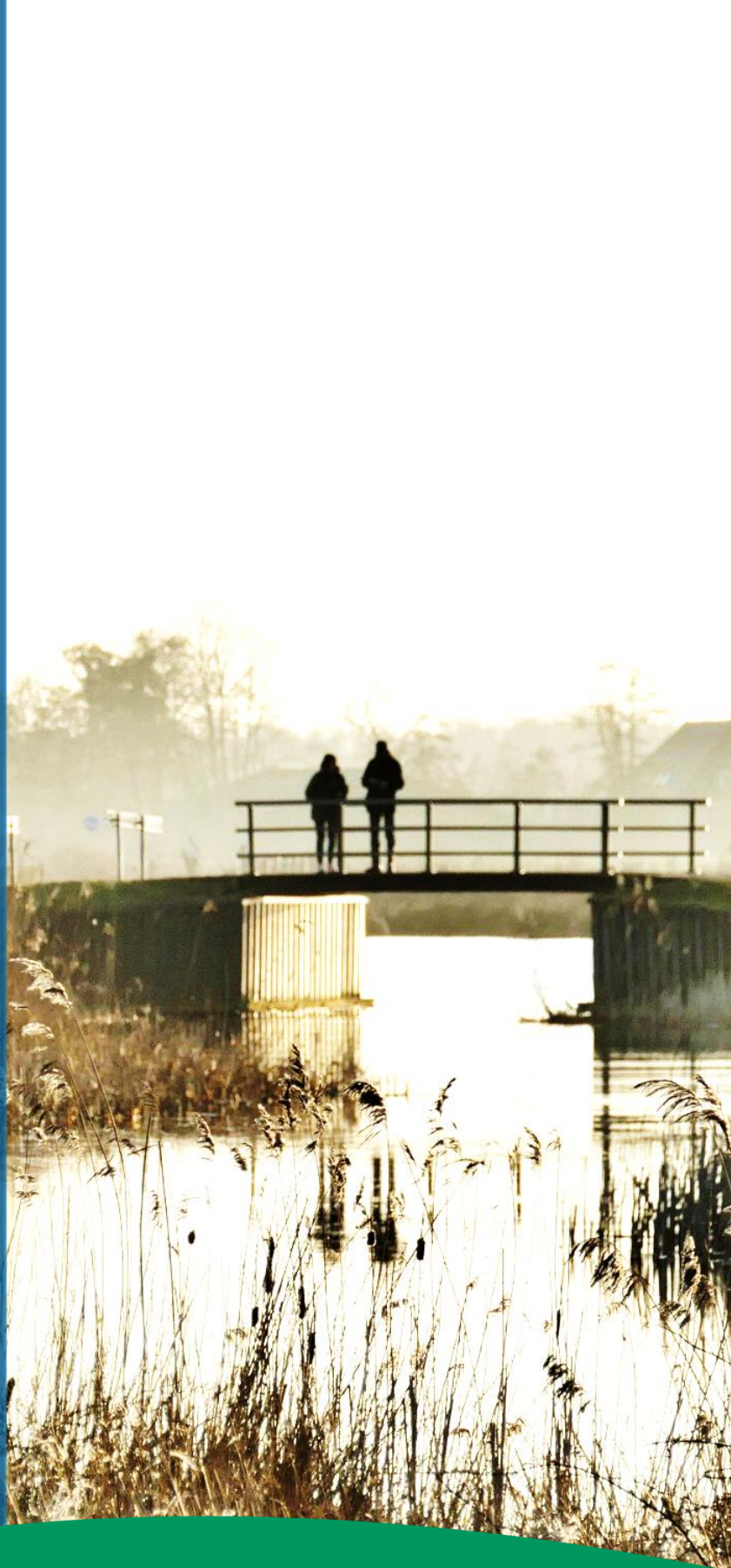
De jaarrekening (deel II) bestaat uit de balans met toelichting, een kort cijfermatig overzicht van baten en lasten en een aantal bijlagen.

Wij willen een ieder dankzeggen die op zijn of haar wijze heeft bijgedragen aan de totstandkoming van deze jaarstukken.

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Inleiding.....	3
Programmaverantwoording	6
Programma 1: Ynwenner en Bestjoer	7
Programma 2: Mienskip.....	20
Programma 3: Soarch en Wolwêzen.....	28
Programma 4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	42
Programma 5: Wenjen en Omjouwing.....	52
Programma 6: Iepenbiere Romte	66
Algemene dekkingsmiddels	78
Overhead	81
Heffing VPB	83
Onvoorzien	84
Rekeningresultaat.....	85
Analyse begrotingsrechtmatigheid	86
Paragrafen	87
Paragraaf lokale heffingen.....	88
Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	92
Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen	98
Paragraaf financiering.....	105
Paragraaf bedrijfsvoering.....	108
Paragraaf Verbonden partijen	115
Paragraaf grondbeleid	129
Nog te realiseren kosten en opbrengsten.....	130
Paragraaf subsidies	132
Jaarrekening	135
Grondslagen voor waardering en resultaatsbepaling.....	136
Balans per 31 december.....	143
Toelichting op de balans per 31 december 2022	147
Schatkistbankieren	166
Niet in de balans opgenomen verplichtingen.....	167
Gebeurtenissen na balansdatum.....	168
Overzicht van baten en lasten 2022	170
WNT-verantwoording 2022 Gemeente Dantumadiel	171
Verantwoording ten aanzien van SiSa	173
Vaststellingsbesluit	178

Jaarverslag Dantumadiel 2022

Programmaverantwoording

Programma 1: Ynwenner en Bestjoer

Waar gaat programma 1 'Ynwenner en Bestjoer' over?

Programmaportefeuillehouder: K. Agricola, R. Kempenaar

Inleiding:

Dienstverlening is een kerntaak van de gemeente.

Daaraan is in de afgelopen jaren dan ook de nodige aandacht besteed, wat onder andere tot uitdrukking kwam in de ontwikkeling en vaststelling van een aantal documenten, zoals de Besturings- en Organisatie filosofie 2017 (BOF), Centrumregeling en Dienstverleningshandvest Dantumadiel – Noardeast Fryslân 2018 en natuurlijk het nieuwe Dienstverleningsconcept Noardeast-Fryslân en Dantumadiel 2019-2022.

Vanuit het organisatiemotto 'Samen, persoonlijk en in de buurt' zal worden gewerkt aan het optimaliseren van onze dienstverlening. Daarbij wordt deze raadsperiode ingezet op de hierna onder 101.1 t/m 101.3 genoemde speerpunten.

Eén van de opbrengsten van de programmamarkt van maart 2019 is daarbij dat er extra aandacht komt voor bewustwording over (digitale) laaggeletterdheid en hulp voor en doorverwijzing van mensen die daaraan behoefte hebben.

Ten aanzien van interne dienstverlening en bedrijfsvoering worden alleen doelen of activiteiten opgenomen als die bijdragen aan een betere (externe) dienstverlening aan de klant. Het belang van een goede interne bedrijfsvoering voor onze externe dienstverlening is onmiskenbaar.

Gebiedsgericht werken – een vorm van collectieve dienstverlening – maakt onderdeel uit van het programma Mienskip, maar een gebiedsgerichte benadering is natuurlijk ook terug te vinden bij de doelstellingen op het gebied van een krachtig en eigentijds bestuur.

Ook veiligheid is een kerntaak van de overheid en in het bijzonder ook van de gemeente.

Het realiseren van een veilige woon- en leefomgeving is een terugkerend en actueel onderwerp en staat daarom altijd hoog op de politieke agenda.

Hoewel de gemeente een regierol heeft als het gaat om veiligheid en ook de kaders voor het (integraal) veiligheidsbeleid vaststelt, opereert de gemeente in een speelveld met veel spelers (ketenpartners). In het veiligheidsdomein is het formuleren en realiseren van smart-doelstellingen door de afhankelijkheid van ketenpartners daarom niet altijd mogelijk.

Bij het bepalen van de doelen, speerpunten en activiteiten is zoveel mogelijk aangesloten op het bestaande beleid en de actuele ontwikkelingen op het gebied van veiligheid.

De inspanningen op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving behoren in de regel tot de reguliere activiteiten en daar waar extra inspanning wordt gevraagd, zijn deze (door alle programma's heen) expliciet op activiteitsniveau opgenomen (bijvoorbeeld bij jeugdoverlast en evenementen). Tijdens de eerder gememoreerde programmamarkt bleek dat toezicht en handhaving op het gebied van overlast in de openbare ruimte meer aandacht verdient. Een maatregel in dat kader is de aanstelling en inzet van jeugd-BOA's.

De ontwikkelingen op het gebied van burger- en overheidsparticipatie en nieuwe democratie zijn niet aan onze gemeente voorbijgegaan. Sterker nog, het gemeentebestuur van Dantumadiel zet al jaren in op een grote(re) rol voor de burger als het gaat om zeggenschap over en invloed op het beleid en de eigen woon- en leefomgeving. Die lijn is in het bestuursakkoord 'Ús Dantumadiel' en daarom ook in dit programma doorgetrokken. Dantumadiel wil een sterke en zelfstandige gemeente zijn, waarbij het bestuur dicht bij de burger blijft en daarmee ook nauwe contacten onderhoudt.

Die sterke positie is mede gebaseerd op een gezonde financiële huishouding.

Op grond van het BBV wordt het financieel beleid (inclusief belastingen) jaarlijks verwerkt in de toelichting(en) en paragrafen bij de begroting en meerjarenraming (en niet in de doelen).

Hoofddoelstelling:

De gemeente Dantumadiel is een resultaatgerichte organisatie met focus op klantgerichte dienstverlening, goed toegesneden op de toekomst en met als speerpunten het verbeteren van de dienstverlening, een veilige woon- en leefomgeving, een krachtig en eigentijds bestuur en een gezond financieel beleid voor de lange termijn.

Waar gaat programma 1 'Ynwenner en Bestjoer' over?

Kerndoelstellingen:

De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: Verbeteren van de dienstverlening

Kerndoelen

101.1 Het aanbod van producten en diensten dat digitaal wordt aangeboden, neemt verder toe

Speerpunt:

- Optimaliseren digitale dienstverlening en benutten van kansen op dat gebied.

101.2 Beter passende dienstverlening (maatwerk) en hoge kwaliteit en klanttevredenheid

Speerpunten:

- Persoonlijke, servicegerichte en integrale dienstverlening, afgestemd op behoeften van inwoners en op doelgroepen (toegankelijkheid via meerdere kanalen);
- Hoge klanttevredenheid;
- Optimaliseren loketfunctie.

101.3 Minder regels en meer efficiënte en effectieve (digitale) werkprocessen

Speerpunten:

- Klantgerichte, efficiënte en effectieve bedrijfsvoering en werkprocessen;
- Deregulering.

Onderwerp: Veilige woon- en leefomgeving

Kerndoel

102 De inwoners voelen zich veiliger, zowel thuis als in de openbare ruimte

Speerpunten:

- Ondernijning;
- High Impact Crimes (overvallen, straatroven, geweldsdelicten en woninginbraken);
- Jeugd en veiligheid (jeugdgroepen en middelengebruik);
- Sociale veiligheid (waaronder personen met verward gedrag en overlast door burenen);
- Evenementenveiligheid;
- Wijkagenten.

Onderwerp: Krachtig en eigentijds bestuur

Kerndoel

103 De gemeente heeft een eigentijds en integer bestuur dat een goede relatie met de burger onderhoudt en ruimte geeft aan nieuwe vormen van participatie en democratie

Speerpunten:

- Sterke zelfstandige gemeente;
- De inwoners centraal;
- Een bestuur dat ruimte geeft aan de samenleving;
- Een gemeente die vanuit eigenheid communiceert en zich profileert.

Onderwerp: Financieel degelijke en zuinig beleid

Kerndoel

104 Gezond financieel beleid voor de lange termijn

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
101.1	Het aanbod van producten en diensten dat digitaal wordt aangeboden neemt verder toe			
	In 2022 kan 80% van alle producten en diensten digitaal worden aangevraagd.	Het plan van aanpak dat in 2019 is opgesteld, is vertaald naar uitgangspunten voor implementatie van het zaakstelsel. In 2022 zullen nieuwe formulieren ontwikkeld worden bij de producten en diensten die via de website worden aangeboden, maar waarvoor nog geen digitale aanvraag mogelijk is (bv. evenementenvergunning).	✓	Het sociaal domein maakt sinds oktober gebruik van webformulieren. Hierdoor hebben we een uitbreiding van producten die via de website kunnen worden aangevraagd gerealiseerd.
101.2	Een beter passende dienstverlening (maatwerk) en hoge kwaliteit en klanttevredenheid			
	De waardering van de dienstverlening (gemiddeld over alle kanalen) uitgedrukt in een cijfer is in 2022 minimaal een 7,0 (2018: 6,7).	Jaarlijks wordt de klanttevredenheid en -bejegening gericht op het verbeteren van onze dienstverlening gemonitord.	✓	Het doel van minimaal een 7,0 is ruimschoots behaald. Binnenkort volgende de definitieve rapportages met alle cijfers.
	De waardering van de klantbejegening (gemiddeld over alle kanalen) uitgedrukt in een cijfer is in 2022 minimaal een 7,0 (2018: 6,7).	Investeren in een organisatie-ontwikkelingsprogramma gericht leren denken en handelen vanuit de behoefte van de klant (klantbetrokken benadering) en de zelfredzaamheid van de klant bevorderen.	✓	Het doel van minimaal een 7,0 is ruimschoots behaald. Binnenkort volgende de definitieve rapportages met alle cijfers.
	Cijfer klanttevredenheid is in 2022 gestegen naar een 7,0 (2018: 6,6).	Sturen op het verbeteren van de kwaliteitsnorm. Door middel van het programma Direct Duidelijk, de implementatie van het nieuwe Zaak- en KKS systeem en het verbeteren van de front- en backoffice koppeling.	✓	Het doel van minimaal een 7,0 is ruimschoots behaald. Binnenkort volgende de definitieve rapportages met alle cijfers.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	Alle schriftelijke communicatie van de gemeenten is vanaf 2022 op B1 niveau.	Inzet van taalcoaches die medewerkers trainen om op B1 niveau te schrijven.		Er is inmiddels een applicatie in gebruik genomen die ondersteunt in het schrijven op het juiste taalniveau. De taalcoaches ondersteunen de medewerkers om op B1-niveau te schrijven.
101.3	Minder regels en meer efficiënte en effectieve (digitale) werkprocessen			
	In 2022 voldoet 80% van de dienstverlening aan de vast te stellen servicenormen.	De in 2019 op basis van het dienstverleningsconcept vastgestelde servicenormen worden doorlopend gemonitord op naleving.		We werken met een nieuw zaaksysteem. De vastgestelde servicenormen zijn daar in opgenomen. De tool om te rapporteren vanuit het zaaksysteem is echter nog niet beschikbaar. Regionaal is dit een aandachtspunt binnen het project "zaakgericht werken". Monitoring vanuit het zaaksysteem is niet mogelijk gebleken.
	Effectieve implementatie van de Omgevingswet.	Implementeren en uitvoeren van de Omgevingswet.		Minister stelt de Kamer voor om de Omgevingswet op 1 januari 2024 in te laten gaan. Dit betekent dat implementatie opnieuw uitgesteld wordt. Kamer moet hier nog toe besluiten. Voorbereidingen voor eigen gemeente lopen op schema. Er wordt geoefend met nieuwe werkwijze en instrumenten.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
102	De inwoners ervaren een veilige leefomgeving, zowel thuis als in de openbare ruimte			
	Aanpak verkeersveiligheid in Dantumadiel (op naar nul slachtoffers) door vergroten van de feitelijke verkeersveiligheid én het verhogen van de verkeersveiligheidsbeleving (zie ook programma 6)	De integrale verbinding tussen verkeer & vervoer én veiligheid wordt geïntensiveerd door een structurele samenwerking te organiseren tussen deze beleidsafdelingen, aangevuld met de politie.	✓	Doorlopend proces
		Verkeersveiligheid wordt structureel geagendeerd in het operationeel veiligheidsoverleg met de politie én minstens eenmaal per jaar in de lokale gezagsdriehoek.	✓	Doorlopend proces
	Aanpak woninginbraken: realiseren stabilisering van het aanpak (woning)inbraken naar het niveau van 2017.	Vergroten van het risicobewustzijn én meldingsbereidheid door blijvende inzet op inbraakpreventie, met name rond de 'donkere dagen' en vakantieperiodes. Dit wordt gedaan door het inzetten van allerlei communicatiemiddelen, maar ook door het organiseren van inbraakpreventieavonden, het gebruiken van lichtkranten of de inzet van bijvoorbeeld de 'preventietruck'.	✓	Doorlopend proces
		Preventief bestrijden van heling door de verdere uitrol van het Digitaal Opkopers Register (DOR), waarmee de registratieplicht van handelaren in tweedehands goederen wordt gefaciliteerd.	✓	Doorlopend.
		Insteken op buurtpreventie door de begeleiding, facilitering en bekendmaking van WhatsApp groepen (onder andere door WhatsApp-borden ter beschikking te stellen).		Het aanvragen van whatsapp borden loopt. In de nieuwe organisatie wordt beleid gemaakt voor preventie woninginbraken.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	De komende jaren wordt er ingezet op de aanpak van problematische jeugdgroepen en groepsgedrag door: het verminderen van criminaliteit en overlast het versterken van de sociale positie en de jongeren perspectief bieden het verstoren van de negatieve groepsdynamiek het voorkomen van aanwas het vergroten van het veiligheidsgevoel in de wijken en dorpen en onder de jongeren.	Implementatie en verdere ontwikkeling van de aanpak problematische jeugdgroepen en groepsgedrag (inclusief juridisch kader voor o.a. het delen van informatie). Hierbij is aandacht voor de capaciteit en beschikbaarheid van jongerenwerk en gemeentelijke toezichthouders/ boa's.		Is doorlopend. Geen bijzonderheden
		Jeugdoverlast is een samenspel en per casus/groep wordt een concrete aanpak ontwikkeld. Daar waar sprake is van structurele overlast, worden (fysieke) maatregelen getroffen.		Doorlopend.
		Blijven investeren in de aanpak op en rond De Swemmer.		Doorlopend.
	De komende jaren moet de overlast door verwarde en overlast gevende personen worden verminderd, het draagvlak op straat en in de buurt worden vergroot en een snellere toeleiding tot zorg en ondersteuning.	Naast deelname aan de regionale aanpak wordt lokaal ingezet op (multi)casuïstiek waarmee de overlast door personen met verward gedrag wordt beperkt.		Doorlopend.
	Medewerkers, inwoners en ondernemers herkennen ondermijnende criminaliteit en weten hoe en waar ze dit moeten melden. Er is hierbij specifiek aandacht voor het buitengebied.	Er wordt projectmatig ingezet op locaties, fenomenen en branches binnen de gemeente waar nog onvoldoende zicht op is. In 2022 gaat dit om een project bedrijventerreinen en een project recreatieterreinen. Ook wordt er een zgn. branchescan uitgevoerd op een specifieke bedrijfstak.		Is niet afgerond, wordt in 2023 een vervolg aan gegeven.
		Er wordt extra ingezet op de ambtelijke en bestuurlijke integriteit en weerbaarheid in relatie tot het thema ondermijning.		Doorlopend.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		Het uitvoeren van onderzoeken die voortvloeien uit de in het ondernijningsbeeld genoemde signalen, bovenop de reguliere werkzaamheden.		Doorlopend.
		Het consequenter inzetten van het beschikbaar bestuurlijk instrumentarium.		Doorlopend.
		Er wordt, in samenhang met omgevingsplan, beleid ontwikkeld over de herontwikkeling van leegstaande boerderijen.		Deze activiteit is niet opgepakt, gebeurt in 2023.
		Er wordt extra ingezet op bewustwording van inwoners, ondernemers en de eigen organisatie.		Doorlopend.
		Er wordt een verkennend onderzoek uitgevoerd naar aanvullende toepassingsmogelijkheden van onze Algemene Plaatselijke Verordening in de aanpak van ondernijnende activiteiten.		Dit is niet afgerond, dit wordt in 2023 opgepakt.
103	De gemeente heeft een eigentijds en integer bestuur dat een goede relatie met de burger onderhoudt en ruimte geeft aan nieuwe vormen van participatie en democratie			
	Versteving van de zelfstandige positie mede door krachtige samenwerking in en buiten de gemeente.	Een sterk en ondernemend college dat actief investeert in contact met inwoners, bedrijven en maatschappelijke partijen in de gemeente – vernieuwend en toekomstgericht – op basis van een per jaar vast te leggen plan van aanpak (PvA), op de opgestelde visie en doorontwikkeling van Team Dantumadiel. Zie ook programma 4, paragraaf 1.1.		Inmiddels is de ontvlechting in gang gezet. Daarnaast wordt er projectmatig gewerkt aan de opbouw van de nieuwe organisatie.
		Onderdeel van het PvA is ook een dorpenverkenning/-toer van het college welke uitmondt in gezamenlijke afspraken en acties.		De werkbezoeken zijn gestart en ingepland.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		<p>Onderzoek naar wat daarnaast nodig is om een verdere versteviging van de zelfstandige positie vorm te geven, bijvoorbeeld door specifieke functies voor advies, ondersteuning, of facilitering van bestuur en samenleving.</p> <p>De raad heeft college in 2020 opdracht gegeven tot het maken van een toekomstvisie voor Dantumadiel. Deze visie is in juli 2021 door de raad vastgesteld. Op basis daarvan wordt er een verdere uitwerking opgezet.</p>		<p>In de opbouw van de nieuwe organisatie willen we sterk inzetten op de korte afstand tussen bestuur en organisatie. Dit op basis van de visie die door de raad is vastgesteld.</p>
		<p>De samenwerking met de dorpen wordt verder aangehaald, o.a. via deelname aan het DOM 2.0 project.</p>		<p>Er lopen in Dantumadiel drie DOM-projecten.</p>
		<p>Regionale samenwerking in ANNO 3. De samenwerking met Noardeast-Fryslân en samenwerking in regionaal en provinciaal verband maximaal benut.</p>		<p>De opgaven binnen Anno 3 zijn benoemd, bestuurlijk en ambtelijk trekkers aangewezen. Uitvoeringsprogramma's opgesteld.</p>
	<p>Raad en college bieden ruimte aan initiatieven uit de samenleving en meer zeggenschap voor de burger.</p>	<p>Doorontwikkeling positie en betrokkenheid van de raad m.b.t. burgerparticipatie/overheids participatie (workshops, kennisdeling, digitale leeromgeving nieuwe democratie, e.d.).</p>		<p>Groepen in de samenleving worden actief gestimuleerd om hun mening/zorg kenbaar te maken aan de raad.</p>
		<p>Pilots waarbij zeggenschap en budgetverantwoordelijkheid wordt overgedragen.</p>		<p>Deze projecten lopen.</p>
	<p>De samenleving herkent de gemeente als een sterke en zelfstandige gemeente, waarin de inwoners centraal staan.</p>	<p>Vanuit eigenheid communiceren over onze gemeente.</p>		<p>Bij de opbouw van de nieuwe organisatie wordt hier extra op ingezet.</p>

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		Inloopsprekuren voor college.		Er zijn geen inloopsprekuren maar inwoners kunnen te alle tijde een afspraak maken. De bestuurders zijn laagdrempelig benaderbaar, waar ook veelvuldig gebruik van gemaakt wordt.
		Collegevergaderingen en hoorzittingen in de dorpen houden.		Jaarvergaderingen in de dorpen zijn bijgewoond door de collegeleden. Er is een nieuw beleid vastgesteld om op een andere manier structureel contact te hebben met de verenigingen van de dorpen.
		College en organisatie leggen actief contact met en betrekken inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties, waaronder mensen met een spilfunctie in de samenleving, maar ook mensen die minder kunnen meekomen (zoals minder (digitaal) geletterden) door extra ondersteuning (maatjes). Zie hiervoor ook 1 ^e activiteit bij subdoel 1.		Vanuit de versnellingsagenda lopen er verschillende pilots om de burgerparticipatie te stimuleren.
		Sterke netwerken in de samenleving zoals verenigingen, kerken en voedselbanken benutten om zoveel mogelijk mensen te bereiken. Zie hiervoor ook 1 ^e activiteit bij subdoel 1.		Hier wordt vorm en inhoud aan gegeven door onder andere het gebiedsteam door middel van: - 'Ik bin der klear foar'; - 'Coalitie Kom Erbij'; - Projecten Kennislab NOF; - Platform Sociale uitsluiting en armoede bestrijding.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		De gemeente speelt steeds meer in op de zelfredzaamheid van inwoners en benut de kracht van de samenleving, o.a. middels het fonds 'It is oan jo'.		In de 2 ^{de} tender van 2022 zijn er 3 aanvragen binnengekomen en gehonoreerd. Deze aanvragen voldeden aan de criteria van het fonds.
104	De gemeente voert op financieel gebied een degelijk en zuinig beleid*			

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Dienstverlening</i>
Besturings- en organisatiefilosofie en hoofdstructuur Noardeast-Fryslân en Dantumadiel (2017)
Centrumregeling en Dienstverleningshandvest Dantumadiel – Noardeast-Fryslân (2018)
Dienstverleningsconcept Noardeast-Fryslân en Dantumadiel (2018)
<i>Veilige woon en leefomgeving</i>
Veiligheidsagenda Dantumadiel 2020 – 2023: Mei elkoar foar feiligens
Regionaal Beleidsplan Veiligheid Noord-Nederland 2020 – 2023 (Politie)
Beleidsplan Veiligheid 2019 – 2022 (Veiligheidsregio Fryslân)
Samenwerkingsovereenkomst Veiligheidshuis Fryslân
Convenant Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC)
Beleidsregels artikel 13b Opiumwet (2019)
<i>Krchtig en eigentijds bestuur</i>
Bestuursakkoord Us Dantumadiel
Centrumregeling en Dienstverleningshandvest Dantumadiel – Noardeast Fryslân (2018)
Sociaal Economisch Masterplan en Agenda Netwerk Noordoost (ANNO)
Notitie gebiedsgericht werken Noardeast-Fryslân en Dantumadiel (2018)
<i>Gezond financieel beleid voor de lange termijn</i>
Financiële beleidsdocumenten (begroting, meerjarenraming, jaarrekening en perspectiefnota)

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Gemeente Noardeast-Fryslân	Via een centrumregeling en een dienstverleningshandvest is de ambtelijke dienstverlening door Noardeast-Fryslân aan Dantumadiel vastgelegd en daarmee is de gemeente Noardeast-Fryslân een belangrijke partij bij het realiseren van doelstellingen door alle programma's heen.
Veiligheidsregio Fryslân (VRF), onderdeel veiligheid	Belangrijke partner bij het realiseren van een veilige woon- en leefomgeving.
Vereniging van Friese Gemeenten	De VFG behartigt de belangen voor alle Friese gemeenten, totaal 18.
Vereniging van Nederlandse Gemeenten	De VNG behartigt de belangen voor alle Nederlandse gemeenten.

Uniforme beleidsindicatoren	Eenheid	Periode	Gemeente Dantumadiel	Nederland	Peildatum
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2022	3,49	n.v.t.	31-12-2022
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2022	3,47	n.v.t.	31-12-2022
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2022	794,57	n.v.t.	31-12-2022

Uniforme beleidsindicatoren	Eenheid	Periode	Gemeente Dantumadiel	Nederland	Peildatum
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2022	1,11%	n.v.t.	31-12-2022
Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	2021	2,00	8,00	27-02-2023
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	2021	0,50	1,80	27-02-2023
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	2021	2,60	4,30	27-02-2023
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	2021	0,50	1,30	27-02-2023
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	2021	3,40	6,0	27-02-2023

Leeswijzer uniforme beleidsindicatoren:

Uniforme beleids-indicatoren	Toelichting	Bron
Formatie	Het gaat hier om de toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat voor het begrotingsjaar op peildatum 1 januari, uitgedrukt in fte per 1.000 inwoners.	Eigen gegevens
Bezetting	Het gaat hier om het werkelijk aantal fte dat werkzaam is (inclusief boventallige werknemers), dus niet om de toegestane formatieve omvang uit het formatieplan. Het aantal fte wordt uitgedrukt per 1.000 inwoners.	Eigen gegevens
Apparaatskosten	Apparaatskosten (ofwel organisatiekosten) zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken.	Eigen begroting
Externe inhuur		Eigen begroting
Verwijzingen Halt	Het aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 tot 18 jaar. Jongeren van 12 tot 18 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.	Bureau Halt
Winkeldiefstallen	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.	CBS
Geweldsmisdrijven	Het aantal geweldsmisdrijven. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).	CBS
Diefstallen uit woning	Het aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners.	CBS

Uniforme beleids-indicatoren	Toelichting	Bron
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven.	CBS

Overzicht baten en lasten 2022

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaar-rekening	Saldo
Baten				
101 Bestuur	0	0	137	137
102 Dienstverlening	211	211	225	14
103 Veiligheid	44	44	60	16
Totaal baten	254	254	423	168
Lasten				
101 Bestuur	-1.221	-1.714	-1.468	246
102 Dienstverlening	-390	-419	-426	-8
103 Veiligheid	-1.489	-1.496	-1.425	71
Totaal lasten	-3.100	-3.629	-3.318	310
Saldo baten en lasten	-2.845	-3.374	-2.896	479
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves				
Toevoegingen	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	492	245	-247
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	0	492	245	-247
Resultaat	-2.845	-2.882	-2.651	231

Toelichting op de verschillen Programma 1: Ynwenner en Bestjoer

(I)= Incidenteel (S)= Structureel

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000
Baten		168
101 Bestuur		137
Lagere lasten Wethouders pensioenen doordat de rekenrente is verhoogd van 0,00% naar 2,47% . Dit levert een vrijval in de voorziening op van € 202.000.	I	137
102 Dienstverlening		14
Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	14
103 Veiligheid		16
Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	16

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000	
Lasten			310
101 Bestuur			246
De uitgaven voor Programmaplan 2024 en Ontvlechting zijn lager dan begroot, omdat het zwaartepunt van de activiteiten vooral in 2023 ligt. De restant-budgetten worden overgeheveld naar 2023.	I	245	
Verschillen kleiner dan € 50.000.		1	
102 Dienstverlening			-8
Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	-8	
103 Veiligheid			71
Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	71	
Saldo baten en lasten			479

Specificatie reserveringen Programma 1: Ynwenner en Bestjoer

Reserves		Bedragen x € 1.000	
Toevoegingen			0
Onttrekkingen			-247
De uitgaven voor Programmaplan 2024 en Ontvlechting zijn lager dan begroot, omdat het zwaartepunt van de activiteiten vooral in 2023 ligt. De restant-budgetten worden overgeheveld naar 2023.		-245	
Verschillen kleiner dan € 50.000.		-2	
Totaal Reserveringen			-247

Programma 2: Mienskip

Waar gaat programma 2 'Mienskip' over?

Programmaportefeuillehouder: K. Agricola, G. Wiersma

Inleiding

Vitale en levendige dorpsgemeenschappen vormen samen een vitale en levendige gemeente. Activiteiten en evenementen op het gebied van sport en cultuur, al dan niet in verenigingsverband, verbindt mensen en vergroot de levendigheid van de dorpen. Het is daarom belangrijk initiatieven blijvend aan te jagen en te ondersteunen en samenwerking te stimuleren.

Met het oog op de bevolkingsontwikkelingen wil de gemeente de basisvoorzieningen op peil te houden en waar mogelijk met de inwoners, ondernemers en dorpsbelangen initiatieven oppakken om een plus mogelijk te maken op het voorzieningenniveau. Het realiseren van een toekomstbestendige voorzieningenstructuur (waaronder goede onderwijshuisvesting) zal vorm moeten krijgen mét de betrokken partners (zoals schoolbesturen, sportverenigingen, kerken, bedrijven) en de dorpen (inwoners). Hierbij wordt vormgegeven aan een inclusieve samenleving waarin iedereen meetelt.

Jongeren met een goed opleidingsniveau en met de juiste vaardigheden en competenties hebben meer kansen op de arbeidsmarkt. Daarom wordt binnen dit programma ingezet op talentontwikkeling en goede aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt.

Van een overheid die beslist en stuurt en daar waar nodig mensen en organisaties daarbij betreft, veranderen we naar een overheid die inwoners en instellingen faciliteert bij door hen aangedragen ideeën. De rol van de gemeente is binnen dit programma dan ook vaak die van:

- een 'netwerkende overheid', die samenwerking zoekt met andere partijen en daarmee gezamenlijk doelen bepaalt;
- een responsieve, participerende overheid, die ruimte geeft aan maatschappelijke initiatieven van onderop en deze ondersteunt;
- een betrokken overheid die voorkomt dat mensen niet mee kunnen komen of tussen wal en schip raken.

Vanwege de veranderende rol van de gemeente gaan we met initiatiefnemers en partners een proces in en het resultaat is niet altijd vooraf te bepalen. De doelen zijn dan minder 'smart' geformuleerd. Om de resultaten te volgen wordt gebruik gemaakt van de burgerpeiling Waarstaatjegemeente die om de twee jaar plaatsvindt. Waar nodig wordt een eigen nulmeting uitgevoerd en door de gemeente zelf periodiek gemonitord.

Hoofddoelstelling:

Behouden en versterken van vitale gemeenschappen en van de leefbaarheid.

Kerdoelstellingen:

De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: Sociale verbondenheid

Kerdoelen

201.1 Meer sociale verbondenheid en betrokken burgers

Speerpunten:

- Aanbod van culturele activiteiten;
- Aanbod van cultuureducatie voor kinderen / jeugd;
- Sportactiviteiten;
- Verenigingsleven;
- Vrijwillige inzet in dorpen.

Waar gaat programma 2 'Menskip' over?

201.2 Meer zelforganisatie, zelfsturing en eigen verantwoordelijkheid van inwoners

Speerpunten:

- Ondersteunen en versterken van initiatieven van onderop;
- Duidelijk gemeentelijk aanspreekpunt;
- Participatie van burgers;
- Samenhang in initiatieven waar mogelijk;
- Overheidsparticipatie / nieuw samenspel inwoners en overheid.

Onderwerp: Voorzieningenniveau

Kerdoel

202 Beter passend voorzieningenniveau

Speerpunten:

- Onderwijs;
- Culturele voorzieningen (culturele infrastructuur);
- Sportvoorzieningen;
- Overige maatschappelijke voorzieningen (en combi's).

Onderwerp: Talentontwikkeling (onderwijs, cultuur)

Kerdoelen

203.1 Optimaliseren van de schoolloopbaan zodat kinderen beter voorbereid zijn op hun toekomst

Speerpunten:

- Doelgroep jongeren;
- Aansluiting onderwijs op arbeidsmarkt.

Onderwerp: Verbondenheid met de streek

Kerdoelen

204 Versterken van de streekcultuur

Speerpunten:

- Samenwerkingsverbanden;
- Richten op kinderen basisschoolleeftijd–educatie;
- Initiatieven aanjagen en faciliteren;
- Inwoners zijn trots op de streek/gemeente waar ze wonen.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
201.1	Meer sociale verbondenheid en betrokken burgers			
	Toename van het aantal door inwoners georganiseerde activiteiten (o.a. cultuur en sport) al dan niet in verenigingsverband gericht op de levendigheid van de dorpen.	Er wordt een inventarisatie gemaakt van culturele activiteiten, met bijbehorende middelen. Op basis daarvan wordt de cultuurnota opgesteld waarna uitvoering zal worden gegeven aan de daarin opgenomen activiteiten.		Inventarisatie culturele activiteiten is 25 januari 2022 in de raad geweest. Is v.k.a. Als vervolg hierop is de 'Aanjaageregeling keunst en kultuer' vastgesteld. Deze subsidieregeling wordt gefinancierd uit coronacompen-satiemiddelen van het Rijk.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		Er is een nieuwe sportnota opgesteld en deze wordt uitgevoerd. In de nota is een duidelijke structuur opgenomen voor het overleg met de plaatselijke organisaties.		Actuele ontwikkelingen zoals het sportakkoord, 'Tiid foar Aksje' en nieuwbouwplannen maken dat de te ontwikkelen sportnota in een ander daglicht komt te staan.
		Er wordt ingezet op sportstimulering in verband met het gezondheidsbeleid (leefstijl). We richten ons met name op verenigingen, sportaanbieders en het (bewegings)onderwijs. Inzet van de buurtsportcoaches is hierbij onmisbaar en zal daarom worden gecontinueerd. De inzet van de buurtsportcoaches op scholen wordt structureler en formeler.		Bewegteam is en blijft duidelijk aanwezig in de samenleving. Inmiddels ook duidelijk breder dan alleen het (basis)onderwijs. Het basisonderwijs is geïnformeerd over het aanbod voor hen en als men meer wil dat daar dan aanvullende (betalende) diensten voor zijn.
		Er wordt uitvoering gegeven aan het Lokaal sportakkoord. De belangrijkste thema's van het Lokaal Sportakkoord zijn opgenomen in de Sportnota.		Laatste jaar Sportakkoord. Sportakkoord uitvoering gegeven middels actiepunten en platform geformeerd.
		Er wordt uitvoering gegeven aan de activiteiten die zijn benoemd in de notitie 'Het nieuwe jongerenwerken'.		Project is in uitvoering. In 2023 wordt het nieuwe jongerenwerken geëvalueerd.
201.2	Meer zelforganisatie, zelfsturing en eigen verantwoordelijkheid van inwoners			
	Inwoners hebben meer mogelijkheden voor invloed op hun eigen leefomgeving.	Kleine leefbaarheidsinitiatieven worden ondersteund door middel van subsidie vanuit het It is oan jo-fonds. Er zijn 2 tenders per jaar. Subsidieaanvragen worden getoetst aan de spelregels van het fonds.		In de eerste tender van de 2022 zijn er 7 aanvragen gehonoreerd die voldeden aan het criteria van het fonds. 5 aanvragen zijn afgewezen.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		De DOM-projecten in Driezum-Wâlterswald, Broeksterwâld en Rinsumageast worden gefaciliteerd.		DOM Broeksterwâld loopt voorspoedig. Het aanbestedingstraject is afgerond. De werkzaamheden zijn gestart. Andere projecten worden in aparte werkgroepen opgepakt.
				DOM Driezum-Wâlterswâld: de projectgroep heeft maandelijks overleg over het woonplan Driezum zowel interne als externe personen zijn aanwezig.
				DOM Rinsumageast. Binnen de DOM zijn er verschillende werkgroepen actief die zich specifiek richten op bepaalde plannen vanuit de dorpsvisie zoals wonen, energietransitie, toerisme en recreatie. Dit loopt verder.
		Sko ris oan wordt thematisch voortgezet. onder andere in het kader van de implementatie van de Omgevingswet (proces Omgevingsvisie)		Het college werkt aan nieuwe structuur om 'Sko ris oan' vorm te geven.
		Opstellen participatie verordening en implementeren van de omgevingswet.		Participatietraject Feanwalden uitgevoerd.
		Uitvoeren beleid schouw openbare ruimte. We gaan nieuwe technieken gebruiken om bewoners te betrekken bij tal van ontwikkelingen.		Momenteel worden verschillende nieuwe technieken onderzocht en uitgewerkt voor het betrekken van inwoners bij openbare ruimte. Bovendien is er een keer per vier jaar een schouwronde met de dorpsbelangen, wethouder en werkleiders buitendienst.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
202	Beter passend voorzieningen-niveau			
	De maatschappelijke voorzieningen (voor sport, cultuur en ontmoeten) zijn toekomstgericht, betaalbaar en bereikbaar.	Zodra de gelegenheid zich voordoet wordt een gebiedsgericht proces gestart met inwoners, dorpen en initiatiefnemers, gericht op een toekomstgerichte voorzieningenstructuur.		Project loopt in Feanwâlden.
	Het aanbod van onderwijs-, voorschoolse en andere maatschappelijke voorzieningen wordt zoveel mogelijk geclusterd met het oog op meer samenwerking en multifunctioneel gebruik.	In Feanwâlden wordt een haalbaarheidsonderzoek gestart om te beoordelen welke locaties voor de vervangende nieuwbouw van de basisscholen en gymzaal geschikt zijn. Er wordt onderzocht welke andere maatschappelijke voorzieningen gekoppeld kunnen worden aan deze ontwikkeling.		Er zijn dit jaar ervaringen opgedaan met de toepassing van een digitale wijze van participatie. In Feanwâlden loopt nog een participatieproces voor het clusteren van voorzieningen.
203	Optimaliseren van de schoolloopbaan zodat kinderen beter voorbereid zijn op hun toekomst.			
	Alle kinderen hebben, in het kader van een doorgaande leerlijn, in 2022 kennis gemaakt met nieuwe (technologische) ontwikkelingen en vaardigheden kunnen ontwikkelen die van belang zijn en een goede aansluiting op de arbeidsmarkt.	De gemeente faciliteert en simuleert de ontwikkeling van projecten en activiteiten gericht op technologie en technische vaardigheden in basis- en voortgezet onderwijs (bv. Kennislab). De gemeente brengt partijen daartoe samen en zoekt aansluiting bij de Versnellingsagenda.		Dit loopt, scholen sluiten aan bij diverse projecten.

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Sociale verbondenheid</i>
It is oan jo!
Notitie gebiedsgericht werken Noardeast-Fryslân en Dantumadiel 2019-2022
Nog op te stellen Cultuurnota Dantumadiel
<i>Voorzieningenniveau</i>
Naar een regionale ontwikkelagenda voor onderwijsvoorzieningen in NO Friesland; Verkennend masterplan huisvesting DDFKA
Naar een regionaal voorzieningsverspreidingsmodel in Noordoost Fryslân 2010-2030 (jan. 2014)
Atlas van Noordoost Fryslân Eindrapport (sept. 2015)
Agenda voor onderwijsvoorzieningen in Noordoost Fryslân (2017)
Sport in Dantumadiel: nieuwe rollen nieuwe kansen (2016)
Talentontwikkeling (onderwijs, cultuur)
Kennislab

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Roobol	Verzorgt het openbaar onderwijs zoals beschreven in artikel 46 van de Wet op het primair onderwijs

Uniforme beleidsindicatoren	Eenheid	Periode	Gemeente Dantumadiel	Nederland	Peildatum
Niet-Sporters	%	2020	61,10	49,30	27-02-2023

Leeswijzer uniforme beleidsindicatoren:

Uniforme beleidsindicatoren	Toelichting	Bron
Niet-Sporters	Het percentage niet-wekelijkse sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.	Gezondheidsenquête (CBS, RIVM)

Overzicht baten en lasten 2022

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaar-rekening	Saldo
Baten				
201 Voorzieningen	0	249	321	72
202 Onderwijshuisvesting en -kansenbeleid	152	167	155	-12
203 Sport	10	9	54	45
204 Cultuur	0	0	10	10
Totaal baten	162	425	540	115
Lasten				
201 Voorzieningen	-51	-65	-108	-43
202 Onderwijshuisvesting en -kansenbeleid	-1.749	-2.050	-1.983	67
203 Sport	-162	-241	-230	11
204 Cultuur	-847	-912	-843	70
Totaal lasten	-2.808	-3.269	-3.164	104
Saldo baten en lasten	-2.646	-2.844	-2.625	219
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves				
Toevoegingen	0	-332	-332	0
Onttrekkingen	0	434	137	-297
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	0	101	-196	-297
Resultaat	-2.646	-2.743	-2.820	-78

Toelichting op de verschillen Programma 2: Mienskip

(I)= Incidenteel (S)= Structureel

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000
Baten		115
201 Voorzieningen	I	72
In 2022 is een specifieke uitkering vanuit het Rijk ontvangen voor naleving controle toegangsbewijzen, welke niet is begroot.	I	72
202 Onderwijshuisvesting en -kansenbeleid		-12

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000
Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	-12
203 Sport		45
Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	45
204 Cultuur		10
Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	10
Lasten		104
201 Voorzieningen		-43
Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	-43
202 Onderwijshuisvesting en -kansenbeleid		67
Voor een verhoogde bijdrage onderwijshuisvesting is € 35.000 dekking in de algemene reserve. De overige € 60.000 valt onder de reguliere dekking binnen product 203 Sport en is voor 2022 niet met elkaar verrekend.	I	-86
Hogere gemeentelijke Belastingen en heffingen zorgen samen met de energielasten voor een stijging van de exploitatiekosten van de gebouwen ten behoeve van de onderwijshuisvesting.	I	-47
De geplande eigendomsoverdracht van kleedkameraccommodaties De Hege Seis aan VVZ heeft in 2022 nog niet plaats gevonden. Dit geeft per saldo geen resultaat effect omdat lasten vanuit de algemene reserve worden gedekt.	I	242
Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	-42
203 Sport		11
Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	11
204 Cultuur		70
Voor een periode van 3 jaar is er een aanjaagfonds Kunst en Cultuur ingesteld. In 2022 is er minder aangevraagd dan er op basis beschikbaar was. De budgetten worden gedekt vanuit de coronacompensatie reserve. Minder kosten betekend minder onttrekking uit de reserves en per saldo geen effect op het jaarrekeningresultaat.	I	63
Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	7
Saldo baten en lasten		219

Specificatie reserveringen Programma 2: Mienskip

Reserves	Bedragen x € 1.000
Toevoegingen	0
Geen verschillen	
Onttrekkingen	-297
Algemene reserve	225
De geplande eigendomsoverdracht van kleedkameraccommodaties heeft nog niet plaats gevonden	219
Verschillen kleiner dan € 50.000	6
Reserve coronacompensatie	72

Reserves	Bedragen x € 1.000
In 2022 zijn er middelen beschikbaar gesteld voor het aanjaagfonds Kunst en Cultuur, totaal € 75.000. Hiervan is € 3.500 besteed.	72
Totaal Reserveringen	-297

Programma 3: Soarch en Wolwêzen

Waar gaat programma 3 'Soarch en Wolwêzen' over?

Programmaportefeuillehouder: G. Wiersma, K. Wielstra, R. Kempenaar

Inleiding:

De transitie als gevolg van het in werking treden van de Jeugdwet, Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en de Participatiewet heeft de afgelopen jaren van onze inwoners/cliënten, zorgaanbieders, hulpverleners en gemeente grote inspanningen gevergd. Ook in de toekomst blijven deze inspanningen van de partijen gevraagd om het sociale domein verder te transformeren. Met de transformatie van het sociaal domein wordt beoogd een nieuwe inrichting van ons zorgstelsel tot stand te brengen. Met deze transformatie van het sociaal domein willen we bereiken dat mensen zelfredzaam en samenredzaam zijn en zelf de regie over hun leven kunnen behouden. De gemeente is verantwoordelijk voor het bieden van hulp en ondersteuning aan die inwoners die niet in staat zijn om dit op eigen kracht te doen.

Vanaf 2019 wordt deze transformatie verder vormgegeven door de inzet op preventie en de inzet op participatie en meedoen in de samenleving. Het transformeren van het sociale domein is een continu proces waar tezamen met inwoners, zorgaanbieders en overige belanghebbenden vorm aan moet worden gegeven. Eén van de opbrengsten van de programmamarkt 2019 is dat samenwerking tussen de verschillende betrokken partijen als erg belangrijk wordt gevonden. Ook de bekendheid en zichtbaarheid van de diverse partijen is als aandachtspunt benoemd tijdens de programmamarkt.

De gemeente Dantumadiel streeft naar een samenleving waar inwoners de mogelijkheid hebben om mee te doen, ongeacht belemmeringen of beperkingen. Binnen dit programma worden onze inwoners gestimuleerd om zoveel mogelijk te participeren in de samenleving. Een van onze speerpunten is om kinderen en jongeren veilig en gezond te laten opgroeien met voldoende mogelijkheden voor persoonlijke ontwikkeling.

Hoofddoelstelling:

Inwoners in onze gemeente hebben de mogelijkheid om mee te doen, ongeacht belemmeringen of beperkingen.

Kerdoelstellingen:

De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: Langer leven in gezondheid

Kerdoel

301 Langer leven in goede gezondheid

Speerpunten:

Verbeteren van de leefstijl:

- voorkomen misbruik genotmiddelen;
- verbeteren psychisch welbevinden;
- meer inwoners op gezond gewicht;
- voorkomen seksueel grensoverschrijdend gedrag;
- verbeteren toegang tot zorg.

Onderwerp: Meer maatschappelijke participatie

Kerdoel

302 Meer maatschappelijke participatie

Speerpunten:

- zinvolle besteding van de dag;
- inkomen zekerstellen;

Waar gaat programma 3 'Soarch en Wolwêzen' over?

- schulden voorkomen;
- ondersteunen van mantelzorgers;
- bevorderen vrijwillige inzet;
- eenzaamheid/sociaal isolement tegenaan;
- vermindering laaggeletterdheid;
- ondersteuning bij zorgvraag.

Onderwerp: Gunstiger opvoedklimaat

Kerdoel

303 Gunstiger opvoedklimaat

Speerpunten:

- veilige passende leer- en leefomgeving (thuis en op school);
- versterken ouderschap;
- alle kinderen kunnen meedoen.

Bij de diverse kwantitatieve vergelijkingen wordt gebruik gemaakt van een peiljaar. Voor dit programma geldt voor de opgenomen vergelijkingen het peiljaar 2016. Indien gebruik wordt gemaakt van een specifieke nulmeting wordt dit expliciet vermeld bij het betreffende doel.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
301	Gezondere levensstijl			
	Gezond gewicht (bewegen en voeding) In 2022 is het overgewicht onder jongeren, volwassenen en ouderen aantoonbaar afgenomen t.o.v. de vorige meting.	Uitvoering activiteitenprogramma 2022 gericht op gezond gewicht van het nieuwe Gezondheidsbeleid (2021-2025)		De activiteiten liggen op koers en worden uitgevoerd op basis van het reguliere activiteitenprogramma vanuit de GGD.
		Uitvoering van het basistakenpakket en het aanvullende pakket door GGD-Fryslân 2022. (Aanvullende pakket wordt jaarlijks herzien), gericht op gezond gewicht.		Het beleidsplan is door de Raad vastgesteld. Aan de uitvoering van het basispakket als activiteit is voldaan. Dit behoort tot de reguliere werkwijze en taak van de GGD.
		Verder uitwerken programmatische aanpak status als JOGG gemeente (Jongeren op gezond gewicht"; een programmatische aanpak waarbij bestaande en nieuwe initiatieven bijeengebracht worden, gericht op gezonde voeding en levensstijl).		Met ingang van 25 maart is de gemeente, ook een JOGG gemeente geworden. Deze activiteit is afgerond.
		Uitvoeren projecten vanuit GIDS (terugdringen van gezondheidsachterstanden , met speciale aandacht voor lage sociale economische status).		De uitvoering van activiteiten ligt op koers. Projecten vinden op reguliere basis doorgang.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	Alcohol en Drugs (middelen gebruik) en Rookvrije generatie In 2022 is het middelen gebruik onder jongeren, volwassenen en ouderen aantoonbaar afgenomen t.o.v. de vorige meting.	Uitvoering activiteitenprogramma 2022 gericht op middelengebruik en rookvrije generatie (jongeren), van het nieuwe Gezondheidsbeleid (2021-2025).		Projecten vinden reguliere doorgang.
		Uitvoering activiteitenprogramma 2022 gericht op middelengebruik en rookvrije generatie, van het Preventie en Handavingsplan 2020-2023.		Uitvoering van het activiteitenprogramma 2022 is gebaseerd op het staande gezondheidsbeleid. VNN, Het samenwerkingsverband Mei fêste hân en de GGD zijn partners die een rol spelen in de uitvoering van het activiteitenprogramma.
	Psychosociale gezondheid In 2022 zijn depressie gevoelens onder jongeren, volwassenen en ouderen aantoonbaar afgenomen t.o.v. de vorige meting.	Uitvoering activiteitenprogramma 2021 gericht op psychosociale gezondheid van het nieuwe Gezondheidsbeleid 2021-2025.		Het nieuwe beleidsplan is door de Raad vastgesteld. Uitvoering van het activiteitenprogramma 2021 is gebaseerd op het staande gezondheidsbeleid.
		Uitvoering activiteitenprogramma 2022 'Mei fêste hân' gericht op grensoverschrijdend gedrag en cyberpesten.		Via het project Mei fêste hân worden scholen gemotiveerd initiatieven op te pakken. Activiteiten worden uitgevoerd zoals gepland.
302	Meer maatschappelijke participatie			
	Het aantal huishoudens dat binnen gemeente in armoede leeft neemt af naar < 3,2%	Ontwikkelen en uitvoeren van nieuw vast te stellen integraal en kindgericht armoedebeleid; Inzet minimacoaches		Op het gebied van armoedebestrijding is uitvoering gegeven aan de volgende activiteiten: <ul style="list-style-type: none"> • Inzet minimacoach is gestart per 1 april 2022 • In oktober heeft de raad ingestemd met het nieuwe armoede- en schuldenbeleid van de gemeente Dantumadiel Sinds september 2022 is de gemeente Dantumadiel aangesloten bij het Volwassenenfonds Sport & Cultuur.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		Versterken samenwerking schuldhulpverlening, zowel intern (Gebiedsteam) als met derden (woningstichtingen); Intensiveren van vroegsignalering; Inzetten op preventie.		Er is een start gemaakt met de evaluatie minimacoach, vroegsignalering en preventie en de VoorzieningenWijzer. De evaluatie zal naar verwachting begin 2023 worden afgerond. De gemeenteraad wordt t.z.t. op de hoogte gebracht van de resultaten.
	Het percentage inwoners dat als vrijwilliger actief is bedraagt eind 2022 45%. Dat houdt een stijging in van 3% t.o.v. 2020. NB Friesland kent het hoogste % vrijwilligers landelijk.	Inzet werk- en activiteitenprogramma Stichting het Bolwerk.		Het werkplan is vastgesteld.
		In 2022 zijn er nieuwe uitgangspunten voor het welzijnsbeleid (2022-2025) bepaald inclusief bijbehorende activiteiten.		De dorpenronden worden voorbereid om verdere invulling aan de uitvoeringsnotitie te geven.
	Het aantal inwoners dat zich sociaal en emotioneel eenzaam voelt neemt af met 5% van 39% (in 2020) naar 34% (in 2022). (Eén en ander is wel afhankelijk van de effecten die voortvloeien uit de impact van Corona, dit is nog niet meegenomen).	Inzet werk- en activiteitenprogramma Stichting het Bolwerk. Uitvoering geven aan het actieprogramma 'Eén tegen eenzaamheid'.		Inmiddels going concern. Het onderwerp zal naar verwachting in 2023 een nieuwe impuls krijgen vanwege een in voorbereiding van zijnde specifieke uitkering van het rijk.
	Het aantal inwoners dat gebruik maakt van de locaties en trainingen om te willen leren is t.o.v. 2020 toegenomen met 5%.	Er worden i.s.m. met partners themamiddagen en cursussen georganiseerd om laaggeletterdheid onder de aandacht te brengen en een goede doorverwijzing te realiseren (digitaalhuisplus).		Er worden doorlopend (reguliere) activiteiten georganiseerd en aangeboden

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
303	Gunstiger opvoedklimaat			
	Alle kinderen vóór de schoolgerechtigde leeftijd zijn in beeld t.b.v. een afgestemde aanpak	Zorgcoördinatoren/pedagogen worden ingezet om het kind in beeld te brengen en vroegtijdige achterstand te kunnen signaleren (0-4 jaar).		Inmiddels going concern. De zorg coördinatoren en pedagogen worden doorlopend ingezet en bevraagd m.b.t. deze doelen. Doelen, resultaten en voortgang worden geborgd in de frequente overleggen en reguliere samenwerking met de peuteropvangorganisaties. Met NHL Stenden wordt gericht gekeken waar de doorgaande lijn nog beter geborgd kan gaan worden. Actie vanuit het actieplan Onderwijs en Zorg.
		Inzet op onderwijszorgarrangement en met de scholen: gemeentelijk: samenwerking met De Wingerd en andere basisscholen In ANNO-verband: Project Zorg en Onderwijs In provinciaal verband: Actieplan Fryske bern.		Onderwijs en zorg wordt opgepakt en ontwikkeld. Druk en Dwars trainingen worden gegeven. Er loopt een pilot met schoolmaatschappelijk werkers op scholen.
	Samenwerking op basis van een convenant met alle huisartspraktijken.	Verdere ontwikkeling en monitoring van het in 2021 gestarte project POH GGZ Jeugd.		Het project is afgerond en heeft inmiddels de status van reguliere werkwijze gekregen. Evaluatie vindt plaats in 2023.
	De problematiek van kinderen die worden geconfronteerd met een echtscheidingssituatie wordt tot een minimum beperkt.	Resultaten bereiken via een actieve deelname aan het provinciale programma Kind in beeld bij echtscheiding, onderdeel van Foar Fryske Bêrn, en de methode van Sociale Innovatie. (Zie: www.foarfryskebern.nl).		'Foar Fryske Bern' en daarmee ook 'Kind in beeld bij echtscheiding' zijn afgerond. We hebben actief deelgenomen aan 'Kind in beeld bij echtscheiding'. Daardoor zijn wij beter in staat kinderen te ondersteunen in scheidingssituaties.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
304	Beter organiseren zorg, welzijn en ondersteuning om dit duurzaam, bereikbaar en betaalbaar te houden			
	Sturinginstrumentarium sociaal domein geïmplementeerd inclusief periodieke rapportagestructuur ter ombuiging van tekorten en ter vergroting van inzicht en sturingsmogelijkheden.	Vervolg kostenbeheersing uitvoeren en monitoren: Onderwijs en Zorg, Zorg en Wezlijn, sociale bouwmarkt en POH GGZ Jeugd		Deze activiteiten liggen op koers. Er vinden doorlopend diverse onderzoeken plaats om kosten omlaag te brengen.
		Evaluatie van Project Wending (waarbij de beweging van Gebiedsteams die werken in de dorpen is gemaakt) voorjaar 2022		Project Wending is afgesloten. Er komt geen evaluatie vanwege de opbouw van de nieuwe organisatie. Dit is daarmee niet relevant voor Dantumadiel.
	In 2022 wordt 50% van onze diensten voor enkelvoudige producten digitaal verleend.	Afronding Digitaliseringsproject 2021.		Digitaliseringsproject is afgerond. De digitale dienstverlening wordt nog verder geoptimaliseerd.
	Gebiedsteams werken in het gebied met betrokken organisaties en inwoners (om zorg, welzijn en ondersteuning samen en zo dichtbij mogelijk te organiseren).	In samenwerking met bewoners opstellen gebiedsanalyses per gebied ter voorbereiding op gebiedsplannen. (één van de resultaten van project Wending). Benutten laagdrempelige voorzieningen voor ontmoeting en dagbesteding.		Er is een Gebiedsteam Dantumadiel met vaste medewerkers in dit gebied. Dit maakt dat betrokken organisaties het gros van de tijd vaste aanspreekpunten hebben vanuit de gemeente/gebiedsteams. Daarnaast is er regulier overleg met de participatieraad. De schoolmaatschappelijk werker is aanwezig op scholen en POH's bij de huisartsen.
		Acties n.a.v. resultaten benchmark WMO Vervoer ontwikkelen en uitvoeren.		De pilot is op 6 oktober 2022 gestart in De Westereen en Feanwâlden.

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Langer leven in goede gezondheid</i>
Gezondheidsbeleid 2021-2025 vastgesteld 28-9-2021
Preventie- en handavingsplan Alcoholwet 2022 – 2025 vastgesteld 1-3-2002
<i>Meer maatschappelijke participatie</i>
Kadernota "samen leven, sterk voor elkaar" (2013)
Algemeen deel uitvoeringsplan (2014)
Uitvoeringsplan Participatiewet (2014)

Onderwerp beleidsdocumenten
Uitvoeringsplan WMO (2014)
Fan Wearde, mantelzorgbeleid (2016)
"Het nieuwe jongerenwerken"
Beleid sociaal domein (Wmo, Jeugdwet, Participatiewet) 2018/(2019)
Armoedebeleid (2018/2019)
Beleid terugvordering en verhaal, verificatiebeleid en handhavingsbeleid sociaal domein
Herijking Participatiebeleid
Visiedocument wonen en zorg
Visiedocument gebiedsteam (toegang)
Kadernota Welzijnsbeleid 2022 – 2025
<i>Gunstiger opvoedklimaat</i>
Uitvoeringsplan Jeugdwet (2014)
Lokaal actieplan Huiselijk geweld en kindermishandeling

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Werk-en Leerbedrijf NEF	Uitvoering Participatiewet.
Veiligheidsregio Fryslân onderdeel GGD Fryslân	Gezondheidsdienst van de Friese gemeenten ter bevordering van de gezondheidssituatie en leefstijl van inwoners.
Mobiliteitsburo Noordoost Fryslân	De gemeenten: Achtkarspelen, Dantumadiel, Dongeradeel, Ferwerderadiel, Kollumerland c.a., en Tytstjerksteradiel in de regio Noordoost Fryslân en de provincie Fryslân hebben besloten om samen te werken op het gebied van het regionale doelgroepenvervoer en openbaar vervoer, dit om de leefbaarheid in de regio Noord Oost Fryslân te behouden.
Centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân 2018	De centrumgemeente is Leeuwarden. Het doel is de beleidsvoorbereiding ten behoeve van de wettelijke taken op terrein van jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning en participatie en de inkoop ten behoeve van wettelijke taken op het terrein van jeugdzorg en maatschappelijke ontwikkeling doelmatig en kwalitatief hoogwaardig te organiseren met de Friese gemeenten.
Stichting Versnellingsagenda Noordoost Fryslân	

Uniforme beleidsindicatoren	Eenheid	Periode	Gemeente Dantumadiel	Nederland	Peildatum
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2021	4,30	2,70	27-02-2023
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2021	9,00	20,00	27-02-2023
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie(vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	2021	1,40	1,90	27-02-2023
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	2021	409,70	805,50	27-02-2023
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	2020	1,00	1,00	27-02-2023
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	2021	5,00	6,00	27-02-2023

Uniforme beleidsindicatoren	Eenheid	Periode	Gemeente Dantumadiel	Nederland	Peildatum
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	2022	70,90	72,20	27-02-2023
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	2021	2,00	2,00	27-02-2023
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	2021	382,50	431,20	27-02-2023
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	2020	181,20	202,00	27-02-2023
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2022	8,50	10,70	27-02-2023
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	2022	1,60	1,10	27-02-2023
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	2022	Geen data	0,30	27-02-2023
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	2022	730,00	640,00	27-02-2023

Leeswijzer uniforme beleidsindicatoren:

Uniforme beleidsindicatoren	Toelichting	Bron
Absoluut verzuim	Er wordt gesproken van absoluut verzuim als een leerplichtige en/of kwalificatieplichtige jongere niet op een school of instelling staat ingeschreven.	DUO
Relatief verzuim	Er is sprake van relatief verzuim als een jongere wel op een school staat ingeschreven, maar gedurende een bepaalde tijd de lessen/praktijk verzuimt. Ook veelvuldig te laat komen kan hiertoe worden gerekend. De periodeaanduiding '2021' staat voor schooljaar '2020/2021'.	DUO
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie(vsv-ers)	Het percentage van het totaal aantal leerlingen van het VO en MBO (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. De periodeaanduiding "2021" staat voor schooljaar "2020/2021".	Ingrado
Banen	Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.	LISA
Jongeren met een delict voor de rechter	Het percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel

Uniforme beleids-indicatoren	Toelichting	Bron
Kinderen in uitkeringsgezin	<p>Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) verstaan. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.</p>	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel
Netto arbeidsparticipatie	<p>Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.</p>	CBS
Werkloze jongeren	<p>Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.</p>	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel
Personen met een bijstandsuitkering	<p>Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.</p>	CBS
Lopende re-integratievoorzieningen	<p>Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.</p>	CBS
Jongeren met jeugdhulp	<p>Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar. Jeugdhulp is de hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en/of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders.</p>	CBS
Jongeren met jeugdbescherming	<p>Jongeren met jeugdbescherming betreft jongeren tot 18 jaar die op enig moment in de verslagperiode een maatregel door de rechter dwingend opgelegd hebben gekregen. Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan onder toezicht gesteld of onder voogdij geplaatst. In uitzonderlijke gevallen wordt de hulp of zorg voortgezet tot de leeftijd van 23 jaar.</p>	CBS

Uniforme beleids-indicatoren	Toelichting	Bron
Jongeren met jeugdreclassering	Het percentage jongeren (12-23 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-23 jaar). Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 23 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door de kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart. De begeleiding kan doorlopen tot de jongere 23 jaar wordt.	CBS
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.	GMSD

Overzicht baten en lasten 2022

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaar- rekening	Saldo
Baten				
301 WMO (maatschappelijke participatie)	265	1.938	1.731	-207
302 Toegang zorg en ondersteuning (w.o. Gebiedsteam)	0	0	0	0
303 Inkomensondersteuning	7.613	8.249	8.606	357
304 Participatie	0	453	472	19
305 Jeugdwet	0	0	18	18
306 Gezondheid	0	9	9	0
307 Welzijnswerk	5	371	360	-11
308 Onderwijs (kinderopvang / vve)	435	629	578	-51
Totaal baten	8.318	11.649	11.774	125
Lasten				
301 WMO (maatschappelijke participatie)	-7.283	-8.729	-6.992	1.737
302 Toegang zorg en ondersteuning (w.o. Gebiedsteam)	-140	-140	-51	89
303 Inkomensondersteuning	-9.433	-9.858	-9.774	84
304 Participatie	-6.387	-6.839	-7.040	-201
305 Jeugdwet	-6.765	-6.165	-6.170	-5
306 Gezondheid	-917	-924	-1.025	-101
307 Welzijnswerk	-323	-858	-772	86
308 Onderwijs (kinderopvang / vve)	-1.200	-1.401	-1.350	52
Totaal lasten	-32.448	-34.914	-33.173	1.741

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaar- rekening	Saldo
Saldo baten en lasten	-24.130	-23.265	-21.399	1.867
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves				
Toevoegingen	0	0	0	0
Onttrekkingen	148	424	271	-153
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	148	424	271	-153
Resultaat	-23.982	-22.841	-21.127	1.714

Toelichting op de verschillen Programma 3: Soarch en Wolwêzen

(I)= Incidenteel (S)= Structureel

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000
Baten		125
301 WMO (maatschappelijke participatie)		-207
Vreemdelingen		
De uiteindelijke normvergoeding voor de opvang van ontheemde Oekraïners is iets lager dan begroot. Deze vergoeding wordt bepaald op basis van de beschikbare opvangcapaciteit per een bepaalde datum, en een normvergoeding per dag. De normvergoeding is per 15 oktober 2022 door het Rijk naar beneden bijgesteld. De afrekening loopt via een Sisa-regeling. Zie ook bij de lasten.	I	-75
WMO Vervoer	I	-61
WMO Begeleiding	I	-70
De bijdrage van centrumgemeente Leeuwarden voor de ambulante Maatschappelijke Opvang en Vrouwen Opvang (MOVO) is niet ontvangen. Al een aantal jaren is een dalende trend in cliëntenaantallen te zien binnen deze doelgroep. Het betreft specifiek bemoeizorg.		
Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	-1
303 Inkomensondersteuning		357
Leefgeld Oekraïners	I	63
Betreft ontvangen bijdrage van het Rijk, en een aantal verrekeningen leefgeld.		
Energietoeslag	I	302
Vanuit het Rijk is toegezegd dat de uitvoering van de regeling voor de gemeente kostendekkend zou zijn. De ontvangen vergoeding staat echter niet in verhouding tot de gemaakte kosten (incl. uitvoering). Via het hier opgenomen bedrag brengen we een claim op het Rijk tot uitdrukking.		
Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	-10
304 Participatie		19
Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	19
305 Jeugdwet		18
Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	18
306 Gezondheid		0
Geen afwijkingen		0
307 Welzijnswerk		-11
Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	-11
308 Onderwijs (kinderopvang / vve)		-51

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000
Onderwijsachterstandenbeleid (OAB) Eerder ontvangen rijks­geld is ingezet ter dekking van de hogere kosten. Het betreft geormerkte middelen.	I	55
Nationaal Programma Onderwijs (NPO) Het NPO betreft een meerjarig programma. Een deel van de ontvangen gelden zijn meerjarig beschikbaar. Het betreft geormerkte middelen. Zie ook lasten. Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	-109
	I	3
Lasten		1.741
301 WMO (maatschappelijke participatie) In algemene zin valt op dat op voorhand een toename van het aantal WMO-clie­nten was verwacht. Deze toename is in 2022 niet zichtbaar. Sterker nog, het aantal cli­nten in Dantumadiel daalt zelfs. Deze ontwikkeling zien we bij meer gemeenten.		1.737
Vreemdelingen De kosten ten behoeve van Vreemdelingen, en meer specifiek de opvang van ontheemde Oekraïners, vallen lager uit dan verwacht. Het Rijk stelt op basis van een norm een vaste vergoeding beschikbaar (zie ook baten). Op basis van de uitgangspunten van het Rijk leidt bovenstaande dit jaar tot een voordeel voor de gemeente.	I	544
WMO Vervoersvoorzieningen Het gebruik van vervoersvoorzieningen (rolstoelen e.d.) ligt lager dan verwacht.	I	56
WMO Hulp bij huishouden Het aantal cli­nten is minder hard gestegen dan verwacht.	I	87
WMO vervoer Het gebruik van WMO-vervoer blijft in Dantumadiel achter ten opzichte van voor de Corona-periode. Of dit structureel is behoeft nader onderzoek.	I	71
WMO Begeleiding In de uitvoering is sprake van een toenemend kostenbewustzijn. De effecten van het project kostenbeheersing worden zichtbaar. Het team Kwaliteit toetst steeds meer op normgemiddelden. Door de realisatie van Algemene Voorzieningen en buurtkamers neemt het aantal indicaties af of stabiliseert. Afname is circa 50 % structureel.	I/S	349
WMO PGB Het aantal PGB's neemt af, en daarmee ook de kosten. Onderzoek naar mogelijk structureel.	I	88
WMO Beschermd Wonen (BW) Het aantal cli­nten BW daalt enorm vanwege een uitstroom naar de Wet Langdurige Zorg (Wlz). Deze trend zal zich nog enigszins doorzetten. De verwachting is dat het Rijk neerwaarts zal meebewegen via de Rijksbijdrage. Per 2024 wordt hierin een wijziging verwacht. Daardoor heeft dit voordeel een incidenteel karakter. Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	453
	I	89
302 Toegang zorg en ondersteuning (w.o. Gebiedsteam)		89

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000	
Gebiedsteam WMO en Jeugd In tegenstelling tot vorig jaar is er minder inzet of extra ondersteuning geweest.	I	69	
Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	20	
303 Inkomensondersteuning			84
BUIG Participatie-wet Gedurende 2022 is er in- en uitstroom geweest van cliënten. Over het hele jaar gezien is het cliëntenbestand stabiel. Per saldo leidt dit tot een voordeel.	I	171	
Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen (BBZ) Het beroep op de BBZ is groter dan verwacht.	I	-53	
Leefgeld Oekraïners Tegenover deze hogere uitgaven staan vergelijkbare inkomsten (zie baten).	I	-63	
Energietoeslag Van de regeling is bovengemiddeld gebruik gemaakt. De rijksregeling vergoed een gebruik tot 70 % van de populatie, waar dat op circa 97 % ligt in Dantumadiel. Ook zijn uitvoeringskosten verwerkt.	I	-302	
Bijzondere Bijstand Het gebruik van de regelingen is lager dan verwacht. Dit wordt grotendeels (€ 123K) veroorzaakt door de Tonk-regeling. Deze vervalt per 2023.	I	223	
Gelderregeling De kosten van deze regeling zijn al verwerkt binnen het budget voor de Bijzondere Bijstand. Het voordeel lijkt een structureel karakter te hebben.	S	78	
Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	30	
304 Participatie			-201
Sociale Werkvoorziening De kosten van het SW-bedrijf vallen hoger uit door een tussentijdse bijstelling van de bijdrage. Er worden meer uitgaven gedaan voor o.a. beschut werken, re-integratie. Vooral Beschut Werken en de Baan Afspraak Banen (BAB) nemen structureel toe in aantallen de komende jaren, met ook de bijbehorende uitgaven. Voor Beschut Werken en de BAB wordt loonkostensubsidie (LKS) verstrekt vanuit de BUIG (budget uitkeringen). De uitvoering is specifiek bij Dokwurk belegd. Daarnaast wordt gewerkt met een banenplan, waarbij ook LKS wordt verstrekt.	I	-185	
Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	-16	
305 Jeugdwet Het aantal jeugdcliënten lijkt zich te stabiliseren. De toepassing van het woonplaatsbeginsel lijkt uiteindelijk een gunstig effect te hebben voor Dantumadiel.			-5
Maatwerkvoorzieningen Jeugd 18- Binnen dit nadeel is al rekening gehouden met nog te betalen bedragen aan zorg over 2022. Een kleine financiële verschuiving is zichtbaar binnen de Jeugdzorg van zwaar naar lichte(re) vormen van zorg, en van PGB naar ZIN.	I	-62	
Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	57	
306 Gezondheid			-101
Gids-gelden In de begroting was geen rekening gehouden met inzet en activiteiten ten behoeve van GIDS en JOGG.	I	-52	

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000
Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	-49
307 Welzijnswerk		86
Professioneel Welzijnswerk	I	62
Dit budget is in tussenrapportages bijgesteld met o.a. een 4 ^e Coronasteunpakket, en andere incidentele verhogingen. Het steunpakket is niet nodig gebleken, en ook de andere verhogingen zijn beperkt gebruikt.		
Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	25
308 Onderwijs (kinderopvang / vve)		52
Onderwijsachterstandenbeleid (OAB)	I	-55
Het laatste jaar van deze OAB-periode is gebruikt om extra inzet te plegen. Hier staat dekking vanuit eerder verstrekte geormerkte rijks gelden tegenover (zie baten).		
Nationaal Programma Onderwijs (NPO)	I	109
Het NPO is een meerjarig programma, waarbij een aantal uitgaven later plaats zullen vinden. Bekostiging loopt via geormerkte rijks gelden.		
Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	-2
Saldo baten en lasten		1.867

Specificatie reserveringen Programma 3: Soarch en Wolwêzen

Reserves	Bedragen x € 1.000
Toevoegingen	0
Onttrekkingen	-153
Reserve Coronacompensatie	-153
Het gebruik van diverse Corona-regelingen is lager dan verwacht.	
Verschillen kleiner dan € 50.000.	
Totaal Reserveringen	-153

Programma 4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje

Waar gaat programma 4 'Wurk, Bedriuw en Rekreaasje' over?

Programmaportefeuillehouder: K. Agricola, R. Kempenaar

Inleiding:

De gemeente Dantumadiel wil de bedrijvigheid bevorderen en staat voor het waarborgen van een goed en aantrekkelijk vestigingsklimaat. Mede door een actieve benadering van de ondernemers en met name in die sectoren die de Dantumadielse economie dragen (landbouw, bouw, metaal, zorg en recreatie). Daarnaast wordt ingezet op het behouden en versterken van de detailhandel in de kernen, waardoor de leefbaarheid gewaarborgd blijft.

Op het gebied van bedrijfsvestiging wil de gemeente zich inzetten voor het verbeteren van de kwaliteit en het beheer van bestaande bedrijventerreinen. De vestiging van lokaal gebonden, kleinschalige bedrijven heeft hierbij de voorkeur. Vestigings- dan wel uitbreidingsmogelijkheden zijn er op dit moment onder meer voor het bedrijventerrein bij de Westereen, Damwâld en voor het bedrijventerrein De Zwette te Feanwâlden. De komende tijd wil gemeente Dantumadiel zich oriënteren op de behoefte en goede invulling van bedrijventerreinen in de hele gemeente. Dit dient ook in het convenant bedrijventerreinen zijn weerslag te krijgen.

Het bevorderen van bedrijvigheid en dus de werkgelegenheid is van groot belang voor een leefbare en gezonde lokale samenleving. Werken aan innovatieve en duurzame werkgelegenheid, door samenwerking met Onderwijs en Ondernemers, is van groot belang. De regionale samenwerking in de vorm van de regionale versnellingsagenda kan daar zeker ook een bijdrage aan leveren. De samenwerking met de ondernemers en de ondernemersverenigingen in de vorm van het Dantumadielse economisch platform en ondernemersfonds wil de gemeente versterken.

Recreatie en toerisme is een kans voor Dantumadiel. Dantumadiel is een prachtige groene gemeente. De gemeente ziet binnen haar grenzen toeristische en recreatieve ontwikkelingszones langs het vaarwater de Zwemmer, in en om het Bûtefjild, langs de recreatieve infrastructuur en bij bestaande locaties met een toeristische waarde. De natuur- en agrarische gebieden bieden vooral ruimte aan recreatie.

Kansen liggen vooral in het gezamenlijk promoten van de gehele regio Noordoost Fryslân. De Noardlike Fryske Wâlden, het Bûtefjild en het cultureel historische landschap zijn voorbeelden van pareltjes die in een regionale aanpak meer bekendheid moet krijgen. Daarnaast dienen nieuwe digitale mogelijkheden zich nadrukkelijk aan. De digitale recreatieve infrastructuur zal zodanig moeten worden opgezet dat bijvoorbeeld de recreanten een uitstapje op maat kunnen samenstellen.

Hoofddoelstelling:

Behouden en streven naar een gezond ondernemersklimaat.

Kerdoelstellingen:

De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: Bereikbaarheid

Kerdoelen

401.1 Bereikbaarheid en ruimte voor bedrijven

Speerpunten:

- Aanbod van bedrijventerreinen;
- Provinciaal convenant bedrijventerreinen;
- Dienstverlening aan en het faciliteren van de ondernemers;
- Contacten met ondernemersverenigingen;
- Ontsluiting d.m.v. wegen en digitale mogelijkheden;

Waar gaat programma 4 'Wurk, Bedriuw en Rekreaasje' over?

- Op peil houden van werkgelegenheid;
- Bedrijven zoveel mogelijk in de dorpen behouden met het oog op de leefbaarheid.

401.2 Meer instroom en toeleiding naar werk

Speerpunten:

- Mismatch op de arbeidsmarkt;
- Re-integratie;
- Onderwijs;
- Ondernemersbelangen.

Toelichting:

- Door aantrekkende economie is de vraag naar bedrijventerreinen op verschillende plaatsen groot. Dat vraagt om actie en zal er zeker toe bijdragen dat het overleg over het aantal m2 bedrijventerreinen weer op scherp komt. Dat zal zeker de nodige spanning op gaan leveren in het overleg met de provincie.
- Daarnaast is door de genoemde economische ontwikkeling de vraag naar personeel sterk gestegen, de instroom vanuit de groep lager opgeleiden neemt gestaag toe maar zou mogelijk nog beter kunnen. Daar zal door gerichte acties een antwoord op gevonden moeten worden.

Onderwerp: Detailhandel

Kerdoel

402 Verbeteren detailhandel structuur

Speerpunten:

- Ondernemers;
- Ondernemersverenigingen;
- Overige maatschappelijke voorzieningen(en combi's);
- ANNO onderzoek;
- Winkelvloeroppervlak;
- Bereikbaarheid;
- Compleetheid detailhandel in de grotere kernen.

Onderwerp: Duurzame en innovatieve bedrijvigheid

Kerdoel

403 Meer toekomstbestendige, duurzame en innovatieve bedrijvigheid

Speerpunten:

- Behoud bedrijvigheid;
- Versterken sterke sectoren;
- Inzet op innovatie als dragende en stuwende kracht.

Onderwerp 404 Gastvrije gemeente

Kerdoel

404 Een betere uitstraling als aantrekkelijke en gastvrije gemeente om te recreëren en te verblijven

Speerpunten:

- Ondernemersklimaat;
- Marketing en promotie;
- Verblijfsaccommodaties;
- Recreatieve infrastructuur;
- Toeristische voorzieningen.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
401.1	Bereikbaarheid en ruimte voor bedrijven			
	Het aantal verkochte bedrijfskavels moet in de periode 2020-2022 toenemen met 25%.	Actieve promotie van de bedrijfskavels als opdracht voor de eigen bedrijven contactfunctionaris.		In de periode 2020-2022 is het niet mogelijk gebleken 25% extra kavels te verkopen. Een belangrijke reden daarvan is dat de provincie Fryslân de gemeente Dantumadiel niet toestond kavels op voorraad te hebben. Daarnaast bleek het vanwege capaciteitsproblemen in de organisatie ook lastig om kleinere plannen te ontwikkelen. Inmiddels zijn er organisatorisch maatregelen genomen en is er een projectgroep gestart om ruimtelijke vragen meer projectmatig op te pakken, waarbij de bedrijvencontactfunctionaris een belangrijke rol vervult.
	Het realiseren van toename bedrijfsterreinen van 3% in het convenant. In alle dorpen waar lokale vraag naar bedrijventerreinen ontstaat dit faciliteren en ontwikkelen.	Overleg in ANNO verband met de provincie over de voorraad bedrijventerreinen en het convenant. Convenant evalueren en herpositioneren van bestaande voorraad.		Ontwikkeling nieuwe kavels is in gang gezet.
	Gecombineerde bedrijfsbezoeken (collegeleden en BCF) organiseren.	Regelen van gecombineerde bezoeken door de contactfunctionaris.		Loopt volgens planning.
	Organiseren van het Economisch Platform Dantumadiel.	Het ondersteunen van alle Ondernemersvereniging en (OV) in het ondernemersplatform Dantumadiel.		Bijeenkomsten naar volle tevredenheid van alle partijen 4 keer per jaar.
		Het begeleiden, afhandelen en beoordelen van de aanvragen in het kader van het ondernemersfonds Dantumadiel.		Energiescan uitgevoerd en detailhandelsvisie bijna opgeleverd.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	Onderzoek vanuit economisch perspectief naar nieuwe ontsluitingswegen in De Westereen Oost in regionaal perspectief.	Dit wordt uitgewerkt in de opgaven zoals deze zijn opgesteld in de onlangs vastgestelde Mobiliteitsvisie (ANNO).		Loopt volgens planning.
401.2	Meer instroom en toeleiding naar werk			
	Betere aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt realiseren in het kader van de versnellingsagenda I Noordoost Friesland.	In het kader van de Versnellingsagenda worden de volgende business-cases uitgevoerd: 1.a. Mobiliteitscentrum; 1.b. Wendbaar vakmanschap; 1.c. Bouwen aan ambitie.		Eind 2022 waren er een aantal interessante projectaanvragen in ontwikkeling op het thema aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt. Mogelijk nieuwe projecten die mooi kunnen aansluiten op de dienstverlening van www.wurkstart.nl .
		Inzet van de Stichting QOP en Kennislab, om een sluitende keten te vormen voor arbeidsbemiddeling en toeleiding.		De deelprojecten binnen Kennislab Projecten Kennislab Noordoost Fryslân (kennislabnof.frl) lopen goed.
		Streven naar meer uitstroom uit de bijstand in samenwerking met NEF.		Ondanks de toegenomen problematiek bij de Dokwerk doelgroep, blijft het uitstroombestand onverminderd rond de 50%.
	Stimuleren en mede organiseren van een traject van leven lang leren.	Ontwikkelen en implementeren van doorlopende ambitieroutes, ook experimenteel.		Vanuit Wurkstart https://wurkstart.nl/over-ons/ wordt LLO (Leven Lang Ontwikkelen) steeds steviger uitgerold met de komst van een verbindende jongerenadviseur en diverse campagnes en symposia (zie bijlage voor de tussenevaluatie en nieuwsbrief).
		Werken aan challenges in de diverse themalabs (Techlab, Digilab, Fjildlab en Zorglab).		De challenges https://www.bouwenaanambitie.nl/challenges onder de diverse themalabs worden uitgevoerd door Kennislab onder de Versnellingsagenda.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
402	Verbeteren detailhandel en structuur			
	Het in stand houden van het winkelaanbod in de (drie grotere) kernen van Dantumadiel.	In voorkomende gevallen een actieve houding als het gaat om de leegstand in één van de drie centra richting eigenaren van winkelunits.		De bedrijvencontactfunctionar is heeft een actieve houding richting ondernemers om leegstand proberen te voorkomen.
	Op basis van het in ANNO verband opgesteld onderzoeksrapport nagaan/ afspreken hoe in de grotere kernen het complete winkelaanbod te behouden is in het belang van de totale regio.	Uitwerken detailhandelsvisie en opnemen in de omgevingsvisie		Detailhandelsvisie is door ondernemers opgesteld in samenwerking met de gemeente.
403	Meer toekomstbestendige, duurzame en innovatieve bedrijvigheid in het kader van de regiodeal			
	Door een grote mate van samenwerking tussen bedrijven, onderwijs en overheid een hogere uitstroom vanuit het onderwijs naar bedrijven in drie stuwende bedrijfssectoren stimuleren.	Het vormen van samenwerkingsclusters van bedrijven en onderwijsinstellingen in de sectoren bouw, metaal en agrifood.		Dit loopt.
		Innovatieve samenwerking in de bouwcampus, gericht op procestechnologie, ontwikkeling van circulaire producten en versnellen van marktintroducties.		Bowinn heeft een opdracht gekregen om een ketenaanpak verduurzaming gebouwde omgeving te realiseren.
		Stimuleren van kennisdeling in de zogenaamde kennisnetwerken.		Zie teksten hierboven.
	Meer duurzaamheid in de sectoren bouw, metaal en agri-food/landbouw en zorg.	Bedrijven stimuleren meer duurzaamheidsmaatregelen te nemen.		De projectaanvraag in het kader van de Versnellingsagenda rondom de verkenning van een SDG House voor de regio Noordoost Fryslân is toegekend en de verkenning door Jacqueline Hofstede van Ynova https://ynova.eu/ is in volle gang. Bevindingen gereed in mei 2023. https://www.sdghouse.org/sdg-houses/

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		Circulair/duurzaam inkopen.		Dit is going concern.
		Duurzame en circulaire initiatieven vanuit dorpen en ondernemers stimuleren en faciliteren.		Er komt vanuit de diverse branches hier steeds meer aandacht voor. En zal samen met de ondernemers worden opgepakt.
		Bedrijven stimuleren afval als grondstof te gebruiken.		Dit project loopt.
		In de landbouw/ agrifood-sector streven naar meer duurzame producten en productiewijze.		Loopt, geen nieuwe ontwikkelingen.
		Deelname aan het project Better Wetter over innovatie op het gebied van natte teelten.		Project is afgerond.
	Meer innovatie in de sectoren bouw, metaal en agri-food.	Activiteiten vanuit de agenda van de regiodeal uitvoeren gebruik makend van de reeds ontwikkelde initiatieven in de regio.		Loopt.
	Arbeidsmarkt in de regio verbeteren (door Versnellingsagenda).	Extra inzet op het matchen van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt, gericht op de stuwende sectoren. Met name door gerichte actie op toeleiding trajecten.		Zie opmerking bij Betere aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt realiseren in het kader van de versnellingsagenda in Noordoost Friesland.
		Inzet op een passend beroepsniveau, door een gezamenlijke inzet van de partijen.		Zie opmerking bij Betere aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt realiseren in het kader van de versnellingsagenda in Noordoost Friesland.
404	De aantrekkelijkheid en gastvrijheid van de gemeente om te recreëren en te verblijven verder vergroten en te vermarkten.			
	Meer toeristische en recreatieve voorzieningen in het Lauwersmeer-gebied, Waddengebied en Bûtenfjild te realiseren in de periode 2019-2022.	Toeristische ontwikkeling en ontsluiting Wetterwâlden – Bûtenfjild.		Financiële afronding wordt aan gewerkt. Vaststelling subsidie provincie is binnen, eindafrekeningen worden opgemaakt.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		Verkenning recreatief park in de gemeente, gekoppeld Swemmer – Bûtenfjild Eeltsjemar, Rinsma-State.		Vorbereidende gesprekken met diverse partijen rondom Rinsmapôle loopt, Eeltsjemar is in afwachting van projectleider.
	Groei van vrijetijdssector: meer bezoekers, bestedingen en banen in balans met leefomgeving 2020-2024.	Uitvoering geven aan de visie 'Land waar je landt; eropuit in de regio Noordoost- Fryslân' in samenhang met de uitvoering van de Versnellingsagenda, onderdeel Regiomarketing en Destinatiebranding.		DAEB aanwijzingsbesluit bijna afgerond. Subsidiebeschikking wordt aan gewerkt.
		Ondersteunen van recreatieve ontwikkelingen vanuit de dorpen en bedrijven in de gemeente.		Binnenkort verkennend gesprek met IFG over ontwikkelingen rondom dit gebied.

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Bereikbaarheid en ruimte voor bedrijven</i>
Convenant bedrijventerreinen Noordoost Fryslân
Agenda Netwerk Noordoost Fryslân 2016 – 2020
<i>Verbeteren detailhandel en structuur</i>
Inventarisatie detailhandel Noordoost Friesland
Agenda Netwerk Noordoost Fryslân 2016 – 2020
<i>Meer toekomstbestendige, duurzame en innovatieve bedrijvigheid</i>
Op weg naar een versnellingsagenda; Regiodeal Noordoost Fryslân
<i>Een betere uitstraling als aantrekkelijke en gastvrije gemeenten om te recreëren en te verblijven</i>
Land en water verbonden; Toekomstbeeld en Strategische visie Waterrecreatie Noordoost Fryslân 2025
Land en water verbonden; Uitvoeren Waterrecreatievisie Noordoost Fryslân
Agenda Netwerk Noordoost Fryslân II 2016-2020
Agenda Netwerk Noordoost II met bijlagen en opgaven
Meerjarenplan 2016-2019 Stichting Regiomarketing en Toerisme Noordoost Fryslân
Jaarplan 2018 Stichting Regiomarketing en Toerisme Noordoost Friesland
Toekomstplan 2020 De Marrekrite
Beleidsbrief Economie van de gastvrijheid provincie Fryslân (2016)
Lauwersmeer presentatie 22-11-2012
Actieplan Noordoost aan het Wad 1 (2016)
Het Waddengebied een cultuurlandschap van wereldklasse
Investeringskader Waddengebied 2016-2026
Meerjarenprogramma Investeringskader Waddengebied 2018 en verder
Masterplan Waterfront Dokkum (2011)
Merk Fryslân: Strategisch Marketingplan 2015-2018
Zwerven door Fryslân: Plan van Aanpak Integrale Toeristische Basisinfrastructuur Fryslân (2015)
Toeristische ontwikkeling en ontsluiting Wetterwâlden-Bûtenfjild
Toeristisch programma Friese Wadden: Horizon 2013-2020
Toeristisch programma Friese Wadden: Horizon 2013-2020; Projectenboek

Nr	Onderwerp reguliere activiteiten
404	<i>Een betere uitstraling als aantrekkelijke en gastvrije gemeenten om te recreëren en te verblijven</i>
	Het op peil houden en versterken van de recreatieve en toeristische infrastructuur (water en land)
	Marketing en gastheerschap van de regio (via subsidie Stichting Regiomarketing en Toerisme)
	Harmonisatie van regelgeving binnen de Noordoost-Friese gemeenten op het gebied van recreatie en toerisme
	Beoordelen, verlenen en vaststellen van subsidies op het gebied van recreatie en toerisme
	Het houden van overleggen met stakeholders en het afleggen van bedrijfsbezoeken
	Ondersteunen van recreatieve en toeristische ondernemers bij het realiseren van hun plannen
	Advisering over recreatieve en toeristische vraagstukken

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Marrekrite	De Marrekrite behartigt binnen de opgedragen taken de gemeenschappelijke belangen van de colleges, met als doel een evenwichtige en gecoördineerde ontwikkeling van de recreatie in de provincie Fryslân, rekening houdende met de belangen van natuur en landschap.
IJswegencentrale Oostergo	Opgericht met als doel het organiseren van schaatstochten in de regio bij voldoende ijsdikte

Uniforme beleidsindicatoren	Eenheid	Periode	Gemeente Dantumadiel	Nederland	Peildatum
Funciemenging	%	2021	36,50	53,30	27-02-2023
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	2021	136,60	165,10	27-02-2023

Leeswijzer uniforme beleidsindicatoren:

Uniforme beleidsindicatoren	Toelichting	Bron
Funciemenging	De funciemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel banen als woningen.	LISA
Vestigingen (van bedrijven)	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.	LISA

Overzicht baten en lasten 2022

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaar-rekening	Saldo
Baten				
401 Economie en werkgelegenheid	44	300	632	332
403 Recreatie en toerisme	20	20	45	25
Totaal baten	64	320	677	357
Lasten				
401 Economie en werkgelegenheid	-735	-1.256	-1.464	-208
403 Recreatie en toerisme	-62	-109	-98	11
Totaal lasten	-797	-1.365	-1.562	-197
Saldo baten en lasten	-733	-1.044	-885	159

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaar- rekening	Saldo
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves				
Toevoegingen	-222	-222	-221	0
Onttrekkingen	366	598	397	-201
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	144	376	176	-201
Resultaat	-589	-668	-709	-42

Toelichting op de verschillen Programma 4: Werk, Bedrijf en Recreatie

(I)= Incidenteel (S)= Structureel

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000	
Baten			357
401 Economie en werkgelegenheid			332
Lagere projectinkomsten Better Wetter. Het project is (financieel) afgerond en de baten en lasten zijn lager uitgevallen. Per saldo € 10.000 voordeel.	I	-200	
Hogere opbrengsten bouw kavels grondexploitatie (zie ook lasten)	I	553	
Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	-21	
403 Recreatie en toerisme			25
Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	25	
Lasten			-197
401 Economie en werkgelegenheid			-208
Lagere projectkosten Better Wetter. Het project is (financieel) afgerond en de baten en lasten zijn lager uitgevallen. Per saldo € 10.000 voordeel.	I	210	
Hogere lasten ten behoeve van bouw kavels grondexploitatie (zie ook baten)		-557	
Lagere kosten tijdelijke subsidieregeling MKB anderhalve meter maatregel doordat er nauwelijks aanvragen zijn geweest.	I	105	
Lagere voorbereidingskosten bedrijventerreinen De Swette.	I	67	
Verschillen kleiner dan € 50.000.		-33	
403 Recreatie en toerisme			11
Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	11	
Saldo baten en lasten			159

Specificatie reserveringen Programma 4: Werk, bedrijf en Recreatie

Reserves	Bedragen x € 1.000
Toevoegingen	0
Onttrekkingen	-201
Werkelijke kosten tijdelijke subsidieregeling MKB anderhalve meter maatregel lager dan begroot en daardoor lagere onttrekking uit de Coronareserve.	-105
Werkelijke kosten voorbereidingskredieten bedrijventerreinen lager dan begroot en daardoor lagere onttrekking Algemene reserve.	-57
Verschillen kleiner dan € 50.000.	-39
Totaal Reserveringen	-201

Programma 5: Wenjen en Omjouwning

Waar gaat programma 5 'Wenjen en Omjouwning' over?

Programmaportefeuillehouder: G. Wiersma

Inleiding:

Dantumadiel wil investeren in de toekomst. Dat vraagt aandacht voor duurzaamheid, leefbaarheid, de leefomgeving en de inwoners in al hun behoeften. Dantumadiel wil investeren in ruimtelijke en sociale kwaliteit. Wonen is een eerste levensbehoefte. De overheid, de gemeente niet in de laatste plaats, heeft en houdt onvermijdelijk een grote invloed op het voorzien in die behoefte. Het zal de komende periode een prominent onderwerp van aandacht zijn. Door krimp en veranderde woonbehoeften is de vraag veranderd. Het aanbod is daar nog onvoldoende op aangepast. De komende jaren wordt het belangrijk om dat te verbeteren. Iedereen moet goed, duurzaam en passend, waar mogelijk levensloop- en toekomstbestendig, in zijn woonbehoefte kunnen voorzien. We willen inwoners vasthouden en mogelijk zelfs nieuwe inwoners aantrekken. Dat vergt durf, creativiteit en het gebruik maken van alle conventionele en innovatieve middelen.

Een belangrijke opgave voor de komende periode is ook om onze lokale samenleving duurzamer te maken. We hebben ons daar in ANNO-verband eerder al aan gecommitteerd. We willen daar als gemeente zelf het goede voorbeeld in geven door bij de energiebehoefte in gemeentelijke gebouwen te verminderen. De inwoners, bedrijven en instellingen moeten bewust worden gemaakt van de noodzaak tot verduurzaming en de mogelijkheden daartoe. De circulaire economie heeft de toekomst. We willen dat ook bij de afvalverwerking gaan toepassen.

Ruimtelijke kwaliteit vraagt naast ecologie, economie, sociaal-ruimtelijke aspecten ook aandacht voor onze gebouwde omgeving. We willen graag behouden wat waardevol is en de eigenheid en identiteit van onze dorpen mee bepaalt. Tegelijk willen we de inwoners ruimte geven om aan die eigenheid vorm te geven door minder regelend op te treden.

Hoofddoelstelling:

Behouden en versterken van een aantrekkelijke woon-, werk- en leefomgeving:

- Duurzaam;
- Toekomstgerichte;
- Schoon;
- veilig.

Kerdoelstellingen:

De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: Wonen

Kerdoel

501 Het verbeteren van toekomstgericht wonen, waarbij alle doelgroepen op de woningmarkt hun woonwensen kunnen realiseren

Speerpunten:

- Match op de woningmarkt;
- Vraaggerichtheid en daar snel op kunnen inspelen;
- Bediening van doelgroepen;
- Inspelen op demografische ontwikkelingen.

Onderwerp: Duurzaamheid

Kerdoel

Waar gaat programma 5 'Wenjen en Omjouwing' over?

502 In 2030 is Noordoost Fryslân een regio die volhoudbaar voorziet in haar behoefte qua energie, voedsel, producten en diensten

Speerpunten:

- Voorbeeldgedrag;
- Gedragsbeïnvloeding;
- Ondersteuning minder draagkrachtigen;
- Verduurzaming energieproductie;
- Duurzaamheid in de fysieke leefomgeving.

Onderwerp: Ruimtelijke kwaliteit/ro/bouwen

Kerdoel

503.1 De cultuurhistorische waarden worden beter beschermd.

Speerpunten:

- Focus op integrale benadering ruimtelijke kwaliteit;
- Nadrukkelijker koppeling ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid;
- Wegnemen kwaliteitsverstoringen;
- Behoud en versterking gebiedseigen kwaliteiten.

Kerdoel

503.2 De gemeente heeft vertrouwen in haar inwoners op het gebied van ruimtelijke kwaliteit.

Speerpunten:

- Vergunningen beleidsarm;
- Deregulering;
- Optimaliseren van regelgeving met duidelijker kaders en meer vertrouwen in inwoners.

Onderwerp: Afval

Kerdoel

504 Meer toepassen van de uitgangspunten van de circulaire economie.

Speerpunt:

- Het sluiten van grondstofketens, door gebruik te maken van hernieuwbare grondstoffen en door de grondstoffen, onderdelen en producten te hergebruiken.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
501	Het verbeteren van toekomstbestendig wonen, waarbij alle doelgroepen op de woningmarkt hun woonwensen kunnen realiseren			
	Voor alle doelgroepen op de woningmarkt moet een stijging geconstateerd worden in het vinden van een woning t.a.v. de basissituatie 2020.	Het programmadoel van 20% relateren aan de cijfers van de regionale woningmarkt monitor.		Er zijn tot en met 2022 in een aantal dorpen wel kavels uitgegeven. Er wordt een behoorlijke productie verwacht in 2023 en 2024. Logischerwijs zou dan de slaagkans op een woning vergroot moeten zijn.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		Een jaarlijkse update van de regionale woningmarkt monitor met een weergave van de productie van nieuwe woningen.		Is bekrachtigd in College en Anno overleg wethouders.
		Aanpak verrommeling en verpaupering dorpen (huur- en koopwoningen) in samenwerking met Thús Wonen en gebiedsteams.		Dit is in de prestatieafspraken met Thús Wonen vastgelegd.
		Uitvoeren herstructureringsprojecten.		Gereed.
		Uniformeren afspraken herstructurering gemeenten en corporaties.		Gereed.
		Uitrol Dom 2-projecten: verbetering particuliere woningvoorraad.		Ta.v. Driezum en Rinsumageast zijn behoorlijke stappen gezet. Ontwerp Driezum in maart 2023 gereed. In Rinsumageast wordt binnenkort een realistischere variant aan het dorp voorgelegd.
		Activiteiten regionale agenda wonen (ANNO).		Er wordt in de regio gewerkt aan een woondeal die in 2023 bekrachtigd moet worden. Inmiddels wordt in regulier overleg met de provincie de voortgang van de woonplannen besproken.
		Actualiseren Woonbeleid (i.s.m. harmonisatietraject).		Zal in 2023 worden uitgevoerd.
		Monitoren woningvoorraad, o.a. realisatie plannen en leegstand.		Gereed.
		Periodiek overleg met stakeholders woningmarkt (Platform).		Dit moet nog een vervolg krijgen.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		Inspelen op demografische ontwikkelingen met aandacht voor alle doelgroepen op de woningmarkt. O.a. door actief in te spelen op innovatie en met grondzaken ontwikkelen van een kavelstrategie en leveren van maatwerk.		Met het ontwikkelen van de nieuwbouwplannen wordt rekening gehouden met diversiteit van doelgroepen door o.a. variatie in de kavelgroottes.
		Promotie van en stimuleren van toekomstbestendig wonen door faciliteren en stimuleren van vernieuwende woonconcepten.		Bij o.a. de Frosk dagen we de markt uit om te komen met innovatieve oplossingen voor starters. Er worden gesprekken gevoerd met initiatiefnemers op verschillende locaties.
		Samen met de stakeholders op de woningmarkt actief inzetten op verduurzaming van de woningvoorraad.		De Green Deal subsidieaanvraag voor het project Driezum/Walterwald is afgewezen. Er wordt nu op andere manieren geprobeerd om middelen te verkrijgen. Er is inmiddels een projectleider geworven.
		Ontwikkelen van nieuwe vormen van planontwikkeling en innovatieve kavelstrategie: flexibel en duurzaam maatwerk per dorp (zowel grote als kleine dorpen) met brede spreiding: in prijsklasse, voor starters, senioren, sociaal en privaat.		Bij nieuwe plannen wordt al meer gestuurd op een flexibele verkaveling.
		Ontwikkelen van extra mogelijkheden voor starters, senioren en mensen met een kleine beurs (erfpacht, stimuleren leningen voor levensloopbestendigheid en duurzaamheid, blijversleningen) met flexibiliteit en maatwerk per dorp. Door o.a. initiatieven vanuit het Volkshuisvestingsfonds te ontwikkelen.		Wordt in Anno verband (Regio-deal) o nieuw naar mogelijkheden gezocht, ook in verband met de regionale woondeals. Het wachten is op een nieuwe mogelijkheid om een aanvraag voor middelen uit het Volkshuisvestingsfonds in te dienen.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		Promotie levensloopbestendig wonen.		Hier wordt aandacht aan gegeven bij de beoordeling van wooninitiatieven.
502	In 2030 is het noordoosten van Fryslân een regio die volhoudbaar voorziet in haar behoefte qua energie, voedsel, producten en diensten			
	De gemeente Dantumadiel wekt in 2030 70% van de benodigde elektriciteit op een duurzame wijze op.	Er wordt een bijdrage geleverd aan realisatie van de provinciale Regionale Energiestrategie (RES) 1.0 langs de lijnen van de eigen vastgestelde ambitie.		Nadere advisering volgt in 2023.
		In één dorp/wijk starten met de Wijkuitvoeringsplannen (WUP's): het proces om te komen tot een aardgasvrije wijk.		Voor de WUP Driezum is een projectleider aangenomen.
		In 2022 wordt voor één wijk de Proeftuin Aardgasvrije Wijken (PAW) aangevraagd.		Deze subsidie is niet meer beschikbaar in 2022.
		Er wordt onderzoek gedaan naar toepassing van alternatieven voor aardgas, zoals aquathermie en hernieuwbare gassen (waterstof en groengas), waarbij specifiek aandacht is voor een gunstige verdeling van de lasten en de lusten in de omgeving.		We onderzoeken de mogelijkheden van groen gas en houden de ontwikkeling van Waterstof in de gaten.
		Er wordt uitvoering gegeven aan de doelen en acties uit de Energietransitie 2.0.		Er wordt beleid ontwikkeld voor kleine windmolens. De duurzaamheidsregeling wordt geactualiseerd en gepromoot.
		Project "NOF als energieleverancier" van KennislabNOF. Driezum is als pilotdorp gekozen, er is een green-dealsubsidie aangevraagd door het Kennislab.		Deze subsidie is niet toegekend. In samenspraak met de UT Twente en TU Delft zijn nieuwe subsidie bronnen aangeboord.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	Energieconsumenten zijn zich bewuster van hun energiegebruik en de consequenties voor milieu en samenleving, en zijn gemotiveerd tot duurzaam energiegebruik en besparing.	Samen met bedrijfsleven en onderwijs worden inwoners benaderd, met behulp van onder meer projectmatige voorlichting, om de isolatie van woningen te optimaliseren.		De campagne is gestart.
		Het communicatieplan wordt uitgevoerd.		De campagne is gestart.
		Binnen de huidige raadsperiode worden voldoende elektrische laad-palen geplaatst om binnen de gemeente aan de behoefte te voldoen. De opgave is in 2025 in totaal 71 stuks.		Inwoners vragen laadpalen aan waar nodig. Dit proces loopt goed.
		Er wordt een snellaadpunt gerealiseerd.		Het is voor een bedrijf niet financieel rendabel om een snellaadpunt in onze gemeente te realiseren. We houden contact met de bedrijven om dit wel te kunnen realiseren.
		Er wordt uitvoering gegeven aan het leningstelsel Dantumadiel, waarbij inwoners en bedrijven kunnen lenen voor o.a. duurzaamheidsmaatregelen, levensloopbestendigheid en verbetering van panden.		In 2023 wordt er een nieuw leningstelsel aan de raad voorgelegd. Besluitvorming in 2023.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		<p>Het project RREW wordt uitgevoerd. 1.800 huishoudens krijgen een 'energiebespaarbox'. Ook zijn er energiecoaches en -adviseurs actief in de gemeente die inwoners stimuleren tot energiebesparing. Dit gesubsidieerde project duurt tot juli 2022.</p>		<p>De doelstellingen van het RREW project zijn gehaald, er zijn 1861 energiebespaarboxen uitgezet. Verder is er 1,1 fte aan betaalde energiecoaches actief in de gemeente Dantumadiel en zijn er via Elkenien Griem nog 5 vrijwillige energiecoaches actief voor zowel de gemeente Noardeast-Fryslân als Dantumadiel. Daarnaast is er in samenwerking met Thus Wonen 2 ljochtbussen ingezet welke bij huur- en koopwoningen kleine besparende maatregelen aanbrengen. De personeelskosten hiervan werden ook uit het RREW budget betaald.</p>
		<p>Het Duurzaam Bouwloket wordt versterkt.</p>		<p>Via het duurzaam bouwloket kunnen inwoners een afspraak met een energiecoach /adviseur aanvragen en een afspraak maken met de ljochtbus . De energiecoaches registreren ook in de module van het duurzaambouwloket, zodat we inzichtelijk hebben welke inwoners worden geholpen.</p>
		<p>Energiecoöperaties worden ondersteund en de oprichting van nieuwe energiecoöperaties wordt gestimuleerd.</p>		<p>Op de bedrijfsschuur aan de Tienewei 10 te Broeksterwâld heeft de Enerzjykoöperaasje Feanwâlden in 2022 haar eerste zonnedak gerealiseerd. 266 Zonnepanelen zullen 95.000 kWatt-uur per jaar produceren. Inwoners uit Feanwâlden en omliggende dorpen nemen deel aan dit project door middel van participaties en kunnen zo meeprofiteren van rendement van het zonnedak.</p>

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	Door voorbeeldgedrag van bestuur en apparaat over het volledige spectrum van duurzaamheid wordt de lokale samenleving tot duurzamer gedrag aangezet.	Er wordt aantoonbaar maatschappelijk verantwoord en circulair ingekocht conform het eigen inkoopbeleid, de duurzaamheidsvisie en het uitvoeringsprogramma circulair inkopen van de provincie.		Het meubilair voor de thuiswerkplekken van de ambtenaren is gerefurbished aanbesteed. Ambtenaren hadden dus de keus om voor 2 ^{de} hands en daarna opgeknapt te kiezen. Hier werd veel gebruik van gemaakt.
		Er wordt een plan ter vaststelling voorgelegd voor de verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed.		Dit loopt. Resultaten worden gerapporteerd zodra ze binnen zijn.
		De klimaatadaptatie wordt verbeterd op de wijze als vastgelegd in het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP).		Klimaatadaptatieve maatregelen ter voorkoming van wateroverlast zijn opgenomen in het gemeentelijk rioleringsplan.
		Het onttrekken van grondstoffen uit afval wordt geoptimaliseerd.		Afvalscheiding en stimulering van hergebruik is een doorlopende activiteit, waarbij de scheiding en hergebruik van verschillende grondstoffen worden verbeterd. In 2022 is de inzameling van restafval en GFT geoptimaliseerd. Dit heeft een positief effect op de hoeveelheid restafval gehad. Verder is een afvalapp gelanceerd met voor huishoudens alle benodigde informatie over de afvalscheiding.
		Het onttrekken van energie uit (groen)afval (biomassa) wordt bevorderd en geoptimaliseerd.		Door optimalisatie van de nascheiding door Omrin wordt steeds mee biogas geproduceerd. Dit is een doorlopende activiteit.
	De biodiversiteit wordt verbeterd.	Er wordt een biodiversiteitsagenda opgesteld om de ingezette lijn van biodiversificatie verder door te trekken.		Going concern.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		Er worden afspraken gemaakt met boeren over landschapsbeheer, verkeersveiligheid, vergroten biodiversiteit, klimaatadaptatie, Circulaire Economie, energiebesparing en fossielvrije energie. Er wordt gezocht naar mogelijkheden voor crowdfunding als financiële basis om biodiversiteit te versterken.	✓	Going concern.
		Dantumadiel sluit aan bij Provinciaal biodiversiteitsplan gericht op herstel van de insectenpopulaties.	✓	Going concern.
		De noodzaak van biodiversiteit wordt in het onderwijs opgenomen door projecten vanuit NME De Klyster.	✓	Going concern.
	Het certificaat fair trade blijft behouden en bedrijven en organisaties in de gemeente worden gestimuleerd hier aan mee te doen.	Minimaal 2 maal per jaar in de fair-trade week wordt gecommuniceerd door de werkgroep in de plaatselijke krant en worden er publieksacties georganiseerd.		In december is de heraanvraag gedaan voor de titel Fairtrade gemeente. Dit moet eens per 2 jaar. De gemeente moet dan aantonen dat ze de titel nog verdiend.
		Uitvoering geven aan het campagne criterium voor "fair trade"-inkoop.	✓	Dit is afgerond.
		Er wordt een jaarlijkse boomplantdag georganiseerd, indien mogelijk samen met de Klyster.	✓	Woensdag 16 november was het Nationale Boomfeestdag. In Damwâld heeft de wethouder Kees Wielstra samen met basisschoolleerlingen bomen geplant.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
503.1	De cultuurhistorische waarden worden beter beschermd.			
	Herstructurerings- en transformatiegebieden zijn in 2019 geïnventariseerd, geprioriteerd en daarvan wordt jaarlijks 10 % aangepakt.	Er wordt een structuurvisie bebouwde gebieden met een uitvoeringsprogramma en prioriteitenlijst van ruimtelijke projecten opgesteld. Dit kent overigens een relatie met het Volkshuisvestingsfonds waar keuzes gemaakt worden waar het fonds wordt ingezet.		Het uitvoeringsprogramma moet nog opgemaakt worden. Het wachten is op een nieuwe mogelijkheid voor het aanvragen bij het Volkshuisvestingsfonds.
	Woningen en gebouwen die langer leeg hebben gestaan dan 10 jaar, waarvoor geen zicht is op herinvulling, zijn herbestemd.	Inventarisatie leegstaande woningen en gebouwen en inventarisatie leegstandsduur en ruimtelijke kwaliteitswaarde.		Er wordt begin 2023 uitvoering aan gegeven door prioritering vanwege capaciteitskrapte.
	De ruimtelijke kwaliteit van de woonomgeving is verbeterd met 5 % op de leefbarometer.	Alle na 1-1-2019 in voorbereiding te nemen projecten in de fysieke leefomgeving worden voorzien van paragraaf ruimtelijke kwaliteit.		Going concern.
		Opstellen van prioriteitenlijst op basis van sloopurgentie.		In verband met de ontvlechting en capaciteitsproblemen wordt hier momenteel geen uitvoering aan gegeven.
		Opstellen sloopstimuleringsregeling		Dit heeft geen prioriteit gehad vanwege de ontwikkelingen op de huizenmarkt.
		De DOM's worden ingezet bij de verbetering van zowel leefbaarheid als ruimtelijke kwaliteit van de dorpen in brede betekenis.		De DOM's werken hier actief aan.
		Plannen toetsen aan bijdrage aan duurzaam landschap. Bij alle plannen wordt de landschapsarchitect ingeschakeld.		Going concern.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	Er wordt beleid ontwikkeld voor het behoud van beschermingswaardige gebouwen en structuren. Samen met de dorpen worden hiervoor de prioriteiten bepaald.	Beschermingswaardige gebouwen in beeld brengen en samen met dorpen prioriteiten bepalen.		In het kader van de herziening van het welstandsbeleid is enige jaren geleden een actuele lijst opgesteld. Er wordt gewerkt aan een nieuwe inventarisatie.
		Opstellen van ruimtelijke kwaliteitskaarten per kern.		Door een latere invoeringsdatum van de omgevingswet, is er ook een langere periode gepland voor een kwalitatief goede omgevingsvisie. Deze kent nog niet het detailniveau waarbij er sprake is over kwaliteitskaarten. Het ligt in de lijn der verwachtingen dat dit wel gaat gebeuren.
503.2	De gemeente heeft vertrouwen in haar inwoners op het gebied van ruimtelijke kwaliteit.			
	Welstandsbeleid wordt herzien.	Er wordt beleid ontwikkeld om de kwaliteit van de woonomgeving te verhogen en inwoners te faciliteren bij het ontwikkelen van bouwplannen.		Het welstandsbeleid is uitgesteld en valt daardoor buiten dit programmatermijn.

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Wonen</i>
Beleidsvisie wonen
Prestatieafspraken
<i>Duurzaamheid</i>
Energietransitie ANNO Uitvoeringsprogramma 2017-2020
<i>Ruimtelijke kwaliteit / RO / bouwen</i>
Structuurvisies binnen DDFK
Beeldkwaliteitsplannen
Welstandsnota

Onderwerp reguliere activiteiten
<i>Wonen</i>
Woningbouwprogrammering
Vorbereiden prestatieafspraken woningbouwcorporaties
Adviseren in ruimtelijke processen en procedures
Subsidieadviezen
Adviseren bij herstructureringsopgaven
<i>Duurzaamheid</i>
Adviseren andere disciplines

Onderwerp reguliere activiteiten
<i>Ruimtelijke kwaliteit / RO / bouwen</i>
Eigen gemeentelijke ruimtelijke opgaven begeleiden
Ruimtelijk adviseren in vergunningprocedures
Opstellen ruimtelijke onderbouwingen
Begeleiden ontheffings- en bestemmingsplanprocedures

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO)	De FUMO is de Friese vertaling van de landelijk in te stellen Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD's). Doel is kwaliteitsverbetering en verhoging van de efficiency van de uitvoering van wettelijke milieutaken van gemeenten en provincies.
Welstandszorg Hûs en Hiem	Het voorzien van de gemeenten in de welstandsadviesing als bedoeld in de Woningwet en adviesing over toepassing van de Monumentenwet.

Uniforme beleidsindicatoren	Eenheid	Periode	Gemeente Dantumadiel	Nederland	Peildatum
Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	2021	210,00	169,00	27-02-2023
Hernieuwbare elektriciteit	%	2020	20,70	26,80	27-02-2023
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	2021	6,20	8,90	27-02-2023
Demografische druk	%	2022	83,20	70,30	27-02-2023

Leeswijzer uniforme beleidsindicatoren:

Uniforme beleidsindicatoren	Toelichting	Bron
Omvang huishoudelijk restafval	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.	CBS
Hernieuwbare elektriciteit	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.	RWS
Nieuw gebouwde woningen	Nieuw gebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen, zoals transformaties.	Basisregistratie adressen en gebouwen
Demografische druk	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.	CBS

Overzicht baten en lasten 2022

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaar-rekening	Saldo
Baten				
501 Ruimtelijke ontwikkeling / ruimtelijke kwaliteit	83	83	357	274
502 Wonen	404	404	347	-57
503 Milieu	92	836	816	-19
508 Afvalbeleid en afval inzameling	2.514	2.554	2.433	-121
Totaal baten	3.093	3.876	3.953	77

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaar- rekening	Saldo
Lasten				
501 Ruimtelijke ontwikkeling / ruimtelijke kwaliteit	-298	-384	-588	-204
502 Wonen	-544	-543	-533	10
503 Milieu	-836	-1.870	-1.610	260
508 Afvalbeleid en afval inzameling	-2.004	-2.045	-1.785	260
Totaal lasten	-3.683	-4.842	-4.516	326
Saldo baten en lasten	-589	-966	-563	403
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves				
Toevoegingen	-96	-96	-96	0
Onttrekkingen	193	609	325	-283
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	96	512	229	-283
Resultaat	-493	-454	-334	119

Toelichting op de verschillen Programma 5: Wenjen en Omjouwing
(I)= Incidenteel (S)= Structureel

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000	
Baten			77
501 Ruimtelijke ontwikkeling / ruimtelijke kwaliteit		274	
Hogere baten grondexploitatie vanuit verkopen en mutaties (zie ook toelichting onder lasten)	I	199	
Winstneming lopende grondexploitatie	I	62	
Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	15	
502 Wonen		-57	
Lagere opbrengst leges vergunningen door de buitengewone situatie in de bouwsector.	I	-54	
Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	-3	
503 Milieu		-19	
Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	-19	
508 Afvalbeleid en afval inzameling		-121	
Lagere opbrengsten papierinzameling, doordat baten direct aan de verenigingen worden betaald en niet via de gemeentelijke administratie lopen (hierdoor ook lagere lasten)	I	-71	
Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	-50	
Lasten			326
501 Ruimtelijke ontwikkeling / ruimtelijke kwaliteit		-204	
Hogere lasten grondexploitatie vanuit uitvoeringskosten en mutaties (zie ook toelichting onder baten)	I	-202	
Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	-2	
502 Wonen		10	
Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	10	
503 Milieu		260	
Lagere lasten project aanpak Energiearmoede omdat dit in het vierde kwartaal is gestart.	I	173	
Diverse duurzaamheidsprojecten (waaronder Energieloketten en Transitievisie Warmte) die in 2023 starten.	I	65	

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000
Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	22
508 Afvalbeleid en afval inzameling		260
Lagere lasten papierinzameling, doordat baten direct aan de verenigingen worden betaald en niet via de gemeentelijke administratie lopen (hierdoor ook lagere baten).	I	123
Lagere lasten kosten huisvuil en grof afval (milieustraat) doordat de volumes zijn gedaald ten opzichte van de periode met coronamaatregelen.	I	122
Dotatie aan voorziening afvalstoffen ter hoogte van het voordelig saldo op het huishoudelijk afval.	I	-64
Verschillen kleiner dan € 50.000		79
Saldo baten en lasten		403

Specificatie reserveringen Programma 5: Wenjen en Omjouwing

Reserves	Bedragen x € 1.000
Toevoegingen	0
Onttrekkingen	-283
Lagere onttrekking uit de algemene reserve voor project Energiearmoede	-200
Verschillen kleiner dan € 50.000	-83
Totaal Reserveringen	-283

Programma 6: Iepenbiere Romte

Waar gaat programma 6 'Iepenbiere Romte' over?

Programmaportefeuillehouder: K. Wielstra, G. Wiersma

Inleiding:

Het beheer van de openbare ruimte is van oudsher een belangrijke kerntaak van de gemeente. Voor het welbevinden van zowel onze inwoners als andere gebruikers is het van belang dat er wordt gezorgd voor een goed onderhouden, leefbare, duurzaam ingerichte veilige en gezonde openbare ruimte.

Een onderdeel van de openbare ruimte betreft de riolering. Het beleid en de ontwikkelingen op het gebied van riolering worden binnenkort vastgelegd in het nieuwe Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). Het is een beleidsmatig en financieel document over de gemeentelijke watertaken en een hulpmiddel om goede beleidsafwegingen te maken op het terrein van de zorgplicht voor afvalwater, hemelwater en grondwater in relatie tot de bescherming van de bodem- en waterkwaliteit.

Uitvoering van de maatregelen uit het GRP zorgt ervoor dat de inzameling en het transport van afvalwater effectief blijft verlopen. Hiermee wordt voorkomen dat er schade aan het milieu ontstaat en er overlast voor de bewoners is en dat de volksgezondheid wordt gewaarborgd.

Verder moet de kwaliteit van de openbare ruimte doelmatig worden beheerd. Vooral nu het beheersniveau van de kapitaalgoederen is vastgelegd, moet het planmatig beheer worden afgestemd met het financiële kader. Daarnaast speelt de ontwikkeling hierbij dat bewoners en bedrijven meer verantwoordelijk worden voor de inrichting en beheer van de openbare ruimte. Binnen dit programma liggen er mogelijkheden om het beheer van de openbare ruimte op onderdelen over te dragen aan onze inwoners (burgerparticipatie). In dat geval neemt de gemeente een andere rol aan: van presteren en regisseren naar stimuleren of zelfs faciliteren. Dit moet de komende jaren verder worden uitgewerkt, ook met betrekking tot de financiële consequenties op lange termijn.

Duurzaamheid is een breed begrip dat ook bij de inrichting van de openbare ruimte een rol speelt. In dit programma worden stappen gezet om op diverse duurzaamheidsthema's afspraken met betrokkenen en belanghebbenden te maken. Daarnaast is de gemeente als opdrachtgever ook nadrukkelijk aan zet om de duurzaamheidsdoelstellingen mee te nemen in de aanbesteding en uitvoering.

In dit programma wordt ook aandacht besteed aan het onderwerp Verkeer en mobiliteit. We zetten ons in voor een veilige, aantrekkelijke en duurzame bereikbaarheid van alle mogelijke bestemmingen voor bewoners, ondernemers en gasten van onze gemeente. In grote lijn gaan de doelstellingen over de verkeersstructuur en over verkeersveiligheid.

Hoofddoelstelling:

Zorgen voor een goed onderhouden, leefbare, duurzaam ingerichte veilige en gezonde openbare ruimte voor onze inwoners en andere gebruikers.

Kerdoelstellingen:

De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: Het beter functioneren van rioolsystemen

Kerdoel

601 Het beter functioneren van rioolsystemen

Speerpunten:

- De rioolsystemen beschikken over voldoende afvoer- en bergingscapaciteit.

Onderwerp: Instandhouden c.q. realiseren van de vastgestelde onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte

Kerdoel

Waar gaat programma 6 'lepenbiere Romte' over?

602 Instandhouden c.q. realiseren van de vastgestelde onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte.

Speerpunten:

- In de gemeente Dantumadiel zijn voor het beheer van kapitaalgoederen separaat kwaliteitsniveaus vastgesteld.

Onderwerp: Duurzame inrichting openbare ruimte

Kerdoel

Realiseren van een duurzame inrichting van de openbare ruimte.

Speerpunten:

- In Dantumadiel is er sprake van een gezond, aantrekkelijk en duurzaam landschap.

Onderwerp: Verkeer/mobiliteit

Kerdoel

604 Het verkeerssysteem is doelmatig, aantrekkelijk en veilig en voldoet aan de behoefte van verkeersdeelnemers.

Speerpunten:

- Doorgaande verbetering van de verkeersveiligheid;
- Verminderen van reistijd;
- Comfort verbeteren;
- Ketenmobiliteit;
- Elektrisch rijden.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
601	Het beter functioneren van riolssystemen			
	Bestaande openbare ruimte meer klimaatrobuust inrichten.	Opstellen van factsheets voor de grootste overlast locaties. Daarmee leggen we vast om welke gebieden het gaat, welke oplossingsrichting kan worden gekozen en wat globaal de kosten zijn. Bij herstructurering en reconstructies o.i.d. kunnen deze factsheets gebruik worden om de overlastlocatie op te lossen.		Het opstellen van de factsheets is opgenomen in het in december 2021 vastgestelde Gemeentelijk Rioleringsplan.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	Nieuwe openbare ruimte meer klimaatrobust inrichten.	In ruimtelijke plannen moet ruimte voor berging en afvoer van hemelwater worden gereserveerd. In nieuwe stedenbouwkundige ontwerpen moet klimaatontwikkeling worden meegenomen, zowel in gemeentelijke plannen als die van ontwikkelaars/woningcorporaties. Daarnaast wordt het Handboek inrichting openbare ruimte toegepast (vastgesteld 2021).		In nieuwbouwplannen komt klimaat-ontwikkeling nadrukkelijk op de agenda. Klimaatontwikkeling heeft ook nadrukkelijk een plek in de omgevingsvisie waardoor het ook onderdeel uitmaakt van het omgevingsplan.
	Inwoners meer waterbewust maken.	Voorlichting en communicatie voor inwoners.		Het waterbewust maken is opgenomen in het in december 2021 vastgestelde Gemeentelijk Rioleringsplan. In 2022 is het achtergronddocument GRP met daarin actieplan waterbewustwording opgesteld. Uitvoering vanaf 2023.
602	Instandhouden c.q. realiseren van de vastgestelde onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte.			
	Een nadere verdiepingsslag aanbrengen in het kapitaalgoederenbeleid/b eheer.	Opstellen uitvoeringsplan watergangen (baggerplan) op basis het kapitaalgoederenbeheer.		Uitvoeringsplan is gereed en afgestemd met Wetterskip Fryslan. Uitvoering in 2023 / 2024 .
	Het verbeteren van het kwaliteitsniveau van de kapitaalgoederen.	Wegwerken achterstallig onderhoud van stedelijk water conform bestuurlijk ondertekende Overeenkomst Stedelijk Water met Wetterskip voor 2025.		Wegwerken van het achterstallig onderhoud moet voor 31-12-2025 . Het achterstallig onderhoud wordt meegenomen in het uitvoeringsplan. Aanbesteding in 2023.
		Uitvoeren groot onderhoud/vervanging bruggen, conform onderzoek onderhoudstoestand bruggen.		

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		<ul style="list-style-type: none"> • Brug in Butenfjild VW0009A; brug vervangen voor een duiker. Voorbereiding 2021, uitvoering in 2022 		<p>Wordt eerste kwartaal 2024 uitgevoerd. Liander moet nog stroomkabels omleggen.</p>
		<ul style="list-style-type: none"> • Plattebrêge (trekvaart) brug vervangen voor een duiker. Voorbereiding en uitvoering in 2022 		<p>Wordt in 2023 uitgevoerd.</p>
		<p>Brug in Butenfjild (Tienewei) brug vervangen voor een duiker. Voorbereiding in 2022, uitvoering in 2023.</p>		<p>Wordt eerste kwartaal 2024 uitgevoerd. Liander moet nog stroomkabels omleggen.</p>
				<p>Wordt eerste kwartaal 2024 uitgevoerd. Liander moet nog stroomkabels omleggen.</p>
	<p>Inwoners meer betrekken bij (het onderhoud) van de openbare ruimte.</p>	<p>Eénmaal per jaar overleg organiseren tussen werkleiders en dorpsbelangen over beheer openbare ruimte.</p>		<p>Jaarlijks is er een overleg met de portefeuillehouder, de betrokken ambtenaar en dorpsbelangen over het onderhoudsplan van het komende jaar.</p>

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
603	Realiseren van een duurzame inrichting van de openbare ruimte.			
	Vergroten van de biodiversiteit.	Stimulering initiatieven biodiversiteit zoals bijenlint, toepassing van bokashi van groenafval.		<p>Alle initiatieven die bijdragen aan biodiversiteit worden zo veel mogelijk ondersteund door de gemeente.</p> <p>Een voorbeeld hiervan is het initiatief van vrijwilligers uit Dantumadiel op het gebied van exoten-bestrijding en het stimuleren van de biodiversiteit. De bermen, die in het insectennetwerk bevinden, worden in het voorjaar aan 1 kant van de weg gemaaid en in het najaar de andere kant van de weg zodat er altijd (bloeiend) hoog grasgewas staat voor de insecten.</p> <p>Overige maatregelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • In het Spoorpark zijn stinsebollen aangeplant. • In Broeksterwoude is bij de renovatie een bloeiende berm aangelegd (gereed 2023). Er is deelgenomen aan Maai-meï-niet.
		Exotenbestrijding wordt provinciebreed opgepakt, op basis van onderzoek lepenwacht.		De gemeente Dantumadiel doet mee met de provinciale aanpak.
	Meer gebruik van onderhoudsvriendelijke duurzame materialen.	Meer circulair gebruik van materialen.		Waar mogelijk worden circulaire materialen gebruikt. Als voorbeeld: Het college heeft een intentieverklaring ondertekend voor het toepassen van bio-based isolatiemateriaal.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	Kapitaalgoederen duurzamer onderhouden, levensduur verlengen.	Plan maken voor omvorming van openbare ruimte waardoor duurzamer beheer mogelijk is (budgetverhoging eenmalige omvorming). Voorbeeld: omvorming fietspaden van elementen, asfalt of schelpen, die frequent onderhoud behoeven, naar een duurzame betonverharding. Dit projectmatig uitvoeren als er subsidie beschikbaar is en indien de structurele last op onderhoud daarmee kan worden verlaagd.		Aan de voorbereiding van dit plan wordt gewerkt. Het voorstel wordt begin 2023 uitgewerkt.
		Assetmanagement (gebruik-beheer-inrichting op elkaar afstemmen) wordt in 2022 verkend en zo mogelijk een onderzoek gestart naar de consequenties van implementatie.		Verkenning is uitgevoerd. In 2023 besluit nemen over het vervolg / implementatie.
	Opwaarderen van de kwaliteit openbare ruimte.	Herinrichting van wegen, die aan onderhoud toe zijn en de inrichting niet meer voldoet. (vervangingsinvestering). De volgende projecten worden in 2022 uitgevoerd:		
		Damwâld: Dammeloane fase 2.		Gereed.
		Damwâld: Trekwei.		In voorbereiding. Start uitvoering in 2023.
		De Westereen: D. Bosmastrjitte.		D. Bosmastrjitte: In voorbereiding. Uitvoering in 2023.
		De Westereen: Oastersingel		Oastersingel W'een: Uitgesteld vanwege ruimtelijke ontwikkelingen in directe omgeving.
		De Westereen: S. Boukesstrjitte.		S. Boukesstrjitte start in voorjaar 2023.
		Feanwâlden: Bûtefjild.		Is januari 2023 afgerond.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		Feanwâlden: Verkeersmaatregelen Oastein irt woonrijpmaken De Bosk in Feanwâlden.		Verkeersmaatregelen nog in de planfase.
		De Westereen: Planvorming Foarstrjitte.		Is uitgevoerd. Ontwerpproces wordt opgestart na verkeersstudie De Westereen.
		Herinrichting Kavelwei en inrichting de brink te Broeksterwâld (in relatie tot DOM-project Broeksterwâld).		Is in uitvoering medio 23 gereed.
		De Ontwerpvisie voor de doorgaande route Driezum – Damwâld biedt een leidraad voor de uniforme aanpak inrichting openbare ruimte. Uitvoering vindt plaats indien werk met werk kan worden gemaakt.		Het uitwerken van de ontwerpprincipes is in voorbereiding. In 2023 wordt dit afgerond.
		Samen met inwoners uitvoering aan een schouw van de openbare ruimte geven.		Er is 1 x per 4 jaar een schouwronde met; dorpsbelang, wethouder en werkleiders. Begin van 2023 wordt de planning van de verschillende werken met de dorpsbelangen afgestemd.
604	Verkeer/mobiliteit			
	De gemeente draagt naar vermogen bij aan de ambitie van Fryslân zodat er in 2025 geen verkeersdoden en ernstige verkeergewonden zijn.	Aanpak verkeersknelpunten in reactie op klachten/melding, afhankelijk van prioritering en beschikbare budget.		In 2022 zijn meerdere subsidies verworven ter verbetering van de verkeersveiligheid. Projecten worden uitgevoerd in 2023 en 2024.
		Het college zal zich inzetten voor meer frequente verkeershandhaving in de vorm van snelheidscontroles op meerdere locaties binnen de dorpen.		Vast agendapunt bij overleg Driehoek en Verkeersoverleg.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		Uitvoering maatregelen om het landbouwverkeer vanwege verkeersveiligheid uit de dorpen (Damwâld, Rinsumageast) te krijgen. Leidraad hiervoor is de verdere uitwerking van de Mobiliteitsvisie (ANNO).		Het is wachten op de acties vanuit de provincie. De uitwerking van afwaardering N361 door de provincie heeft vertraging opgelopen.
	Verbeteren verkeersveiligheid rond schoolzones.	Uitvoeren van afgesproken maatregelen en oplossen van knelpunten binnen de financiële mogelijkheden.		Dit is inmiddels going concern.
	Stimuleren fietsverkeer door optimaliseren van het fietsnetwerk en het fietsparkeren.	Het opgestelde Fietspadenplan (in ANNO-verband) uit te werken in een uitvoeringsprogramma (incl. financiën).		Het GMP is inmiddels opgestart. Volgens de planning zal er in de loop van 2023 bestuurlijke besluitvorming plaatsvinden.
	Verbetering van de ketenmobiliteit van alle vormen van vervoer zoals het openbaar vervoer om de bereikbaarheid te verbeteren, zodanig dat wordt voldaan aan de verplaatsingsbehoefte van de verkeersdeelnemers.	Dit wordt uitgewerkt in de opgaven zoals deze zijn opgesteld in de Mobiliteitsvisie (ANNO).		De uitwerking van de opgaven is opgestart in 2022. Bestuurlijke besluitvorming is 2023.
		Ontwikkelen van het stationsgebied De Westereen. De uitkomsten betrekken bij de uitwerking opgaven van de Mobiliteitsvisie (ANNO).		Uitwerking mobiliteitsvisie vindt momenteel plaats.
	Ontsluiting De Westereen: komen tot een oplossing met zo breed mogelijk draagvlak in overleg met het dorp.	Dit is onderdeel van de verdere uitwerking van de Mobiliteitsvisie (ANNO).		Uitwerking mobiliteitsvisie vindt momenteel plaats.
	Samen met verenigingen voor dorpsbelangen en inwoners: Aanpak knelpunt(en) onderliggend wegennet Centrale As.	Miedloane, Dammeloane, Koailoane en Broekloane. Miedloane en Dammeloane Fase 1 zijn in 2021 aangepakt. Dammeloane Fase 2 in 2022.		Afgerond.

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Riolering</i>
Gemeentelijk rioleringsplan (vastgesteld december 2021)
Meetplan riolering (in ontwikkeling)
<i>Onderhoudskwaliteit openbare ruimte</i>
Beleids- en beheersplan Gebouwen (vastgesteld februari 2021)
Groenbeleids- en beheersplan ((vastgesteld oktober 2021)
Beleidsplan openbare verlichting (vastgesteld februari 2021)
Wegenbeleids- en beheersplan (vastgesteld februari 2021)
Beleidsplan water (vastgesteld oktober 2021)
Beleids- en beheersplan Kunstwerken (vastgesteld oktober 2021)
<i>Duurzame inrichting openbare ruimte</i>
Biodiversiteitsbeleid (in ontwikkeling)
<i>Verkeer/mobiliteit</i>
Mobiliteitsvisie (ANNO) (2020)
Manifest verkeersveiligheid (2015)
Verkeersstructuurplan Dantumadiel (2012)

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
GR Leer-Werkbedrijf Noard East Fryslân. (Dokwurk)	Instandhouden c.q. realiseren van de vastgestelde onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte.

Uniforme beleidsindicatoren	Einheid	Periode	Gemeente Dantumadiel	Nederland	Peildatum
-----------------------------	---------	---------	----------------------	-----------	-----------

Leeswijzer uniforme beleidsindicatoren:

Uniforme beleidsindicatoren	Toelichting	Bron
-----------------------------	-------------	------

Overzicht baten en lasten 2022

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaar-rekening	Saldo
Baten				
504 Verkeer en vervoer / Mobiliteit	4	128	128	0
601 Beheer openbare ruimte	1.716	1.687	1.709	22
603 Beheer en onderhoud sportvelden en gebouwen	193	1.146	1.232	86
604 Beheer en onderhoud begraafplaatsen	0	0	0	0
Totaal baten	1.913	2.961	3.069	108
Lasten				
504 Verkeer en vervoer / Mobiliteit	-66	-210	-150	60
601 Beheer openbare ruimte	-4.992	-5.396	-4.867	529
603 Beheer en onderhoud sportvelden en gebouwen	-774	-1.338	-1.422	-85
604 Beheer en onderhoud begraafplaatsen	-42	-42	-40	2
Totaal lasten	-5.873	-6.985	-6.479	506
Saldo baten en lasten	-3.961	-4.024	-3.410	614

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaar- rekening	Saldo
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves				
Toevoegingen	-230	-716	-619	98
Onttrekkingen	190	759	187	-572
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-40	43	-432	-475
Resultaat	-4.000	-3.981	-3.841	139

Toelichting op de verschillen Programma 6: Iepenbiere Romte

(I)= Incidenteel (S)= Structureel

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000	
Baten			108
601 Beheer openbare ruimte			22
Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	22	
603 Beheer en onderhoud sportvelden en gebouwen			86
Voor de opvang van Oekrainers is het voormalig gebouw BBS de Fontein beschikbaar gesteld. De huuropbrengsten hiervoor waren niet geraamd.	I	54	
Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	32	
Lasten			506
504 Verkeer en vervoer / Mobiliteit			60
Verkeersmaatregelen: Een aantal verkeersmaatregelen is in 2022 voorbereid en wordt in 2023 daadwerkelijk uitgevoerd.	I	41	
Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	19	
601 Beheer openbare ruimte			529
Gebiedsontwikkeling centrale as: Het project gebiedsontwikkeling Centrale As wordt naar verwachting in 2023 financieel met de Provincie afgewikkeld. Doordat de kosten niet gemaakt zijn in 2022 blijft dit beschikbaar in de algemene reserve.	I	502	
Een deel van het groot onderhoud wegen later gestart dan gepland. Hierdoor zijn de bijbehorende aanpassingen in het openbaar groen vertraagd. Deze seizoensafhankelijke werkzaamheden schuiven door naar 2023.	I	53	

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000
Door het beschikbaar stellen van de vervangingsinvestering van de brug op de Trekwei kan het restant budget, wat oorspronkelijk bedoeld was voor het groot onderhoud van deze brug, komen te vervallen. Dit heeft geen effect op het saldo omdat de lasten gedekt worden uit de algemene reserve.	I	47
Riolering: Met het vaststellen van het GRP (eind 2021) is er een besluit genomen om extra formatie aan te stellen voor met name de ambities op het gebied van klimaatadaptatie. Echter, de invulling van deze extra formatie is, door krapte op de arbeidsmarkt, in 2022 nog niet volledig ingevuld. Hierdoor zijn niet alle werkzaamheden voor 2022 uitgevoerd. Het later uitvoeren van deze onderhoudswerkzaamheden zal (nog) niet resulteren in een achteruitgang van de kwaliteit. Het saldo, van uitgaven en inkomsten, is gestort in de egalisatie voorziening riolering en blijft hierdoor voor dit doel beschikbaar.	I	-67
Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	-6
603 Beheer en onderhoud sportvelden en gebouwen		-85
De grond Mounetille is door een externe taxateur getaxeerd waarbij verzuimd is evt. planschadekosten te verrekenen op de waarde. Hierdoor zou de taxatiewaarde/verkoopwaarde lager worden. Tussen partijen is overeengekomen een deel van de (toekomstige) planschadeclaims te verrekenen tijdens de aktepassering. Hier was op voorhand geen rekening mee gehouden.	I	-37
Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	-48
604 Beheer en onderhoud begraafplaatsen		2
Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	2
Saldo baten en lasten		614

Specificatie reserveringen Programma 6: Iepenbiere Romte

Reserves		Bedragen x € 1.000	
Toevoegingen			98
Algemene reserve	I	100	
Verkoop Passantenhaven de Westereen: De verkoop de passantenhaven Westereen heeft niet meer in 2022 kunnen plaatsvinden. De verkoop zal in 2023 plaatsvinden.			
Overig	I	-2	
Onttrekkingen			-572
Algemene reserve			-569
Gebiedsontwikkeling centrale as: Het project gebiedsontwikkeling Centrale As wordt naar verwachting in 2023 financieel met de Provincie afgewikkeld. Doordat de kosten niet gemaakt zijn in 2022 blijft dit beschikbaar in de algemene reserve.	I	-502	
Groot onderhoud brug trekwei	I	-47	
Opstellen verkeersstructuurplan	I	-20	
Reserve kapitaallasten			-3
Verschillen kleiner dan € 50.000		-3	
Totaal Reserveringen			-475

Algemeene dekkingsmiddels

Waar gaat 'Algemeene dekkingsmiddels over?
<p>Algemeene dekkingsmiddels Op grond van het besluit begroting en verantwoording worden de algemene dekkingsmiddelen in de gemeentelijke begroting apart zichtbaar gemaakt.</p> <p>De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lokale heffingen Dit zijn opbrengsten uit de gemeentelijke belastingen en heffingen en de daarmee samenhangende uitvoeringskosten voor de WOZ, de heffing en de invordering. - Algemene uitkeringen Dit zijn de van het Rijk ontvangen middelen om de gemeentelijke taken uit te voeren. Een deel van dit geld komt uit het Gemeentefonds en wordt uitgekeerd in de vorm van algemene uitkeringen, dit is inclusie de decentralisatie-uitkering "sociaal domein". - Dividend Dit zijn de opbrengsten (dividend) uit de deelnemingen in de BNG. - Overige algemene dekkingsmiddelen Dit zijn de overige algemene dekkingsmiddelen waaronder het taakveld treasury en de overige baten en lasten (stelposten). <p>Mutaties in de reserves Op grond van het besluit begroting en verantwoording worden de mutaties in de algemene- en bestemmingsreserves apart zichtbaar gemaakt in de begroting. De mutaties in de reserves die een relatie hebben met een specifiek programma zijn opgenomen onder het desbetreffende programma zodat per programma een resultaat voor en na bestemming zichtbaar is.</p> <p>Onder algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien vinden rentetoevoegingen plaats aan de algemene reserve en de reserve bouwgrondexploitatie.</p>

Uniforme beleidsindicatoren	Eenheid	Periode	Gemeente Dantumadiel	Nederland	Peildatum
Overhead	% van totale lasten	2022	23,74%	n.v.t.	31-12-2022
Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	2022	248,00	317,00	27-02-2023
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	2021	827,00	733,00	27-02-2023
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	2021	878,00	810,00	27-02-2023

Leeswijzer uniforme beleidsindicatoren:

Uniforme beleids-indicatoren	Toelichting	Bron
Overhead	Overheadkosten: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.	Eigen begroting
Gemiddelde WOZ waarde	De gemiddelde WOZ-waarde van woningen.	CBS
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	'Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.	COELO
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.	COELO

Overzicht baten en lasten 2022 Algemeene dekkingsmiddels

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaar- rekening	Saldo
Baten				
Lokale heffingen	4.307	4.597	4.479	-118
Algemene uitkeringen	38.570	41.419	41.951	533
Dividend	31	111	99	-12
Overige algemene dekkingsmiddelen	21	51	115	64
Totaal baten	42.928	46.177	46.644	467
Lasten				
Lokale heffingen	-103	-103	-82	21
Algemene uitkeringen	-258	-732	-178	554
Dividend	0	0	0	0
Overige algemene dekkingsmiddelen	-307	-1.381	-1.556	-175
Totaal lasten	-669	-2.216	-1.816	400
Saldo baten en lasten	42.260	43.961	44.828	867
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves				
Toevoegingen aan reserves	-165	-1.240	-1.569	-329
Onttrekkingen aan reserves	117	2.101	2.430	329
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-49	861	861	0
Resultaat	42.211	44.822	45.689	867

Toelichting op de verschillen Algemeene dekkingsmiddels

(I)= Incidenteel (S)= Structureel

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000
Baten		467
Lokale heffingen		-118
Lagere opbrengsten OZB niet-woningen door objecten waarvoor aanslagoplegging nog niet heeft plaats gevonden (blokkade).		-96
Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	-22

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000
Algemene uitkering		533
Hogere baten vanuit de decembercirculaire 2022. Dit betreft met name geormerkte middelen voor de energietoeslag.	I	590
Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	-57
Dividend		-12
Verschillen kleiner dan € 50.000	I	-12
Overige algemene dekkingsmiddelen		64
Hogere rente opbrengsten SVN en schatkistbankieren door hogere liquide middelen.	I	57
Verschillen kleiner dan € 50.000	I	7
Lasten		400
Lokale heffingen		21
Verschillen kleiner dan € 50.000.		21
Algemene uitkering		554
Er zijn vanuit de algemene uitkering een aantal niet geormerkte middelen gereserveerd voor met name invoeringskosten omgevingswet, uitvoeringskosten klimaatakkoord en de wet open overheid. Hierop zijn geen uitgaven geweest.	I	554
Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	0
Overige algemene dekkingsmiddelen		-175
Hogere kosten door herrekening BTW mengpercentages over de jaren 2019-2021	I	-295
Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	120
Saldo baten en lasten		867

Specificatie reserveringen Algemeen - ADM

Reserves	Bedragen x € 1.000
Toevoegingen	-329
Saldo Coronareserve hoger dan begroot, waardoor opheffing van deze reserve tot hogere toevoeging (en onttrekking) leidt.	-329
Onttrekkingen	329
Saldo Coronareserve hoger dan begroot, waardoor opheffing van deze reserve tot hogere onttrekking (en toevoeging) leidt.	329
Totaal Reserveringen	0

Overhead

Waar gaat Overhead over?
<p>Overhead   In het Wijzigingsbesluit vernieuwing BBV wordt onder artikel I, tweede lid onder I de definitie overhead nader gedefinieerd. In de toelichting van het Wijzigingsbesluit vernieuwing BBV is de definitie voor overhead van Vensters voor Bedrijfsvoering gehanteerd als uitgangspunt voor de definitie van overhead binnen het BBV. De Commissie BBV heeft als taak om duidelijkheid te verschaffen wanneer de toepassing van deze definitie in de praktijk tot vragen leidt. Dit heeft geleid tot een notitie overhead waarin beschreven is wat wel en wat niet onder de overhead valt.</p> <p>Overhead bestaat in elk geval uit:</p> <ol style="list-style-type: none"> 01. leidinggevend primair proces (hiërarchisch). 02. financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie. 03. P&O / HRM. 04. inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement). 05. interne en externe communicatie m.u.v. klantcommunicatie (KCC). 06. juridische zaken. 07. bestuurszaken en bestuursondersteuning. 08. informatievoorziening en automatisering (ICT). 09. facilitaire zaken en Huisvesting. 10. documentaire Informatie Voorziening (DIV). 11. managementondersteuning primair proces.

Overzicht baten en lasten 2022 Overhead

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaar- rekening	Saldo
Baten				
Overhead	7	7	41	34
Totaal baten	7	7	41	34
Lasten				
Overhead	-7.170	-7.432	-7.200	231
Totaal lasten	-7.170	-7.432	-7.200	231
Resultaat	-7.163	-7.425	-7.159	266

Toelichting op de verschillen Overhead
(I)= Incidenteel (S)= Structureel

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000
Baten		34
Overhead		34
Verschillen kleiner dan € 50.000.		34
Lasten		231
Overhead		231
Het resultaat van de samenwerking tussen de gemeenten Dantumadiel en Noardeast-Fryslân bedraagt over 2022 € 858.000. Op basis van de verdeelsleutel bedraagt dit voor gemeente Dantumadiel € 228.000. Het effect van de samenwerking wordt over alle programma's verdeeld. In de paragraaf bedrijfsvoering wordt het resultaat van de samenwerking verder toegelicht.		151
Verschillen kleiner dan € 50.000.		80
Saldo baten en lasten		266

Heffing VPB

Waar gaat Heffing VPB over?
<p>Heffing VPB   Voor een zeer groot aantal activiteiten van de gemeente Dantumadiel geldt dat niet voldaan wordt aan de ondernemingscriteria en dat deze niet belasting- en aangifteplichtig zijn voor de VPB. Er is ofwel sprake van het aanbieden van een "collectief goed" (geen deelname economische verkeer), "normaal vermogensbeheer" of van "structureel verlieslatende activiteiten".</p> <p>De gemeente doet alleen aangifte voor haar belaste activiteiten in het kader van de verkoop afvalstromen en het grondbedrijf.</p> <p>Inmiddels heeft de aangifte vennootschapsbelasting voor 2020 plaatsgevonden. De gemeente heeft winst behaald op afvalstromen van € 1.131 en op grondexploitatie van € 128.409. In totaal is dit € 129.540. De gemeente heeft nog beschikking op verrekenbare verliezen van € 1.010.943. Van dit bedrag mag de winst voor 2020 wordt afgetrokken. Per 31-12-2020 is het saldo verrekenbare verliezen € 881.403. Het te betalen belastingbedrag Vpb is daardoor € 0. De belastingdienst heeft inmiddels de aangifte definitief vastgesteld.</p>

Overzicht baten en lasten 2022 Heffing VPB

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaar- rekening	Saldo
Baten				
Heffing VPB	0	0	0	0
Totaal baten	0	0	0	0
Lasten				
Heffing VPB	0	0	-7	-7
Totaal lasten	0	0	-7	-7
Resultaat	0	0	-7	-7

Toelichting op de verschillen Heffing VPB

(I)= Incidenteel (S)= Structureel

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000
Baten		
Vennootschapsbelasting (VPB)		0
Lasten		
Vennootschapsbelasting (VPB)		-7
Verschillen kleiner dan € 50.000.		-7
Saldo baten en lasten		-7

Onvoorzien

Waar gaat Onvoorzien over?

Onvoorzien

Op grond van het besluit begroting en verantwoording worden de gereserveerde middelen voor structureel onvoorzien apart zichtbaar gemaakt in de begroting.

Overzicht baten en lasten 2022 Onvoorzien

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaar- rekening	Saldo
Baten				
Onvoorzien	0	0	0	0
Totaal baten	0	0	0	0
Lasten				
Onvoorzien	0	0	0	0
Totaal lasten	0	0	0	0
Resultaat	0	0	0	0

Toelichting op de verschillen Onvoorzien

(I)= Incidenteel (S)= Structureel

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000
Baten		0
Onvoorzien		
Geen verschillen.		
Lasten		0
Onvoorzien		
Geen verschillen.		
Saldo baten en lasten		0

Rekeningresultaat

Resultaatanalyse

Omschrijving	Begroting voor wijziging (x € 1.000)	Begroting na wijziging (x € 1.000)	Werkelijk (x € 1.000)	Saldo (x € 1.000)
Programma's	-34.905	-35.518	-31.777	3.741
Dekkingsmiddelen, onvoorzien	35.097	36.536	37.661	1.125
Resultaat voor bestemming	192	1.018	5.884	4.866
Mutaties in reserves	300	2.810	1.154	-1.656
Resultaat jaarrekening 2022 (voordelig)	492	3.828	7.039	3.210

De belangrijkste afwijkingen tussen de bijgestelde begroting (2^e tussentijdse rapportage) en de realisatie zijn in onderstaande tabel opgenomen.

Omschrijving (op hoofdlijnen)	Bedrag (x € 1.000) += meevaller -= tegenvaller
Programma 1	
Lagere lasten Wethouders pensioenen doordat de rekenrente is verhoogd van 0,00% naar 2,47% . Dit levert een vrijval in de voorziening op van € 202.000.	137
Programma 3	
Vreemdelingen: De kosten ten behoeve van Vreemdelingen, en meer specifiek de opvang van ontheemde Oekraïners, vallen lager uit dan verwacht. Het Rijk stelt op basis van een norm een vaste vergoeding beschikbaar.	469
WMO Begeleiding: Ondanks een hoger tarief wegens indexatie, dalen de kosten van begeleiding. Dit wordt veroorzaakt door een daling van het aantal cliënten en een afname van de zorgzwaarte. Eventuele structurele karakter vraagt onderzoek.	349
WMO Beschermde Wonen (BW): In de begroting was een bijdrage voor BW opgenomen. Via de centrumgemeente en de rijksregeling krijgen we echter een bedrag terug. Oorzaak ligt vooral in uitstroom naar Wlz.	453
WMO: Lager gebruik van regelingen Vervoersvoorzieningen, Hulp bij het Huishouden en PGB's	231
BUIG P-wet: Gedurende 2022 is er in- en uitstroom geweest van cliënten. Over het hele jaar gezien is het cliënten-bestand stabiel. Per saldo leidt dit tot een voordeel.	171
Bijzondere Bijstand: Het gebruik van de regelingen is lager dan verwacht	223
Sociale Werkvoorziening: De kosten van het SW-bedrijf vallen hoger uit door een tussentijdse bijstelling van de bijdrage.	-185
Programma 5	
Lagere lasten kosten huisvuil en grof afval (milieustraat) doordat de volumes zijn gedaald ten opzichte van de periode met coronamaatregelen.	122
Dotatie aan voorziening afvalstoffen ter hoogte van het voordelig saldo op het huishoudelijk afval.	-65
Algemene dekkingsmiddelen	
Hogere baten vanuit de decembercirculaire 2022. Dit betreft met name geormerkte middelen voor de energietoeslag.	590
Er zijn vanuit de algemene uitkering een aantal niet geormerkte middelen gereserveerd voor met name invoeringskosten omgevingswet, uitvoeringskosten klimaatakkoord en de wet open overheid. Hierop zijn geen uitgaven geweest.	554
Hogere kosten door herrekening BTW mengpercentages over de jaren 2019-2021.	-295

Omschrijving (op hoofdlijnen)	Bedrag (x € 1.000) += meevaller -= tegenvaller
Overhead	
Het resultaat van de samenwerking tussen de gemeenten Dantumadiel en Noardeast-Fryslân bedraagt over 2022 € 858.000. Op basis van de verdeelsleutel bedraagt dit voor gemeente Dantumadiel € 228.000. Het effect van de samenwerking wordt over alle programma's verdeeld. In de paragraaf bedrijfsvoering wordt het resultaat van de samenwerking verder toegelicht.	151
Overig	306
Totaal verschil ten opzichte van de gewijzigde begroting	3.210

Analyse begrotingsrechtmatigheid

In artikel 5 van de op 29 januari 2019 vastgestelde verordening ex. art. 212 van de gemeentewet zijn onderstaande normen voor begrotingsrechtmatigheid vastgelegd:

De norm voor begrotingsrechtmatigheid ligt op het niveau van overschrijding van de lasten van de programma's. Indien er overschrijdingen zijn, moeten deze worden toegelicht door het college indien de overschrijding meer bedraagt dan € 100.000.

Norm voor begrotingsrechtmatigheid ten aanzien van de balansposten ligt op het niveau van de geautoriseerde bedragen. Voor het schuiven van budgetten tussen programma's is toestemming van de gemeenteraad vereist.

Het college mag binnen de programma's met budgetten schuiven, mits de lasten van producten niet dusdanig worden overschreden dat de realisatie van andere producten binnen hetzelfde programma onder druk komt te staan. Indien de lasten van een geautoriseerd budget of een investeringskrediet met meer dan € 100.000 is overschreden moet dit aan de raad zijn gerapporteerd. Aan de hand van voorgaande criteria kunnen de volgende conclusies op de begrotingsoverschrijdingen van de lasten uit de financiële analyse worden getrokken.

De verschillen in de uitvoeringsbegroting per programma zijn niet meegenomen in onderstaand overzicht omdat deze verschillen per saldo budgettair neutraal zijn.

Begrotingsafwijkingen (x € 1.000)	Rechtmatig (telt <u>niet</u> mee voor het oordeel) x € 1.000	Onrechtmatig (telt mee voor het oordeel) X € 1.000	Motivering
401 Economie en werkgelegenheid	208		Budgetoverschrijdingen die geheel worden gecompenseerd door de eveneens hogere baten. Onrechtmatig, maar telt niet mee voor het accountantsoordeel.
Investeringskredieten			
Overschrijding diverse investeringskredieten		294	Overschrijdingen zijn niet door de raad geautoriseerd en daarmee onrechtmatig voor dit onderwerp.

Paragrafen

Paragraaf lokale heffingen

Algemeen beleid

Deze paragraaf gaat over de lokale belastingen en heffingen. Aan de orde komen het beleid ten aanzien van de lokale heffingen, de geraamde inkomsten, de kostendekkendheid van de tarieven, het kwijtscheldingsbeleid dat we hanteren en de lastendruk voor de burger.

De publiekrechtelijke heffingen worden onderscheiden naar belastingen en rechten:

- Belastingen: de opbrengsten van belastingen komen toe aan de algemene middelen en kunnen vrij worden besteed. Dit zijn onder meer de onroerendezaakbelastingen (OZB), de toeristen- en de forensenbelasting. Het criterium kostendekkendheid is hier niet aan de orde;
- Rechten: een recht is een vergoeding voor een concrete prestatie door de gemeente geleverd. De opbrengst van de rechten is niet vrij besteedbaar: de opbrengsten moeten aangewend worden voor de gerelateerde prestaties. Voorbeelden zijn de afvalstoffenheffing, rioolheffing en de leges burgerzaken. Hier geldt een wettelijke norm van maximaal 100% kostendekkendheid.

Beleid publiekrechtelijke heffingen

Hieronder geven we een beknopte uiteenzetting van het gemeentelijke beleid met betrekking tot de publiekrechtelijke tarieven.

Perspectiefnota 2020-2023

Op 8 juli 2019 heeft de gemeenteraad van Dantumadiel de perspectiefnota 2020 – 2023 vastgesteld, waarin met betrekking tot de ontwikkelingen van de tarieven van lokale belastingen onder meer het volgende is opgenomen:

- a. Voor zover geen ander beleid of andere overwegingen van toepassing zijn, worden de tarieven van de onroerendezaakbelastingen jaarlijks verhoogd met 1,8% (geharmoniseerde consumentenprijsindex (HCPI) 2020 van het Centraal Plan Bureau);
- b. De tarieven van de riool- en afvalstoffenheffingen worden telkenjare zodanig bepaald, dat de geraamde opbrengst gelijk is aan de geraamde lasten (100% kostendekking).

Een opdracht in de perspectiefnota is ook om te komen tot noodzakelijke ombuigingen. Voor de lokale belastingen dient in dat verband steeds te worden nagegaan welke realistische mogelijkheden er zijn om die inkomsten te verhogen.

Onroerendezaakbelastingen

De onroerendezaakbelastingen is de belangrijkste gemeentelijke belasting, niet alleen qua omvang, maar ook omdat de opbrengst tot de algemene middelen behoort en dus naar eigen inzicht besteed kan worden. De belangrijkste functie is het genereren van inkomsten. De hoogte van een aanslag is afhankelijk van de waarde van een pand en van de door de raad vastgestelde tarieven. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de heffing voor eigenaren van woningen, eigenaren van niet-woningen en gebruikers van niet-woningen. De waarde van de woningen en bedrijven wordt ieder jaar opnieuw bepaald.

Toeristenbelasting

Deze belasting is met ingang van 2021 ingevoerd. De belasting wordt geheven voor het houden van nachtverblijf binnen de gemeente tegen een vergoeding. Belastingplichtige is degene die verblijf biedt.

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing is een bestemmingsheffing omdat de opbrengst niet naar de algemene middelen vloeit, maar dient ter dekking van de kosten van afvalinzameling en -verwerking. Het uitgangspunt is dat deze kosten inclusief de kosten van kwijtscheldingen volledig gedekt worden uit de opbrengst van de afvalstoffenheffing. Voor de tariefstelling wordt onderscheid gemaakt tussen twee categorieën belastingplichtigen, namelijk een- en meerpersoonshuishoudens.

Rioolheffing

De kosten voor het beheren en in stand houden van het rioolstelsel worden door een heffing verhaald. Gemeenten hebben naast de zorgplicht voor stedelijk afvalwater en hemelwater ook de zorgplicht voor grondwater. De opbrengst van de rioolheffing, met als uitgangspunt 100% kostendekkendheid, is geoormerkt. De belangrijkste functie is dus het genereren van inkomsten om de voorziening mogelijk te maken. De rioolheffing wordt geheven van de gebruiker (afvoerrecht).

Leges

De legesverordening heeft veel verschillende diensten van een tarief voorzien. Voorbeelden zijn paspoorten, rijbewijzen, huwelijksvoltrekkingen, omgevingsvergunningen, evenementenvergunningen en drank- en horecaverunningen. De diensten waarvoor leges worden geheven zijn in de Legesverordening op samenhang geclusterd. Dit heeft geleid tot een onderverdeling in drie clusters van samenhangende diensten:

- Titel 1 Algemene dienstverlening;
- Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning/Wabo;
- Titel 3 Dienstverlening vallend onder de Europese Dienstenrichtlijn.

Onder titel 1 vallen met name de legestarieven voor diensten van Burgerzaken (paspoorten, rijbewijzen en huwelijksvoltrekkingen).

Onder titel 2 vallen de legestarieven voor diensten die verleend worden onder de noemer 'omgevingsvergunning' (voorheen bouwvergunning).

Onder titel 3 vallen de legestarieven voor diensten die uitsluitend verleend worden aan ondernemers zoals de drank- en horecaverunning, de evenementenvergunning en de vergunning voor seksbedrijven.

Bij het jaarlijks vaststellen van de legesverordening moet inzichtelijk gemaakt worden dat de totale geraamde baten van de leges niet uitgaan boven de totale geraamde lasten.

Kwijtscheldingsbeleid

Met het hanteren van een kwijtscheldingsregeling geeft de gemeente burgers de mogelijkheid om voor (gedeeltelijke) kwijtschelding in aanmerking te komen voor de onroerendezaakbelastingen, afvalstoffenheffing en rioolheffing. De ruimte om een eigen gemeentelijk kwijtscheldingsbeleid te voeren is beperkt. Kwijtschelding wordt verleend op basis van de maximaal toegestane rijksnormen, zijnde 100% van de bijstandsnorm of 100% van de AOW-norm.

Voor het belastingjaar 2022 is een bedrag van € 171.917 kwijtgescholden. Begroot was € 180.000.

Opbrengsten gemeentelijke belastingen

In de begroting wordt jaarlijks een beeld geschetst van de te verwachten opbrengsten van de belastingen, rechten en heffingen en in de jaarrekening een beeld van de daadwerkelijk gerealiseerde bedragen. In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van die begrote en gerealiseerde opbrengsten voor het jaar 2022.

x € 1.000	Begroot	Werkelijk	Verschil
Onroerendezaakbelastingen woningen	3.358	3.359	1
Onroerendezaakbelastingen niet-woningen	1.135	1.039	-96
Afvalstoffenheffing	2.060	2.073	13
Rioolheffing	1.557	1.582	25
Leges	666	621	-45
Toeristenbelasting	20	63	43
Totaal	8.796	8.737	-59

Kostendekking leges

De geraamde opbrengsten van de leges mogen niet uitgaan boven de geraamde lasten ter zake. Dit betekent dat de tarieven van de leges maximaal kostendekkend mogen zijn. De werkelijke dekkingspercentages voor het jaar 2022 staan in dit volgende overzicht.

Leges

	Jaarrekening 2022	Toegerekende kosten ANG model	Kostendekking
Titel 1 Algemene Dienstverlening	€ 224.493	€ 226.771	99%
Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning	€ 363.862	€ 400.081	90%
Totaal Titel 1 en 2	€ 588.355	€ 626.852	94%
Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese Dienstenrichtlijnen	€ 32.780	€ 37.700	87%
Totaal Legesverordening	€ 621.135	664.552	93%

Woonlasten 2022 Dantumadiel

Om een beeld te geven van de lokale lastendruk in vergelijking met andere gemeenten, gebruiken we de cijfers die zijn ontleend aan de "Coelo Atlas van de lokale lasten 2022" en maken we onderscheid tussen de ontwikkeling van de woonlasten voor de eigenaar-bewoner en de huurder. En daarbinnen weer tussen een- en meer-persoonshuishoudens.

Landelijk beeld

Voor het jaar 2022 is voor de berekening van de woonlasten een gemiddelde WOZ-waarde aangehouden van € 248.000,-. Een meerpersoonshuishouden met een eigen woning betaalde in 2022 gemiddeld € 899 aan de gemeente. Een stijging van 1,02 % ten opzichte van 2021. Er ging € 433 euro naar de onroerendezaakbelastingen, € 274 naar de afvalstoffenheffing en € 192 naar de rioolheffing.

Huurders betaalden gemiddeld € 466 aan de gemeente. Dat is 4,25% meer dan in 2021. Zij betalen gemiddeld € 274 aan afvalstoffenheffing en € 192 aan rioolheffing.

Lokaal beeld

In onderstaande tabellen zijn de gemiddelde woonlasten van Dantumadiel voor het jaar 2022 weergegeven en de plek van de gemeente binnen de provinciale rangorde. Ook is zowel in euro's als procentueel de afwijking ten opzichte van het Friese gemiddelde opgenomen.

De plek van de gemeente binnen de landelijke rangorde woonlasten eigenaar-bewoner kan niet ingevuld worden. De reden hiervan is dat de OZB tarieven in 2022 niet doorgegeven zijn aan het COELO. Het COELO heeft deze gegevens daarom niet op kunnen nemen in de Atlas van de lokale lasten.

Woonlasten 2022 eigenaar - bewoner

Gemeente	Eénpersoons	Meerpersoons	Rangorde provinciaal meerpersoons	Rangorde landelijk meerpersoons
Dantumadiel	843	899	10 ¹⁾	
Gemiddelde in Friesland	728	834		

Verhouding t.o.v. Fries gemiddelde	Eénpersoons	Meerpersoons
In %	116%	108%
In Euro's	115	65

Woonlasten 2022 huurder

Gemeente	Eénpersoons	Meerpersoons	Rangorde provinciaal meerpersoons	Rangorde landelijk meerpersoons
Dantumadiel	412	466		219 ²⁾
Gemiddelde in Friesland	336	447		

Verhouding t.o.v. Fries gemiddelde	Eénpersoons	Meerpersoons
In %	123%	104%
In euro's	76	19

¹⁾ nummer 1 heeft de laagste woonlasten, nummer 18 de hoogste

²⁾ nummer 1 heeft de laagste woonlasten en nummer 372 de hoogste

Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Aanleiding en achtergrond

De Gemeente Dantumadiel acht het wenselijk om risico's die van invloed zijn op de bedrijfsvoering beheersbaar te maken. Door inzicht in de risico's wordt de organisatie in staat gesteld om op verantwoorde wijze besluiten te nemen, zodat de risico's nu en de risico's gerelateerd aan toekomstige investeringen in verhouding staan tot de vermogenspositie van de organisatie. Om inzicht in de risico's van de gemeente te kunnen verkrijgen is er een risico-inventarisatie uitgevoerd. Hieronder wordt verslag gedaan van de resultaten van de risico-inventarisatie. Op basis van de geïnventariseerde risico's is tevens het weerstandsvermogen berekend.

Risicoprofiel

Om de risico's van de gemeente in kaart te brengen is een risico-inventarisatie uitgevoerd in samenwerking met de betrokken medewerkers uit de organisatie. Dit risicoprofiel is tot stand gekomen met behulp van een workshop waarbij gebruik is gemaakt van het softwareprogramma NARIS® (NAR Risicomanagement Informatie Systeem) waarmee risico's systematisch in kaart kunnen worden gebracht en beoordeeld. Uit de inventarisatie zijn vanuit de gemeente in totaal 46 risico's in beeld gebracht. In het onderstaande overzicht (tabel 1) worden echter alleen de top-20 risico's gepresenteerd welke gezamenlijk voor circa 80% het noodzakelijke weerstandsvermogen bepalen.

Deze risico inventarisatie geeft een goed inzicht in de aanwezige risico's en stelt organisatie en bestuur in staat beter te sturen op de beheersing van risico's en te bepalen welk weerstandsvermogen nodig is om financiële schade voortkomend uit risico's te ondervangen. Het plan is om de komende jaren het inzicht in risico's en de sturing en beheersing van de risico's verder te ontwikkelen.

Onderstaand treft u een overzicht aan van de risico top-20 van de gemeente Dantumadiel.

Tabel 1: Belangrijkste financiële risico's

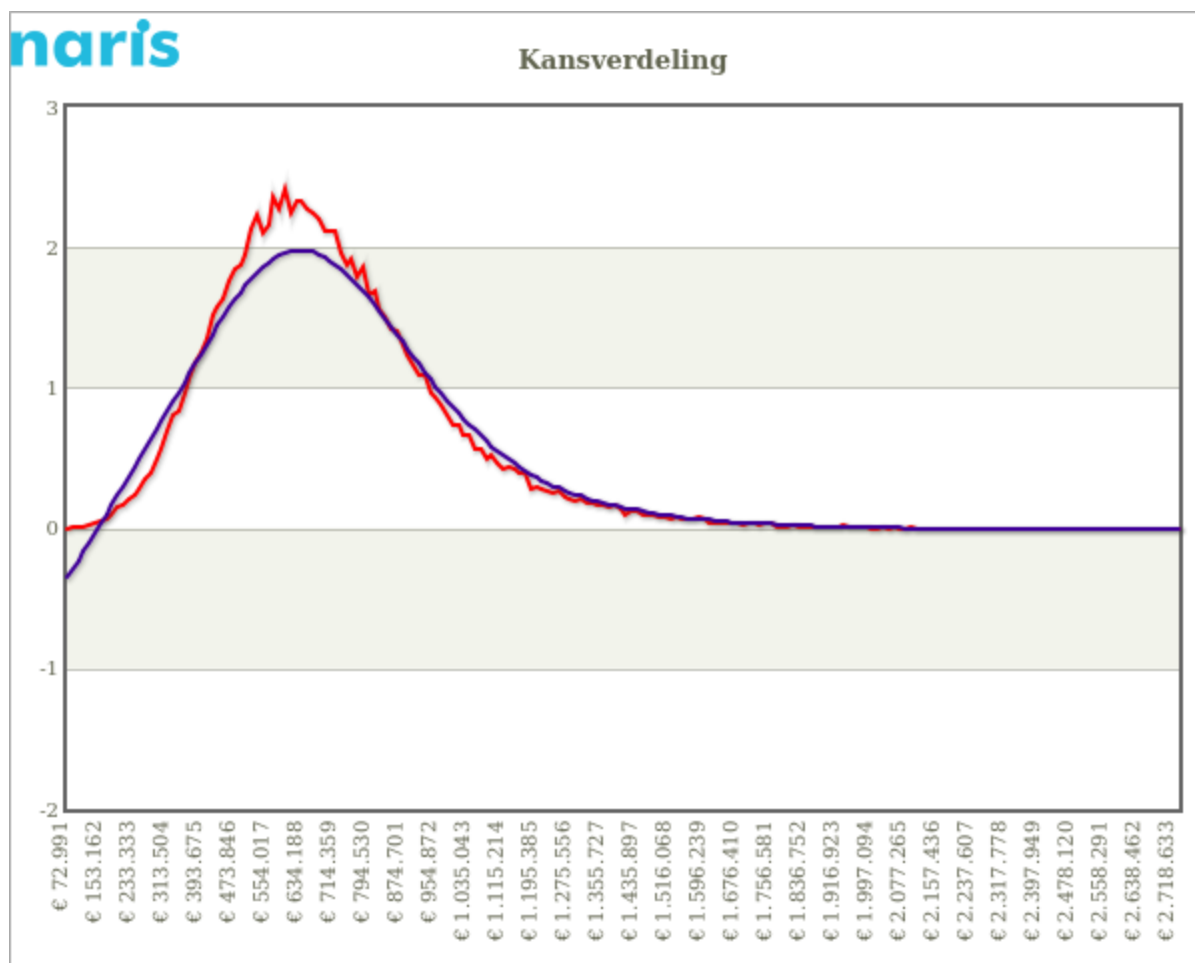
Risico nummer	Risico omschrijving	Gevolgen	Involed
R130	Verandering klimaat	Financieel - Toenemende kosten op het gebied van onderhoud en calamiteiten door veranderend klimaat en grotere weer extremen.	8.83%
R97	Prijsstijging van uit te besteden werk. Vertraging in leveringen. Prijsstijging inkoop bouw materiaal.	Financieel - Toenemende kosten bij onderhoud, vervanging en nieuwe projecten.	8.81%
R25	Toename van het aantal jeugdvoorzieningen door meer aanvragen dan verwacht.	Financieel - Er komt een overschrijding op de begrote budgetten. Deze overschrijding is afhankelijk van de zorgvraag en varieert per zwaarte van de zorgindicatie.	7.26%
R24	De positie van SDF staat te ver van de gemeenten	Financieel - Het inkoopstelsel met betrekking tot jeugdzorg wordt inefficiënt en niet gedragen	6.27%
R302	Energietoeslag gebruik regeling ligt hoger dan vergoeding Rijk. O.b.v. toelichting minister aan TK onduidelijk en onzeker of en in hoeverre volledige compensatie	Financieel – De vordering die in de jaarrekening is opgenomen wordt niet door het Rijk betaald.	5.39%
R83	Oneigenlijk gebruik van gemeenschapsgeld door dubieuze zorgaanbieders (fraude)	Financieel - Gemeente betaalt voor zorg die niet volgens afspraak wordt geleverd	4.81%
R176	Extreem hoog ziekteverzuim van het gemeentelijke personeel	Financieel - er moet meer personeel van derden worden ingehuurd	4.10%
R213	Het budgethouderschap, de sturing en de control op de bewaking van budgetten is niet optimaal.	Financieel - Overschrijding van budgetten	3.77%

Risico nummer	Risico omschrijving	Gevolgen	Invloed
R178	Vertrek van gemeentelijke medewerkers	Financieel - Extra kosten voor de duurdere inhuur van personeel van derden, extra werkdruk op organisatie,	3.25%
R191	Naheffing en/of boete van belastingdienst, UWV, ABP of een andere formele instantie (belastingdienst)	Financieel - Financiële naheffing en/of boete	3.14%
R66	Looptijd van de versnellingsagenda is 6 jaar. Vanwege de langdurige periode en periodieke wisselingen binnen de bestuursperioden kan er een dynamiek ontstaan, die van invloed is op de samenwerking. Ook continuïteit in het bedrijfsleven kan vervallen.	Financieel - Moeilijk in te schatten.	2.72%
R199	Overtreding AVG	Financieel - Impact kan omvangrijk zijn	2.63%
R230	Overlast van exoten	Financieel - op een alternatieve (duurdere) wijze bestrijden van exoten	2.53%
R100	Boomziekten en plagen.	Financieel - Hoge kosten voor opruimen van bomen en planten, bij herplanten van bomen en planten en van plaagbestrijding.	2.52%
R288	Risico rubber infill sportvelden	Financieel - Hoge kosten voor preventieve maatregelen rondom bestaande velden.	2.51%
R286	Krapte op de arbeidsmarkt van geschoold GWW personeel	Financieel -	2.51%
R103	Leegstand van schoolgebouwen	Financieel - onderhoudskosten voor de gemeente	2.50%
R133	De kosten van de grondexploitaties vallen hoger uit dan begroot.	Financieel - Lopende grondexploitaties worden verliesgevend, dan wel minder winstgevend.	2.12%
R192	Niet voldoen aan (Europese) aanbestedingsregels	Financieel -	1.80%
R280	Areaal waterwegen inzichtelijk, maar risico bij de kosten van afvoer baggerspecie.	Financieel - Met de huidige financiële middelen te weinig budget voor afvoer van grotere hoeveelheden baggerspecie.	1.80%

De totale maximale financiële omvang van risico's bedraagt € 6.991.450.

Op basis van de ingevoerde risico's is een risicosimulatie in Naris uitgevoerd. De risicosimulatie is toegepast omdat het reserveren van het maximale bedrag niet nodig is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden. Figuur 1 en Tabel 2 tonen de resultaten van de risicosimulatie.

Figuur 1: Uitkomsten kansverdeling

Tabel 2: Benodigde weerstandscapaciteit bij verschillende zekerheidspercentages

Percentage	Bedrag
5%	€ 333.180
10%	€ 395.732
15%	€ 440.164
20%	€ 477.428
25%	€ 510.690
30%	€ 541.923
35%	€ 572.030
40%	€ 600.873
45%	€ 629.764
50%	€ 659.198
55%	€ 689.496
60%	€ 721.514
65%	€ 756.242
70%	€ 794.881
75%	€ 837.919
80%	€ 888.693
85%	€ 951.638
90%	€ 1.039.799
95%	€ 1.191.782

Uit de bovenstaande grafiek (figuur 1) en de bijbehorende tabel 2 is te concluderen dat het voor 90% zeker is dat alle risico's kunnen worden afgedekt met een weerstandsvermogen van afgerond € 1.040.000. (benodigde weerstandscapaciteit). Naris adviseert bij de bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit uit te gaan van de risicosimulatie en van een zekerheidspercentage van 90%.

Beschikbare weerstandscapaciteit

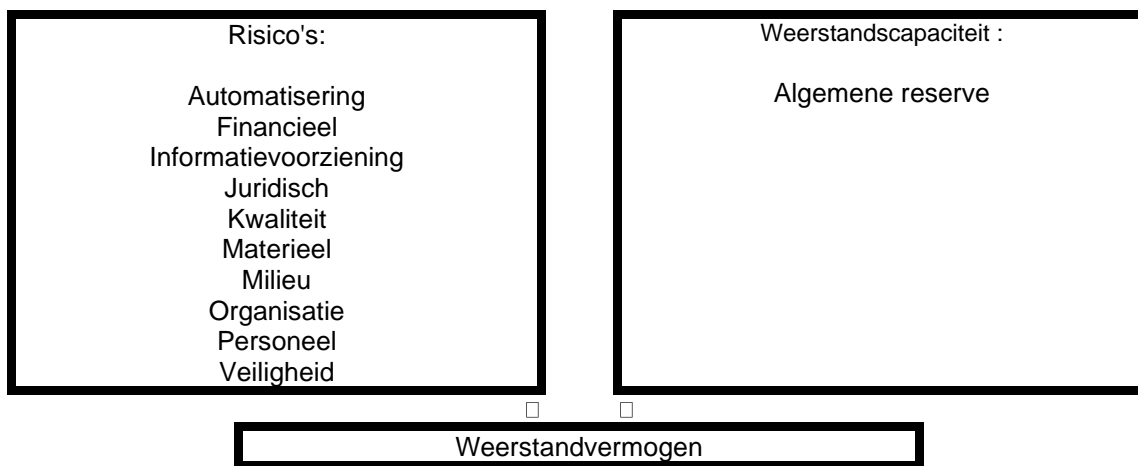
De beschikbare weerstandscapaciteit van Gemeente Dantumadiel bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken.

Tabel 3: Beschikbare weerstandscapaciteit

Weerstand	Startcapaciteit in €
Algemene reserve	8.580.000
Totale weerstandscapaciteit	8.580.000

Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten wordt in onderstaande figuur weergegeven.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{€ 8.580.000}{€ 1.040.000} = 8,25$$

De normtabel is ontwikkeld in samenwerking met de Universiteit Twente. Het biedt een waardering van het berekende ratio.

Tabel 4: Weerstandsnorm

Waarderingcijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	uitstekend
B	1.4-2.0	ruim voldoende
C	1.0-1.4	voldoende
D	0.8-1.0	matig
E	0.6-0.8	onvoldoende
F	<0.6	ruim onvoldoende

Het ratio van de organisatie valt in klasse A. Dit duidt op een uitstekend weerstandsvermogen.

In de begroting 2024 zal een herijking plaats vinden van het gewenste weerstandsvermogen voor de gemeente Dantumadiel.

Kengetallen

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van gemeenten. Om dit te bereiken is de BBV op dit onderdeel aangepast en wordt deze paragraaf uitgebreid met de volgende kengetallen voor:

- Netto schuldquote;
- Solvabiliteitsratio;
- Grondexploitatie;
- Structurele exploitatieruimte;
- Belastingcapaciteit.

Deze kengetallen maken inzichtelijk over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven zodoende inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid van de gemeente.

Netto schuldquote / Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen

Hoe hoger de schuld hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote laat de verhouding zien tussen de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen van de gemeente en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- en exclusief doorgeleende gelden weergegeven.

	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022	Begroting 2023
Netto schuldquote (excl. doorgeleende gelden)	36%	56%	22%	45%
Netto schuldquote	38%	53%	24%	43%

De VNG adviseert om met de schuldquote binnen de 100% te blijven. Dantumadiel valt ruim binnen deze richtlijn.

Uit het benchmarkonderzoek van BDO over 2023 staat dat de gemiddelde nettoschuldquote bij Nederlandse gemeenten over 2020 en 2021 een gelijkmatig beeld laten zien (42% in 2020 naar 41% in 2021). Ook leningen bij derden zijn meegewogen in dit percentage. Gemeente Dantumadiel zit hier in 2022 onder maar gaat mee in de begroting 2023 mee in dit beeld. Een hogere schuldquote hoeft overigens niet altijd een slecht teken te zijn. Een gemeente is immers een 'bestedingshuishouding'. Het hoofddoel is niet om zo veel mogelijk eigen vermogen dan wel middelen aan te houden en daar rendementen uit te halen, maar veel meer om de inkomsten optimaal in te zetten ten behoeve van betere voorzieningen voor de burgers.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio (= Eigen Vermogen / Totaal Vermogen) geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe weerbaarder de gemeente is.

	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022	Begroting 2023
Solvabiliteit	23%	15%	30%	20%

Harde normen voor de waarde die de solvabiliteit zou moeten hebben, zijn er niet. Zeker niet voor gemeenten. Veel van de activa van de gemeente zijn immers niet verhandelbaar. De stijging is te verklaren door een positiever rekeningresultaat dan begroot, wat een positief effect heeft op de solvabiliteit.

Uit het benchmarkonderzoek van BDO over 2023 blijkt dat de solvabiliteit langzaam aan het stijgen is. De gemiddelde solvabiliteit van gemeenten is in de jaren 2020 en 2021 toegenomen naar gemiddeld 36,4. Toezichthouders van de provincies beschouwen een solvabiliteit tussen de 20%–50% als neutraal. Een solvabiliteit onder de 20% wordt aangemerkt als 'meest risicovol'.

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten uit de exploitatie. Omwille van de vergelijkbaarheid van jaar op jaar is voor alle jaren uitgegaan van grond waarden exclusief niet in exploitatie genomen gronden (zoals vanaf de jaarrekening 2016 voorgeschreven door het BBV).

	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022	Begroting 2023
Grondexploitatie	2%	1%	1%	0%

De grondexploitatie ratio geeft aan hoe groot de waarde van de grond is ten opzichte van de baten. Hoe minder grond een gemeente verkoopt, hoe hoger de grondpositie en hoe hoger de boekwaarde. Een grondexploitatie van 10% of hoger wordt beschouwd als kwetsbaar. Uit het benchmarkonderzoek van BDO blijkt dat de grondexploitatie van welke gemeenten dan ook al jarenlang dalen. Ook in 2021 was dat weer het geval. De meeste grond is al verkocht, de ruimte is beperkt en daardoor hebben gemeenten nog maar weinig mogelijkheden om iets met gronden te doen.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar het saldo van de structurele baten en structurele lasten en dit saldo wordt afgezet tegen de totale baten.

	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022	Begroting 2023
Structurele exploitatieruimte	16%	1%	12%	-4%

Inzicht in de structurele exploitatieruimte helpt mee om te beoordelen welke ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke stijging van de baten of daling van de lasten daarvoor nodig is. Uit het benchmarkonderzoek van BDO over 2023 blijkt dat de structurele begrotingsruimte in 2021 (2,8%) meer verdubbeld (2020: 1,3%). Deze extra ruimte komt voor veel gemeenten als geroepen, aangezien de beïnvloedbare kosten gering zijn. Bij tekorten zijn gemeenten dan al snel gedwongen te snijden in de lokale voorzieningen.

Belastingcapaciteit

De onroerende zaakbelasting is voor de gemeente de belangrijkste eigen belastinginkomst. De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen door een belastingverhoging dan wel daarmee ruimte kan worden gemaakt voor nieuw beleid. De mate waarin belastingverhoging mogelijk is wordt afgemeten aan de mate waarin de belastingtarieven van de gemeente lager zijn dan het landelijk gemiddelde. Uitgaande van het OZB bedrag per woning die volgt uit de tariefvoorstellen bij deze begroting bedraagt de ratio:

	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022	Begroting 2023
Belastingcapaciteit	111%	106%	108%	100%

Dit kengetal geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. De belangrijkste belastingen die gemeenten heffen zijn de onroerendezaakbelasting op huizen en bedrijfspanden, en de riool- en afvalstoffenheffing. Als dit kengetal laag is, betekent het dat een gemeente meer inkomsten uit belastingen zou kunnen verwerven. Uit het benchmarkonderzoek van BDO blijkt dat in 2021 de gemiddelde belastingcapaciteit van gemeenten, groot of klein, over de gehele linie gedaald is. Grotere gemeenten hebben gemiddeld genomen een lagere belastingdruk dan kleinere gemeenten, blijkt uit ons onderzoek. Daardoor kunnen zij indien nodig gemakkelijker extra inkomsten genereren dan het geval is in kleine gemeenten.

Voor gemeente Dantumadiel betekent 108% dat de gemiddelde woonlasten voor een meerpersoonshuishouden in Dantumadiel 8% hoger liggen dan het landelijk gemiddelde.

Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De gemeente Dantumadiel heeft ruim 3.390 hectare openbare ruimte in beheer. Er vinden veel activiteiten plaats, zoals wonen, werken en recreëren. Voor deze activiteiten zijn veel gemeentelijke kapitaalgoederen nodig, als wegen, riolering, kunstwerken, groen, verlichting en gebouwen.

In deze paragraaf wordt er een weergave gegeven van de stand van zaken van het kapitaalgoederenbeheer in de gemeente Dantumadiel. Onderhoud van kapitaalgoederen beslaat een substantieel deel van de begroting en een integraal overzicht is belangrijk voor een goed inzicht in de financiële positie.

Beleidsplannen

In 2021 zijn alle beleidsplannen (opnieuw) vastgesteld. Hieronder een overzicht van deze plannen:

Onderdeel	plan	Datum vaststelling plan Gemeenteraad	plan nog actueel?	Toelichting
Wegen	Beleid / beheerplan Wegen	2021	Ja	
Kunstwerken	Beleid / beheerplan kunstwerken	2021	Ja	
Openbare verlichting	Onderhoudsplan O.V.	2021	Ja	
Gebouwen	M.O.P. Gebouwen	2021	Ja	
Waterwegen	Beleidsplan Waterwegen Dantumadiel	2021	Ja	
Riolering	Gemeentelijke Rioleringsplan	2021	Ja	
Groen	Beleid / beheerplan Groen	2021	Ja	

Beleidskader Gebouwen

In het nieuwe beleid / beheerplan Gebouwen (vaststelling jan 2021) heeft de raad onderhoudsniveau Conditie score 3 vastgesteld. Tevens zijn de investeringen voor de komende jaren in de begroting van 2022 e.v. opgenomen die onlosmakelijk verbonden zijn met het in stand houden van het kapitaalgoed.

Duurzaamheidsmaatregelen, met een terugverdientijd korter dan 5 jaar, zijn meegenomen in dit plan. Nieuwbouw, grootschalige verbouwingen en functionele verbeteringen vallen buiten dit beleidsplan. Kosten als gevolg van (nieuwe) wetten en regels op het gebied van verduurzaming vallen eveneens buiten dit beleidsplan. In het plan is geen onderhoud opgenomen voor het gemeentehuis en De Kruisweg vanaf 2027.

Beleidskader Wegen

In het nieuwe beleid / beheerplan Wegen (vaststelling jan 2021) heeft de raad onderhoudsniveau Basis vastgesteld. Tevens zijn de investeringen voor de komende jaren in de begroting van 2022 e.v. opgenomen die onlosmakelijk verbonden zijn met het in stand houden van het kapitaalgoed.

Beleidskader Straatverlichting

In het nieuwe beleid / beheerplan straatverlichting (vaststelling jan 2021) is een instandhoudingsniveau in beeld gebracht. Tevens zijn de investeringen voor de komende jaren in beeld gebracht die onlosmakelijk verbonden zijn met de instandhouding van het kapitaalgoed. Daarnaast; niet verlichten, tenzij,. Sober en doelmatig verlichten, tenzij.. Er wordt onderscheid gemaakt in functioneel en esthetisch reinigen van armaturen respectievelijk masten. De raad heeft besloten om de lichtmasten periodiek (1 x per 5 jaar) schoon te maken. (mast en armatuur)

Beleidskader Groen

In het nieuwe beleid / beheerplan Groen (vaststelling nov 2021) heeft de raad onderhoudsniveau Basis vastgesteld. Tevens zijn de investeringen voor de komende jaren in de begroting van 2022 e.v. opgenomen die onlosmakelijk verbonden zijn met het in stand houden van het kapitaalgoed.

Beleidskader Kunstwerken

In het nieuwe beleid / beheerplan Kunstwerken (vaststelling nov 2021) is een instandhoudingsniveau in beeld gebracht. Een lager onderhoudsniveau is niet mogelijk zonder dat er kapitaalvernietiging plaatsvindt. Tevens zijn de investeringen voor de komende jaren in de begroting van 2022 e.v. opgenomen die onlosmakelijk verbonden zijn met het in stand houden van het kapitaalgoed.

Beleidskader rioleringen

Het beleid en de ontwikkelingen op het gebied van riolering c.a. ligt vast in Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP). Dit plan is in december 2021 vastgesteld. Dit is een zgn. verbreed rioleringsplan waarin ook alle taken op basis van de waterwet zijn geïntegreerd.

Belangrijk item binnen de gehele waterketen vormt momenteel efficiëntieverbetering. Dit mede ingegeven door landelijk beleid. Om efficiëntieverbetering te behalen wordt breed ingezet op intensivering van samenwerking. Binnen Dantumadiel komt dit op verschillende manieren tot uiting. Met de gemeente Noardeast-Fryslân wordt op een gestructureerde manier op verschillende manieren samengewerkt. Verder wordt er Friesland breed samen gewerkt binnen het `Fries bestuursakkoord waterketen`. In dit verband wordt ook nadrukkelijk samenwerking met het Wetterskip Fryslân verbeterd. Het GRP geeft aan op welke wijze het areaal aan rioleringen wordt beheerd. Kostendekking van dit beheer vindt plaats op basis van de rioolheffing. De bij het GRP behorende kostendekking berekening vormt dan ook de basis voor deze rioolheffing.

Beleidskader waterwegen

Met het nieuwe beleid / beheerplan Waterwegen (november 2021) is er door de raad een instandhoudingsniveau vastgesteld. Een lager onderhoudsniveau is niet mogelijk zonder dat er problemen ontstaan.

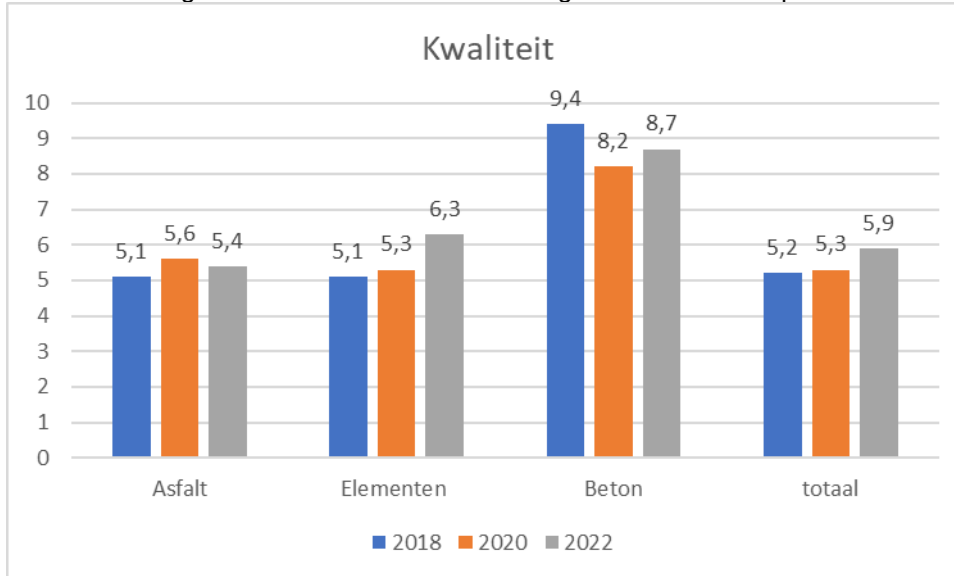
Het benodigd budget voor het baggeren is bepaald op basis van een cyclische benadering. Peilingen moeten uitwijzen waar en wanneer er gebaggerd moet worden. In 2022 is er een uitvoeringsplan opgesteld. In dit uitvoeringsplan is tevens het achterstallig onderhoud in kader van Overdracht Stedelijk Water opgenomen.

Onderhoud verhardingen

Een maal per 2 jaar wordt er een visuele weginspectie uitgevoerd ten behoeve van het vaststellen van het groot onderhoud. Deze inspecties zijn in de eerste helft van 2022 uitgevoerd. De inspectiegegevens zijn ingebracht in het wegbeheersysteem. De onderhoudsstrategieën voor de wegverhardingen zijn gestoeld op de landelijk toegepaste methodiek (gedragsmodellen) van het CROW (kenniscentrum voor verkeer, vervoer en infrastructuur).

De raad heeft in januari 2021, met het vaststellen van het beleid / beheerplan Wegen, gekozen voor een kwaliteitsniveau Basis. Het niveau Basis vertegenwoordigt een cijfer van 5,5 – 7,4

In de afbeelding hieronder wordt de kwaliteit afgebeeld van de inspecties in 2018, 2020 en in 2022.

Uit de afbeelding hierboven is op te maken dat de gemiddelde kwaliteit, gemeten in de zomer van 2022 Basis is (5,9). Dit is een lichte stijging ten opzichte van de inspecties in 2018 en in 2020.

Bij het bepalen van het totaalcijfer wordt er rekening gehouden met de hoeveelheid (m²) van de betreffende verhardingstype. Oftewel elementen weegt zwaarder dan beton.

De inspecties zijn een momentopname. De gemeente voert continu onderhoud uit. Met de uitgevoerde onderhoudswerkzaamheden in de afgelopen periode kan het gemiddelde onderhoudsniveau iets verschuiven.

Binnen de uitvoering van het onderhoud is een tweedeling aangebracht tussen groot en klein onderhoud. Klein onderhoud wordt uitgevoerd door team Utfiering en groot onderhoud wordt uitbesteed aan aannemers. Het klein onderhoud aan verharding betreft het herstel van elementenverhardingen. Dit klein onderhoud wordt uitgevoerd naar aanleiding van eigen constatering, na meldingen van inwoners / bedrijven of na opmerkingen die worden gemaakt tijdens het schouwen van de openbare ruimten. Daarnaast vinden er ook reconstructies plaats aan wegen, die aan het einde van hun technische levensduur zijn of waarvan de inrichting niet meer aansluit op het gebruik.

Onderhoud sportvelden

Het dagelijks en groot onderhoud van sportvelden wordt uitgevoerd door openbare werken. Deze taken worden beleidsmatig ondersteund door de het team welzijn binnen de afdeling Dorpen en Wijken. Het onderhoud aan de sportvelden bestaat uit de volgende werkzaamheden: maaien sportvelden (in seizoen 2 keer per week – 40 maaibeurten per jaar), vegen (= grasvelden ontdoen van gras en blad) (gemiddeld 5 keer per jaar), rollen (4 keer per jaar), beluchten (= perforeren grasmat tot een diepte van 25 á 30 mm), beregenen (afhankelijk van de weersomstandigheden), slepen oefenhoeken, bemesten (2 keer per jaar), bosplantsoen dunnen / snoeien / versnipperen, doorspuiten drainage, jaarlijks groot onderhoud hoofdvelden, herstellen doelgebieden, herstellen belijning, bezanden, beluchten, doorzaaien, onkruidbestrijding, jaarlijks groot onderhoud trainingsvelden, frezen / profileren, inzaaien, onderhoud overige voorzieningen, hekken, veldafrostering, hekwerken, goals, ballenvangers, bestrating / betegeling, opknippen beplanting, mollenbestrijding, chemische onkruidbestrijding velden, watergangen. Bijkomende kosten voor onderhoudswerkzaamheden sportvelden betreffen aanschaf van zand voor bezanden (bij groot onderhoud), aanschaf van kunstmeststoffen, keuring van grondmonsters, advisering over maatregelen groot onderhoud, onderhoud van borden, composteren van groenafval, kosten grondwaterbelasting provincie.

Onderhoud algemeen Groen

Het dagelijks onderhoud van het openbaar groen wordt volgens onderhoudsschema's op vastgestelde onderhoudsniveau 's onderhouden. Het onderhoudsniveau wordt geborgd middels een doorlopende kwaliteitscontrole van de openbare ruimte waardoor, waar nodig, tijdig kan worden bijgestuurd. Het groot onderhoud en de vervangingen worden uitgevoerd naar aanleiding van jaarlijkse inspecties.

Onderhoud speelvoorzieningen

Het onderhoud wordt uitgevoerd door de speelplaatscommissies. Voor dit onderhoudswerk krijgen de speelplaatscommissies subsidie van de gemeente. Periodiek inspecteert de gemeente de speeltoestellen.

Onderhoud rioleringen

Alle werkzaamheden t.b.v. rioleringen worden uitgevoerd door de afdeling Gemeentewerk inclusief de hydraulische en de milieutechnische berekeningen. De afdeling Dorpen en wijken verzorgt de beleidsmatige aspecten en bewaakt het hydraulisch en hygiënisch functioneren van de riolering.

Het dagelijks onderhoud bestaat uit een groot aantal werkzaamheden waaronder; ledigen van straat en trottoirkolken, reinigen en inspecteren van leidingen, vegen van goten, inspectie en onderhoud van pompen en gemalen, reparatie van kleinere lekkages, etc. Vrijkomend slib uit onderhoud werkzaamheden wordt afgevoerd naar de Omrin.

Groot onderhoud aan en vervangingen aan het rioleringsstelsel wordt uitgevoerd op basis van inspecties. Inspectie gegevens worden bijgehouden in een geautomatiseerd systeem op basis waarvan jaarlijks het vervangingsprogramma wordt opgesteld.

Naast vervangingen worden ook optimalisaties doorgevoerd. Hierbij valt te denken aan het ombouwen van verbeterd gescheiden stelsels, hydraulische of milieukundige aanpassingen van het stelsel en het afkoppelen van regenwater.

Bezetting riolering:

De afgelopen jaren heeft rioolbeheer met onderbezetting te kampen gehad. In het GRP is dit ook duidelijk aangegeven waardoor het moeilijk is om de toebedeelde taken uit te voeren.

Begin 2022 is gestart met formatie binnen rioolbeheer op orde te brengen. De vacature was zeer moeilijk in te vullen door de krapte op de arbeidsmarkt. Uiteindelijk is de formatie na de bouwvak uitgebreid met 1 fte en vanaf november met nog 1 fte.

Ook het opstarten van het nieuwe GRP is in het eerste jaar het uitlijnen/opstarten moeilijk.

Exploitatie:

- Er is 13 km riolering gereinigd en met een rijdende camera geïnspecteerd.
- Zinkers en een aantal randvoorzieningen gereinigd.
- De 10.400 stuks kolken gereinigd exclusief de handmatig te reinigen kolken. De gebreken worden door wijkbeheer in 2023 hersteld. Dat is een verbetering door het in 2021 ingevoerde registratiesysteem.
- De rioolgemalen zijn gereinigd en visueel beoordeeld en kleine reparaties en herstelwerkzaamheden uitgevoerd.
- Voor de alarmering van de rioolgemalen is een nieuwe versie van het CARS-systeem geïnstalleerd. Het afgelopen half jaar was het alarmeringssysteem niet in bedrijf en zijn we een periode "blind" geweest. De oorzaak hiervan was het vervallen van het M2M netwerk van KPN. KPN heeft wel met de gemeenten gecommuniceerd maar is in een te laat tijdstip bij rioolbeheer terecht gekomen. Hierdoor zijn onder "stoom en kokend water" de rioolgemalen aangepast om het een en ander weer operatief te krijgen.
- De rioolgemalen zijn aangesloten op het 4G netwerk, zie ook vorig punt.
- De rioolgemalen zijn in het beheerssysteem SAM ingevoerd waardoor nu beter gestuurd kan worden op beheersmaatregelen.
- Uiteraard is doorlopend onderhoud door de rioolploeg uitgevoerd op installaties, storings, klachten, enz.
- Stankfilters vervangen, aanleg/reparatie huisaansluitingen en andere regulier onderhoud.
- Grondwatermonitoring lopende projecten, BRO-loket is bijgewerkt

Onderhoud waterwegen

Onderhoud van waterwegen is te verdelen in watervoerendheid en bevaarbaarheid. Ten aanzien van watervoerendheid moeten alle gemeentelijke watergangen voldoen aan de keur van het waterschap. Hiertoe worden de sloten uitgemaaid. Incidenteel moet er worden gebaggerd.

Bevaarbare waterwegen worden in beginsel vastgelegd in het Provinciaal Verkeer en Vervoersplan (PVVP).

Wetterskip is waterbeheerder voor alle het stedelijk water (binnen de bebouwde kom). Gemeente voert wel dagelijks / jaarlijks onderhoud uit (hekkelen) aan hoofd- en secundaire watergangen voor het Wetterskip en krijgt de kostprijs hiervan vergoed. Baggeren van hoofd- en secundaire watergangen onder OSW is voor het Wetterskip. Voor vijvers binnen de bebouwde kommen ontvangt de gemeente jaarlijks een vast bedrag om jaarlijks te hekkelen / maaien (indien noodzakelijk) en om periodiek te baggeren.

Voor het hekkelen van waterwegen (betreft voornamelijk bermsloten) wordt getracht zo veel mogelijk contracten af te sluiten met eigenaren van aanliggende percelen waarbij de eigenaren tegen een vergoeding het hekkelen voor de gemeente uitvoeren en het hekkelmateriaal op hun terrein ontvangen. De resterende hekkelwerkzaamheden worden op de markt gezet. Bij hekkelwerkzaamheden wordt het overgrote deel van het vrijkomende hekkelmateriaal afgevoerd naar een composteerinrichting. i.v.m. bereikbaarheid wordt nog een klein deel van het hekkelmateriaal verklepeld en vervolgens in de berm achtergelaten. Voor het verkrijgen van de gewenste bermvegetatie geniet afvoer van hekkelmateriaal echter de voorkeur (verschrallingsbeleid). Een aantal bermsloten is voorzien van walbeschoeiing. Reden is doorgaans ruimtegebrek of afslag van het talud als gevolg van stromend water en bodemopbouw. Indien technisch mogelijk verdient uit kostenoverwegingen een natuurlijk talud de voorkeur.

Beeldkwaliteit

In 2022 is er periodiek (in totaal 4 x) een beeldkwaliteit schouw uitgevoerd volgens de CROW-publicatie 223. Deze beeldkwaliteitsschouw heeft betrekking op groen en wegen. Bij deze schouwrondes worden er op willekeurig gekozen plaatsen geïnspecteerd waarbij wordt gekeken naar wat de beeldkwaliteit is. De vastgestelde kwaliteit is niveau B.

A+ (10)	Uitstekend onderhouden (als nieuw)
A (8)	Goed onderhouden, weinig op aan te werken
B (6)	Voldoende onderhouden, wel wat op te merken
C (4)	Sober tot onvoldoende onderhouden
D (2)	Onvoldoende onderhouden met flinke achterstanden

Dantumadiel East	6,1
Dantumadiel West	5,7

Het gemiddelde beeldkwaliteitsniveau ligt net iets onder het niveau B

De belangrijkste plussen:

- Openbare verlichting heel (functioneel)
- Hoeveelheid zwermafval
- Afwatering goor
- Onkruid in goot
- Bebording schoon en heel

De belangrijkste minnen:

- Heesters; beeld en onkruid
- Bomen snoei
- Gazon vlakheid
- Onkruid op verharding
- Trottoir vlakheid

Het uitgangspunt van het beheren van de kapitaalgoederen is een cyclische aanpak mede gebaseerd op het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV)

In de tabel hieronder een weergave van de stand van zaken aangaande achterstallig onderhoud.

Onderdeel	Achterstallig Onderhoud	Hoogte achterstallig onderhoud	Naam ingestelde reserve of voorziening	Hoogte van de reserve of voorziening
Wegen	Nee	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Kunstwerken	Nee	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Openbare verlichting	Nee	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gebouwen	Nee	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Waterwegen	Nee	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Riolering	Nee	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Majeure vervangingen / projecten 2022

Beschoeiingen / damwanden:

- Feanwâlden Brug De Hoek
- Feanwâlden walbeschoeiing De Haven
- Feanwâlden walbeschoeiing Koekoekspaad bij spoor
- De Westereen Brug Foarstrjitte
- De Falom walbeschoeiing Haadwei naast brug zuidzijde

Wegen:

- Damwâld; Dammaloane fase 2
- De Westereen; Tsjerkestrjitte
- Feanwalden; Bûtefjild
- Feanwalden; Verbreding en vervanging Koekoekspaad fase 1
- Broeksterwâld; Dom project (afroning in 2023)
- diverse asfaltonderhoudswerkzaamheden en straatwerkzaamheden.

Gebouwen:

Kerktoeren Driesum en Kerktoeren Damwâld

Riolering:

Geplande werkzaamheden:

- Blokmeisstrjitte, Putterstrjitte en de Skriesstrjitte- combi werk met wegen
Door wateroverlast bij de Sikkemahus e.o. (peil van de vloer te laag aangelegd) en ook klachten vanuit de bewoners van de Fugelsang zijn de geplande vervangingswerken uitgesteld, ook de reliningsprojecten. Het Friese klimaatatlas geeft aan dat deze wijk gevoelig is voor wateroverlast. Daarom is ingezet op afkoppelen van regenwater. De wijk is afgelopen jaar hydraulisch doorgerekend om regenwater af te koppelen op oppervlaktewater. Voor de komende jaren staan er ook rioleringswerkzaamheden gepland op de Fugelsang waardoor er mogelijkheden liggen om deze werken te combineren. (voor de toekomst van andere straten in de wijk ligt nu een afkoppelplan klaar).
- Relining de Finnen in Feanwalden
Door het uitstellen van de andere reliningswerkzaamheden was het niet aantrekkelijk om dit werk alleen op de markt te zetten, de omvang is minimaal.
- Deelreparaties – relining
Wegens formatie gebrek niet aan toegekomen.
- Damwald Dammeloane
Afkoppelen verhardoppervlak meegelift in combiwerk.
- Damwald Thiedemawei/Prakkestrjitte
Wateroverlast perikelen ingediend voor subsidie
- Damwald Trekwei
I.v.m. herinrichting en klachten uit de omgeving, ook voor de riolering onderzoeken lopen en hydraulisch bekeken.
- Feanwalden Achterwei
Reparatie riolering Achterwei

Paragraaf financiering

Inleiding

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) worden in de afzonderlijke paragrafen beleidsrichtlijnen vastgelegd over relevante beheersmatige aspecten. In de beheersverordening naar artikel 212 van de Gemeentewet geeft de raad het kader aan.

Algemeen

In het Treasurystatuut gemeente Dantumadiel, staan de uitgangspunten en doelstellingen voor het treasurybeleid vermeld. De gerealiseerde uitvoering van het treasurybeleid is weergegeven in de paragraaf financiering.

Hoe ontwikkelt de rente zich?

Een belangrijke factor bij het uitvoeren van het treasurybeleid is het verwachte verloop van de rente. Onze rentevisie wordt aan de hand van een aantal financiële instellingen opgesteld. De rentes liggen al een lange tijd op historisch lage waarden, de afgelopen periode lijkt daar een verandering in te komen waarbij de rentes licht stijgen.

Hoe beheert de gemeente haar kas?

Al het betalingsverkeer heeft de gemeente gecentraliseerd bij drie banken. De N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), de Rabobank en de ING bank. Hoofdbankier is de BNG, de Rabobank wordt vooral aangehouden als service naar de klanten en vanuit regionaal economische motieven en de ING bank is gekoppeld met de digitale balie. Het saldo op deze rekening wordt periodiek afgeroomd ten gunste van de BNG-rekening.

Met de BNG Bank was ook in 2022 een financieringsovereenkomst afgesloten voor één jaar, wat jaarlijks per 1 januari stilzwijgend verlengd wordt met één jaar.

Bij de Rabobank en de ING bank zijn geen kredietfaciliteiten aanwezig.

Uiteraard staat het de gemeente Dantumadiel vrij, om tot de kasgeldlimiet (8,5% van het begrotingstotaal) voor een bepaalde periode kort geld aan te trekken.

Hoe staat het met het schatkistbankieren?

Het schatkistbankieren voor decentrale overheden heeft een wettelijke basis in de wet FIDO en moet ervoor zorgen dat er een lagere EMU-schuld van de collectieve sector ontstaat.

Omdat het Schatkistbankieren verplicht is gesteld, moeten decentrale overheden alle middelen die ze niet direct nodig hebben voor hun publieke taak in de schatkist onderbrengen.

Wel is er sprake van een bepaalde drempel. De hoogte van deze drempel is afhankelijk van de financiële omvang van een decentrale overheid. De drempel is per 1 juli 2021 verhoogd van 0,75% van het jaarlijks begrotingstotaal, naar 2% met een minimum van € 1.000.000.

Voor de gemeente Dantumadiel, heeft het schatkistbankieren niet al te ver strekkende gevolgen, omdat de gemeente een zogenoemde leengemeente is en normaliter weinig "positief" staat op de Rekening Courant. Het Schatkistbankieren geldt alleen voor overtollige financiële middelen. Er is voor gemeenten geen leenfaciliteit aanwezig.

De rentevergoeding op de Rekening Courant bij de Schatkist is 0%. Indien er sprake is van een langdurig positief saldo, dan kan er gekozen worden voor een depositoconstructie, waarbij een bepaalde hoeveelheid geld voor een bepaalde periode wordt gesteld, tegen een vooraf vastgesteld rentepercentage, echter gezien de lage rentestand, wordt pas bij een looptijd vanaf 5 jaar een depositorente vergoed.

Hoe staat het met het renterisicobeheer?

De gemeente loopt renterisico op het moment dat nieuwe leningen moeten worden aangetrokken (herfinanciering) of als een renteherziening van toepassing is. Om dit renterisico te beheersen wordt er in de wet FIDO een renterisiconorm bepaald. Voor gemeenten bedraagt de renterisiconorm maximaal 20% van het begrotingsbedrag bij aanvang van het begrotingsjaar.

Berekening renterisiconorm 2022

Omschrijving:	Bedragen x € 1.000
Begrotingstotaal	57.261
Renterisico percentage	20%
Renterisiconorm	11.452

Toetsing renterisico aan norm 2022

Omschrijving:	Bedragen x € 1.000
Renterisico	1.471
Renterisiconorm	11.452
Onderschrijding	-/- 9.981

Uit bovenstaande berekening blijkt, dat de gemeente Dantumadiel binnen de grenzen van de renterisiconorm blijft.

De totale langlopende schuld van de gemeente per 31 december 2021 bedraagt € 29.998.684.

De kasgeldlimiet (het bedrag waarvoor op basis van kortgeld financiering mag worden aangetrokken) bedraagt 8,5% van het gemeentelijke budget bij aanvang van het begrotingsjaar 2022. De kasgeldlimiet over het jaar 2022, (8,5% van € 57.261.000) bedroeg € 4.867.000. De kasgeldlimiet mag gedurende drie kwartalen overschreden worden. In 2022 is de kasgeldlimiet niet overschreden geweest.

Wat is het kredietrisico op verstrekte geldleningen?

De gemeente staat borg voor een aantal geldleningen. Gezien het feit dat voor deze leningen het Waarborgfonds Sociale Woningbouw garant staat, kan het directe risico als minimaal worden beschouwd. Het indirecte risico is wel aanwezig, dit risico ontstaat wanneer een willekeurige landelijke woningcorporatie niet meer aan haar betalingsverplichting kan voldoen (denk hierbij aan Woningcorporatie Vestia) en het WSW garantievermogen daalt tot beneden 0,25%, van het totale geborgde vermogen. Mocht dit voorkomen dan zullen de gezamenlijke gemeenten, voor 50% van deze schuld (na uitputting van het garantievermogen en betaling van de directe schadegemeentes), verplicht zijn deze overblijvende schuld, middels een renteloze lening te verstrekken. Het risico is dan in beginsel de rentederving op deze verstrekte lening.

Hoe gaan we om met de wet HOF?

In de wet Houdbare OverheidsFinanciën (wet HOF) worden de Europese normen verankerd voor de hoogte van de overheidsschuld en de jaarlijkse groei van de overheidsschuld. Die normen raken ook gemeenten, omdat de gemeenteschulden en financieringstekorten van gemeenten meetellen in de overheidsschuld van Nederland.

Elke gemeente heeft een individuele EMU-referentiewaarde. Deze is afgeleid van het plafond voor het EMU-saldo van de gezamenlijke gemeenten. De VNG adviseert gemeenten om niet te sturen op deze EMU-referentiewaarde. Dat verhindert een uitruil van plussen en minnen tussen gemeenten ten opzichte van de individuele EMU-referentiewaarde en leidt mogelijk tot een onnodig uitstel van investeringen door gemeenten. In plaats daarvan kunnen gemeenten beter sturen op de ontwikkeling van de hoogte van de schuld.

Als gemeente Dantumadiel hebben wij aandacht voor de schuldpositie van onze gemeente via de jaarstukken en begroting en de daarin verplicht opgenomen paragraaf Financiering. Daarbij dient opgemerkt te worden dat de gemeente Dantumadiel geen specifiek schuldenbeleid heeft.

Hoe verdelen we de rente?

De rentekosten worden verdeeld aan de taakvelden op basis van een omslagrente. Hierbij worden de totale rentekosten eerst gecorrigeerd met de doorgeleende geldleningen en de toerekening aan de grondexploitatie.

Het totaal toe te rekenen rente aan de taakvelden bedraagt € 213.389. Werkelijk wordt € 235.171 aan rente toegerekend aan de taakvelden. Door de afronding ontstaat op het taakveld treasury een renteresultaat van € 21.782.

In de volgende tabel wordt de renteverdeling schematisch weergegeven:

Omschrijving:	Bedragen in €
externe rentelasten over de korte en de lange financiering	264.753
externe rentebaten:	
-rente verstrekte langlopende leningen	-20.965
-hypothecaire geldleningen	-36.545
Totaal door te rekenen externe rente	207.243
-aan grondexploitatie door te belasten rente	6.146
-rente van projectfinanciering door te belasten aan taakvelden	0
<i>Saldo door te rekenen rente</i>	<i>6.146</i>
Rente over eigen vermogen	0
Rente over voorzieningen	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	213.389
<i>werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (=rente-omslag)</i>	<i>235.171</i>
Renteresultaat op het taakveld treasury	21.782

EMU-saldo

In 2004 hebben Rijk en medeoverheden afgesproken dat het EMU-tekort van medeoverheden maximaal -0,5% BBP mag bedragen. Deze beperking vloeit voort uit de Europese saldogrens van 0,3% BBP die geldt voor de volledige Nederlandse collectieve sector. Wanneer het saldo positief is, is er sprake van een vorderingenoverschot, als het saldo negatief is, spreekt men over een vorderingstekort. Er is voor 2022 sprake van een EMU-overschot.

	Omschrijving	Bedragen in €
1	Exploitatiesaldo vóór mutaties reserves	5.341.487
2	Mutaties (im)materiële vaste activa	48.847
3	Mutaties voorzieningen	956.796
4	Mutaties voorraden (inclusief bouwgrondexploitatie)	382.977
	Berekend EMU-saldo	6.730.107

Paragraaf bedrijfsvoering

Inleiding

De term 'bedrijfsvoering' verwijst naar de inzet van bedrijfsmiddelen om de bedrijfsdoelen te behalen. Die bedrijfsmiddelen zijn: personeel, informatie, organisatie, financiën, automatisering, communicatie, huisvesting ('PIOFACH'), aangevuld met juridisch en inkoop.

Deze paragraaf heeft betrekking op de ambtelijke organisatie van Noardeast-Fryslân waar Dantumadiel in het kader van de samenwerkingsovereenkomst gebruik van maakt. Naast werk voor Dantumadiel en Noardeast-Fryslân verricht de organisatie ook diensten voor de gemeente Schiermonnikoog, hiervoor vindt verrekening van kosten plaats.

In deze paragraaf worden de volgende onderwerpen behandeld:

- Ontwikkeling van de personele bezetting
- De Ontvlechting
- ICT ondersteuning
- De openbaarheidsparagraaf
- Ontwikkeling risicomangement en interne controle

Ontwikkeling personele bezetting

Het aantal FTE per 31 december 2022 bedraagt 598,64 FTE en wordt gelimiteerd door de begroting en het formatieplan.

Onze systemen zijn in ontwikkeling en laten op dit moment niet toe om te bepalen hoeveel FTE als externe capaciteit wordt ingehuurd dan wel hoeveel FTE wordt ingehuurd op projectbasis. In dat laatste geval gaat het vaak slechts om enkele maanden, dus een gedeelte van een FTE. Het relatieve aandeel van externen in het totaal wordt daarom ingeschat op basis van het aantal medewerkers op 31 december 2022 en bedraagt ongeveer 13% (vorig jaar 9%). De toename is te verklaren door de krapte op de arbeidsmarkt (vacaturemarkt) en de wijzigingen in de interne organisatie.

Het ziekteverzuimpercentage in de ambtelijke organisatie heeft zich als volgt ontwikkeld

	Ziekteverzuim %
Januari 2019	7.36%
Gemiddeld 2019	6.92%
Gemiddeld 2020	6,76%
Gemiddeld 2021	5,09%
Gemiddeld 2022	6,37%

Doelstelling van het in 2019 geformuleerde ziekteverzuimbeleid was om jaarlijks een procentpunt te dalen tot in 2021 een verzuimcijfer van maximaal 5.36 was bereikt. Dat doel is in 2021 ruimschoots behaald. De afgelopen jaren is veel tijd geïnvesteerd in het zoeken van (definitieve) oplossingen voor langdurig zieken en in het naleven van de systematiek van de Wet Poortwachter.

De stijging van het verzuim in 2022 kan grotendeels verklaard worden door een algemene landelijke trend van verzuimstijging. De CBS cijfers BV Nederland laten ook een stijging zien van 4.9% in 2021 naar 5,6% in 2022.

Samenwerking Dantumadiel – Noardeast-Fryslân

Het resultaat van de samenwerking over 2022 bedraagt € 858.000 positief. Het resultaat wordt in de tabel hieronder per onderdeel weergegeven. Daarbij wordt ook de procentuele afwijking weergegeven.

Resultaat per onderdeel (bedragen x € 1.000)	Begroting na wijziging	Werkelijk	Saldo	Procentuele afwijking
Loonkosten	44.461	43.812	649	1,5%
Personeel gerelateerde kosten	3.503	3.846	-343	-9,8%
Automatisering	4.064	3.907	156	3,9%
Tractie	2.294	2.350	-56	-2,4%
Huisvesting	339	310	29	8,6%
Facilitair	740	798	-58	-7,8%
Overige dienstverlening	109	90	18	16,8%
Projecten	2.061	1.599	462	22,4%
Totaal	57.571	56.712	858	1,5%

Bij de loonkosten is er sprake van een overschot. Oorzaak hiervan is met name het verloop van personeel en het niet meteen kunnen vervangen van personeel. De personeel gerelateerde kosten zijn hoger dan begroot vanwege de niet geraamde thuiswerkvergoeding, kosten voormalig personeel, en de voorziening verlofsparen. Ten slotte is een voordeel ontstaan bij de projecten wegens niet of deels uitgevoerde projecten.

Conform afspraak komt het resultaat van € 858.000 naar rato van inbreng ten gunste van de gemeenten Noardeast-Fryslân en Dantumadiel. Aan de colleges van de gemeenten Noardeast-Fryslân en Dantumadiel wordt voorgelegd om het positieve resultaat van € 858.000 beschikbaar te houden binnen de samenwerkingsbegroting 2023. Door beide colleges is besloten om het loonkosten overschot bij de afdeling Meidwaan en Soarch beschikbaar te stellen om de WMO wachtlijsten weg te werken. Daarnaast wordt voorgesteld om het restant te bestemmen voor organisatorische knelpunten binnen de samenwerking. In onderstaande tabel wordt de voorstel tot resultaatbestemming weergegeven.

Voorstel resultaatbestemming (bedragen x € 1.000)	Resultaat	Reeds besloten resultaatbestemming	Restant	Bestemmen voor org. Knelpunten
Loonkosten	630	220	410	410
Personeel gerelateerde kosten	228	80	148	148
Totaal	858	300	558	558

WMO wachtlijsten terugdringen

In het collegevoorstel 'flexibele schil integrale gebiedsteams' is besloten om een eventueel loonkosten overschot van de afdeling Meidwaan en Soarch mee te nemen naar het boekjaar 2023. Dit is besloten omdat de wachtlijsten bij de WMO- en jeugdconsulenten, -regisseurs en hulpverleners oploopt. De oorzaak van de oplopende wachttijd heeft onder andere te maken met (langdurig) ziekteverzuim van medewerkers, maar ook door aangepaste wet- en regelgeving, waardoor de gemeente meer taken zelf uitvoert in plaats van aanbieders (bijvoorbeeld verzoeken om Huishoudelijke Hulp). En bij vertrek van personeel duurt het langer om een nieuwe medewerkers te vinden (krappe arbeidsmarkt). Voorgesteld wordt om het loonkosten overschot bij de afdeling Meidwaan en Soarch, ter hoogte van € 300.000, beschikbaar te stellen voor het boekjaar 2023.

Organisatorische knelpunten

Voorgesteld wordt om het restant van het positieve resultaat, ter hoogte van € 558.000, beschikbaar te stellen voor organisatorische knelpunten. Op dit moment loopt de organisatie tegen de volgende knelpunten aan:

Fors gestegen ziekteverzuim

Sinds het jaar 2022 wordt het ziektevervangingsbudget stapsgewijs verlaagd ten behoeve van het opleidingsbudget. Omdat het budget is verlaagd, en de organisatie te maken heeft met een hoog ziekteverzuim, ontstaan er knelpunten, zoals bijvoorbeeld bij de eenheid Feiligens.

Dekkingsmiddelen incidentele inzet kwaliteitsmanagement Sociaal Domein

Om de kwaliteit van de uitvoering in het sociaal domein te verhogen is in 2022 besloten om 4 fte aan kwaliteitsmedewerkers in te huren voor de duur van twee jaar. Hiervoor is slechts één jaar dekking geregeld.

Afronden projecten Sturingsinformatie Primaire Afdelingen (SPA) en capaciteitsmanagement

De projecten SPA en capaciteitsmanagement zijn nog niet afgerond. Om de organisatie in control te krijgen, mede voor de opbouw van Dantumadiel 2024, is het van belang dat deze projecten afgerond worden.

Bovenformativiteit leidinggevend door Verbeteragenda

De Verbeteragenda heeft geleid tot meer bovenformativiteit dan vooraf begroot. Dit was in 2022 te zien bij het budget bovenformatief en zal ook in 2023 van toepassing zijn.

Het voorstel tot resultaatbestemming wordt bij beide gemeenten meegenomen in het raadsvoorstel bij de jaarstukken 2022 van beide individuele gemeenten. Beide gemeenteraden zullen hier begin juli 2023 een besluit over nemen.

Ontvlechting

In juli 2022 is formeel besloten tot opheffing van de centrumregeling tussen Dantumadiel en Noardeast-Fryslân per 1-1-2024. Vanaf die datum gaan de beide gemeenten zelfstandig verder. Eind september 2022 is opdracht gegeven aan een registeraccountant (Deloitte) tot het opstellen van een opheffingsplan. Dit plan was eind december 2022 gereed.

In 2022 is een start gemaakt met de voorbereiding van de bouw van een nieuwe ambtelijke organisatie voor de gemeente Dantumadiel. Deze opbouwfase staat bekend onder de werknaam "Dantumadiel 2024".

In het jaar 2022 werden gerealiseerd:

- Een programmaplan met een programmastructuur voor deze opbouw.
- Een van de resultaten was een lijst van activiteiten/taken die uitbesteed, in samenwerking met anderen of door Dantumadiel zelf worden gerealiseerd.
- Afspraken maken over medezeggenschap
- Het maken van afspraken met betrekking tot de benodigde resources voor dit plan.

Wat betreft dat laatste punt werd gelijk tegen een risico aangelopen. De beschikbaarheid van resources was niet voldoende. Er ontstond ook spanning op activiteiten die voor beide gemeentes gedaan moesten worden (going concern, die specifiek voor de verbouw van de gemeente Noardeast-Fryslân gedaan moesten worden en specifieke bouwopdrachten voor Dantumadiel 2024). Als beheersmaatregel is gekozen om het grootste deel van 2022 gebruik te maken van eigen inhuur en voor verdere uitvoering door personeel van team Dantumadiel.

Ook startte een aantal trajecten in 2022 welk resultaat in 2023 gehaald moet worden, namelijk:

- Het voorbereiden van een formatieplan en functieboek.
- Het voorbereiden van een organisatievisie
- Het voorbereiden van goed werkgeverschap (Arbo, ziekteverzuim en medezeggenschap)

In het programmaplan Dantumadiel 2024 werd ook een prognose gegeven van mogelijke risico's met betrekking tot de gehele duur van het project. Belangrijkste waren:

- 'Dantumadiel 2024' niet gerealiseerd op 1 januari 2022
- Onvoldoende medewerkers voor 'Dantumadiel 2024'

Hoewel de planning in 2022 gehaald is en, volgens planning, de werkzaamheden gerealiseerd zijn, blijft het laatste risico heel actueel. Medio 2023 zal er zicht komen op het feit in hoeverre dit risico bewaarheid wordt. Beheersmaatregelen die in 2022 hiervoor werden gestart zijn:

- Het komen tot aantrekkelijk werkgeverschap
- Diverse gesprekken met detachingsbureaus met als doel invulling te kunnen geven aan de vacatures.
- Het komen tot een logische organisatie-opbouw met herkenbare functies, aantrekkelijk voor het personeel.
- Het in de ontvlechting benoemen van een "Go or No Go" moment rond 1 juli 2023.
- Het in de ontvlechting benoemen van een detacheringaanbod, van de gemeente Noardeast-Fryslân, bij het niet kunnen invullen van 80% van de cruciale functies van Dantumadiel.

Wat ook belangrijk is, te weten dat er sprake is van een ontvlechtingstraject, los van het, hier voorgaand beschreven, opbouwtraject. Deze beide sporen dienen op elkaar aan te sluiten. De ontvlechting heeft ook consensus opgeleverd tussen beide gemeentes. Echter in 2023 zal het projectplan ICT ontvlechting opgeleverd gaan worden wat weer de start voor het deelplan opbouw ICT gaat worden. Helder moet zijn dat de continuïteit van ICT een belangrijk risico vormt in het proces tot opbouw. In een vroeg stadium van 2022 is er op bestuurlijk – en directieniveau contacten met de gemeente Leeuwarden gevoerd om ICT gefaciliteerd te laten worden door de gemeente Leeuwarden. Deze richting wordt uitgewerkt. Randvoorwaarde is dat de gemeente Dantumadiel over eigen IM functies moet gaan beschikken. Deze zijn, in 2023, in het functieboek opgenomen.

Hybride werken

In de afgelopen periode zijn er veel faciliteiten voor het zogenaamde thuiswerken uitgeleverd. De medewerkers hebben de keuze gekregen uit meubilair en/of ICT-middelen. Uit het meubilair kon gekozen worden voor een elektrisch verstelbaar sta-zit bureau en een arbo verantwoorde bureaustoel. Voor beide was de keuze tussen refurbished of nieuw. Voor de ICT-middelen is de keuze uit één of twee beeldschermen en/of een dockingstation en toetsenbord. In het proces is rekening gehouden met de instroom van nieuwe medewerkers. In de dagelijkse processen is de bestelling en uitlevering van deze middelen opgenomen.

Om het hybride werken binnen de organisatie te duiden zijn werkhops gegeven over het hybride werken en wat hieronder verstaan wordt binnen de organisatie van gemeente Noardeast-Fryslân. Alle eenheden binnen de organisatie zijn in de gelegenheid gesteld om hieraan deel te nemen. Naast het geven van informatie over het hybride werken (en de hieruit voortvloeiende werkwijze) is ook veel informatie vanuit de eenheden opgehaald.

ICT ondersteuning

In 2021 is het informatieplan 2021-2022 Samen Digitaal vastgesteld door het college met als belangrijkste uitgangspunten:

- Maximaal dienstverlenend (maximaal tevreden burger voor alle soorten van dienstverlening);
- Flexibel en schaalbaar (snel kunnen inspelen op nieuwe wetgeving, technologie of klantverwachtingen);
- Kostenbewust en sober (kosten afwegen tegen de baten en business case gedreven werken).

Omdat de organisatie ook in de tweede helft van 2022 nog flink in beweging was na de reorganisatie is het informatieplan nog niet geactualiseerd. Dit staat nu voor het tweede en derde kwartaal van 2023 op de planning.

Nieuwe ICT-ondersteuning

- De leverancier van ons zaakstelsel (REX) heeft ons laten weten REX nog maar beperkt verder te ontwikkelen. Op de korte termijn verandert hierdoor niets. Zaakgericht werken blijft ons uitgangspunt en we zetten maximaal in op het gebruik van REX. Onderhoud dat noodzakelijk is blijven we gewoon doen. Ondertussen gaan we ons langzaam oriënteren op een vervangend systeem.
- De ingangsdatum van de Omgevingswet is opnieuw uitgesteld naar 1 januari 2024. In 2022 is hard gewerkt aan de inrichting van de systemen. Dit vordert gestaag maar is nog niet afgerond.
- Het project voor de implementatie van de Wet open overheid (Woo) is gestart met een projectleider, opdrachtgever en projectteam. In 2022 is gewerkt aan de koppelingen, bewustwording en samenwerking met de regio. Het project zal de komende jaren invulling geven aan de eisen van de Woo en onze ambities hierin.
- De noodzakelijke vervanging van ons belastingstelsel is inmiddels aanbesteed en zal in 2023 worden geïmplementeerd.
- Het project invoering Fryske plaknamen (ICT) is inmiddels succesvol uitgevoerd met een positief financieel resultaat van 25K. Dit resultaat zal worden aangewend om de bebording versneld te vervangen.
- Het contract met onze leverancier voor het systeem Beheer Openbare Ruimte eindigde en is overgenomen door een andere partij. Omdat we nog erg tevreden waren hebben we gekozen voor verlenging van het contract in plaats van een langdurige aanbesteding.
- Daarnaast hebben we een deel van 2022 besteed aan de voorbereiding op de aankomende ontvlechting.

Samenwerking met SSC Leeuwarden en andere partners

Wij hebben onze harde automatisering (apparatuur, netwerk, backups, beveiliging) uitbesteed aan het Shared Service Centrum (SSC) Leeuwarden, net als de gemeenten Waadhoeke en Leeuwarden, Friese Waddeneilanden en de Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

We werken intensief samen met deze andere klanten van het SSC, maar alleen daar waar dat meerwaarde biedt. Dit betekent dat we soms ook onze eigen weg kiezen.

Volgend op de regionale governance en de organisatie ontwikkeling hebben we lokaal ook de governance opnieuw vastgesteld.

Openbaarheidsparagraaf

Voor het eerst treft u de openbaarheidsparagraaf aan. Deze is voorgeschreven door de Wet open overheid (Woo) die op 1 mei 2022 is ingegaan. In artikel 3.5 (Openbaarheidsparagraaf) van de Woo wordt voorgeschreven dat bestuursorganen in de jaarlijkse begroting en jaarverslagen aandacht besteden aan de manier waarop wij als bestuursorgaan de Woo uitvoeren.

Deze Woo gaat over een transparante overheid die actief informatie openbaar maakt. Het doel van de wet is om als overheid opener en toegankelijker te worden. Dit doen we door meer overheidsinformatie openbaar te maken. Sneller dan voorheen en deze ook voor iedereen gemakkelijker toegankelijk te maken.

Per 1 mei 2022 zijn er Woo contactpersonen. Zij beantwoorden vragen van burgers over de beschikbaarheid van publieke informatie. De contactpersonen zijn onderdeel van het cluster Publyk.

In 2022 is de projectgroep Woo gestart voor de gefaseerde invoering wat betreft de actieve openbaarmaking van de Wet open overheid. De invoering moet binnen 5 jaar zijn afgerond. Randvoorwaardelijk is het op orde krijgen van de informatiehuishouding binnen 8 jaar. Dit zit niet in het project Woo, maar wordt apart in de organisatie opgepakt. De invoering Woo is een traject met een grote veranderopgave met de nadruk op bewustwording. Daarom heeft de projectleider Woo tevens de functie van verandermanager.

Er is een verplichting om elf informatiecategorieën actief openbaar te maken. De fasering en planning van de actief openbaar te maken informatiecategorieën zijn op dit moment nog niet bekend. Wel zijn we begonnen met de voorbereiding van documenten die in aanmerking komen voor actieve openbaarmaking.

Fase 1

We beginnen met categorieën die relatief eenvoudig te realiseren zijn of die al deels gerealiseerd zijn.

Fase 2

We voegen twee nieuwe categorieën toe en gaan verder met het uitwerken van categorieën uit fase 1.

Fase 3

Het openbaar maken van categorieën die veelal persoonsgegevens van derden bevatten. Deze laatste categorieën vragen een zorgvuldige voorbereiding. Denk hierbij aan anonimiseren.

Een belangrijke verplichting van deze wet is de publicatieplicht; het openbaar maken van onze documenten op het landelijk Platform Open Overheidsinformatie (PLOOI) dat wordt gemaakt door Kennis- en exploitatiecentrum Officiële Overheidspublicaties (KOOP). De verwachting was dat dit Platform in 2023 beschikbaar zou zijn. Maar omdat dit platform nog gebouwd moet worden is er nu nog geen sprake van publicatieplicht, wel van inspanningsplicht. Het platform PLOOI dat door KOOP wordt gemaakt heeft een andere richting gekozen. Een bruikbaar centraal platform voor de Woo zal daardoor naar verwachting niet op korte termijn beschikbaar zijn. Dit staat in de brief aan de Tweede Kamer van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 23 december 2022 (zie bijlage). Een gevolg hiervan is dat wij niet kunnen voldoen aan de publicatieverplichting op het platform PLOOI. Wel blijft de inspanningsverplichting bestaan. Dit betekent dat wij zelf onze documenten openbaar maken, als dit zonder al te grote inspanning of kosten mogelijk is. Pas na het Koninklijk besluit zijn we verplicht te publiceren. De gemeenteraad is hierover geïnformeerd door het project.

Er is daarnaast een impactanalyse uitgevoerd. Onderdeel van de impactanalyse is het vaststellen van het ambitieniveau voor de gemeente Dantumadiel. Dit is vastgesteld op ambitieniveau 3 met een doorgroei naar ambitieniveau 2. Ambitieniveau 3 is openbaar maken wat wettelijk verplicht is en datgene wat toegevoegde waarde biedt. Ambitieniveau 2 is alles actief openbaar maken, tenzij er wettelijke uitzonderingsgronden van toepassing zijn. Het college van Dantumadiel heeft een extra beslispoint toegevoegd. In 2023 wordt er geëvalueerd over de voortgang en de impact. Op basis daarvan kiest het college mogelijk voor een ander ambitieniveau voor de langere termijn.

De wet vraagt een cultuurverandering van onze organisatie rondom de omgang met informatie. Daarom zetten we nu eerst in op het bewustwordingstraject. Er zijn informatiebijeenkomsten gehouden om medewerkers bewust te maken van de komst van de Wet open overheid. Hierin wordt ook het bestuur meegenomen.

Ontwikkeling risicomangement en interne controle

Risicobeheersing verbonden partijen

Het afgelopen jaar heeft het provinciaal initiatief van concerncontrollers om een gezamenlijke risicoanalyse te maken van de verbonden partijen zich verder ontwikkeld. Er zijn rapportages beschikbaar van een aantal verbonden partijen. We verwachten dat hierdoor de paragraaf verbonden partijen in de begroting en de jaarrekening meer inhoud krijgt en dat de gemeentelijke sturing op de verbonden partijen zich verder gaat ontwikkelen.

Ontwikkelagenda control

Er zijn verdere stappen gezet in de beheersing van de financiële processen. Concerncontrol is ook dit jaar het gesprek aangegaan met de vakafdelingen over de met de processen samenhangende risico's met het doel beheersingsmaatregelen te treffen om te voorkomen dat de risico's leiden tot fouten of nadelen. Het gaat hier bijvoorbeeld om rechtmatigheidsrisico's, het niet volledig in rekening brengen van belastingen of leges, het risico op fraude etc. Deze gesprekken worden gevoerd met alle vakafdelingen die een verantwoordelijkheid hebben voor een financieel proces om te bekijken of de processen in opzet goed geregeld zijn. Om na te gaan of het in de praktijk ook zo werkt worden dossiercontroles uitgevoerd door collega's van medewerkers uit de teams die er uitvoering aan geven. Concerncontrol begeleidt dit, is verantwoordelijk voor de kwaliteitsborging en rapporteert aan het management en de directie over de resultaten. De rapportages worden gebruikt door de accountant om het college te adviseren over de interne beheersing en een conclusie te trekken over de getrouwheid van de jaarrekening en de rechtmatigheid van de beheershandelingen ten behoeve van de gemeenteraad.

In 2022 is de hierboven beschreven werkwijze voor het eerst toegepast in het Sociaal Domein. Dit heeft geleid en zal leiden tot versterking van de interne beheersing en een sterkere sturing op de processen in de keten.

Collegeverklaring financiële rechtmatigheid

De invoering van de collegeverklaring voor de financiële rechtmatigheid is uitgesteld naar 2023. Het college van BenW moet over 2023 voor het eerst zelf een verklaring voor de financiële rechtmatigheid af geven. De accountant geeft vanaf dat moment alleen een verklaring af voor de getrouwheid en onderzoekt daarbij ook de getrouwheid van de collegeverklaring. De collegeverklaring heeft in 2023 niet alleen betrekking op de financieel rechtmatige toepassing van de regels uit de verordeningen maar ook op de begrotingsrechtmatigheid en mogelijk Misbruik door derden van gemeentelijke voorzieningen. Met name als het gaat om onderzoek naar Misbruik wordt 2023 voor de gemeente een jaar om ervaring op te doen. Concerncontrol bereidt de collegeverklaring voor. Dit vraagt van Control een meer onafhankelijke positie. Daarop heeft de organisatie zich de afgelopen jaren voorbereid door het onder verantwoordelijkheid van de teamleider uitvoeren van de eerstelijnscontroles. Concerncontrol opereert hierdoor al een aantal jaren niet meer in de eerste lijn. Zij opereert in de tweede lijn door vast te stellen of de beheersmaatregelen nageleefd worden en voldoende zekerheid geven en in de derde lijn door te toetsen of de door de teamleider gekozen beheersmaatregelen op basis van opzet, bestaan en werking voldoende zijn. Ook doet zij aanbevelingen aan management en bestuur waar het gaat om de doelmatigheid en efficiency van de processen.

Fraude en Integriteit

Fraude, Misbruik en oneigenlijk gebruik

In de kadernota rechtmatigheid 2022 van de commissie BBV is het volgende opgenomen ten aanzien van het onderwerp fraude. "De accountant heeft een verantwoordelijkheid met betrekking tot fraude in het kader van de controle van de jaarrekening. Dit type fraudes omvat opzettelijke handelingen door één of meerdere personen binnen de gemeente, waarbij gebruik wordt gemaakt van misleiding teneinde een onrechtmatig of onwettig voordeel te behalen. Een voorbeeld is het betalen van valse facturen waarbij één of meerdere personen binnen de gemeente betrokken zijn. Dit type fraudes is een onderdeel van de getrouwheidsverklaring van de accountant en wordt daarom niet opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. Als de gemeente deze fraude op een juiste manier heeft verwerkt in de jaarrekening, dan kan deze toegelicht worden in de paragraaf bedrijfsvoering, maar er is geen verplichting".

Naast fraude kan er sprake zijn van misbruik en oneigenlijk gebruik. In het dagelijks taalgebruik is het gebruikelijk misbruik en oneigenlijk gebruik ook als fraude te bestempelen, denk hierbij aan een term als 'bijstandsfraude' of aan 'fraude' met vergunningen. Dit type fraudes valt nadrukkelijk onder het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium. Het gaat hier om derden die misbruik maken van (gemeentelijke) regelingen. De verantwoording over misbruik en oneigenlijk gebruik moet vanaf het verslagjaar 2023 worden opgenomen in de collegeverklaring bij de jaarrekening.

Fraudebeheersing

Binnen de gemeente wordt voor de financiële processen gewerkt met controlplatforms waarin de processen worden besproken, de daarbij behorende risico's en te nemen beheersmaatregelen. Door middel van interne controles wordt de werking van de processen en de genomen beheersmaatregelen getoetst. De risicobeheersing richt zich met name om rechtmatigheidsaspecten en volledigheid van opbrengsten, maar ook andere risico's zoals frauderisico's kunnen aan de orde komen als zij worden geïdentificeerd. Er is dus geen specifieke aanpak gericht op frauderisico's en fraudebeheersing, maar frauderisico's en maatregelen om fraude te voorkomen kunnen wel aan de orde komen tijdens de controlplatforms.

Integriteit

In onze organisatie is de afgelopen jaren veel aandacht geweest voor het thema integriteit. In het afgelopen jaar hebben we voor bewustwording rondom het onderwerp integriteit met name ingespeeld op actualiteiten. Daarvoor hebben we op ons leerplatform Us Akademy een tweetal leerlijnen tijdelijk opengesteld om de aandacht op een thema te vestigen. Dit waren de leerlijnen:

- Respectvol gedrag op de werkvloer (n.a.v. grensoverschrijdend gedrag the Voice)
- Financieel Fit (om weerbaar te zijn nu kosten en inflatie stijgen)

Verder is er met name aandacht geweest voor het onderwerp rondom de indiensttreding van medewerkers. Er is de geheimhoudingsverklaring en VOG voor al het personeel en het afleggen van de eed of belofte voor de ambtenaren. In 2022 is daarvoor twee keer een sessie gehouden, in 2023 streven we ernaar dit weer vier keer te doen.

Continuïteit

De jaarrekening is opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling. De continuïteit van gemeenten is op grond van artikel 12 van de financiële verhoudingenwet wettelijk verankerd. Om die reden is de continuïteit van gemeente Dantumadiel in voldoende mate gewaarborgd. Op de specifieke risico's rondom de ontvlechting is eerder in deze paragraaf ingegaan.

Tevens zijn in de begroting 2023 of andere besluiten geen stellige voornemens om majeure aanpassingen te doen in beleid, taken, activiteiten of locaties die mogelijk materiële effecten hebben op vermogen of resultaat.

Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

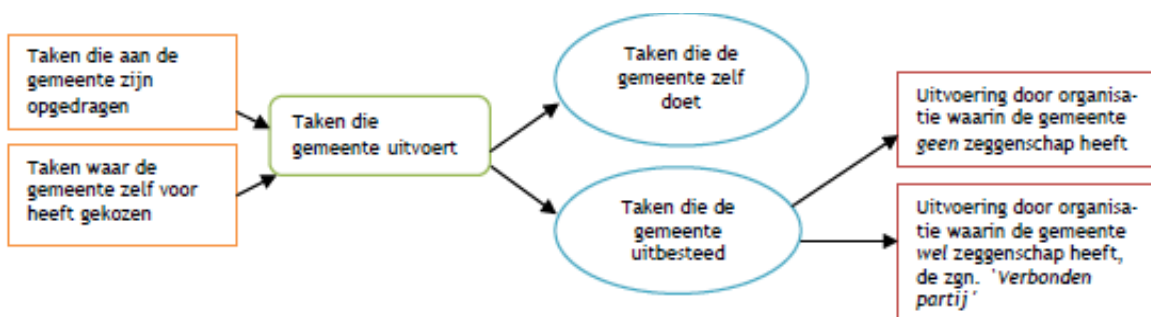
De meeste taken die worden uitgevoerd, zijn wettelijk opgedragen aan de uitvoerende gemeente. Dit betreft bijvoorbeeld de inzameling van huishoudelijk afval en de taken die de gemeente op zich neemt als gevolg van de decentralisatie. Daarnaast bestaan er taken die door de gemeente op eigen initiatief worden uitgevoerd, zoals sport en de exploitatie van gronden. Bij de uitvoering van de verschillende taken maakt de gemeente zelf de keuze om deze zelf te doen, of om de taken te laten uitvoeren door andere partijen.

Bij het maken van de keuzes wordt onder andere gekeken naar de volgende aspecten:

- Kunnen er (bedrijfseconomische) schaalvoordelen worden behaald?
- Wordt bij de uitvoering/dienstverlening een betere kwaliteit/dienstverlening gerealiseerd?

Indien wordt gekozen voor de uitvoering van de taak door een verbonden partij, kunnen daarin twee keuzes worden gemaakt, namelijk:

- De activiteiten worden uitgevoerd door een partij waarin de gemeente geen zeggenschap heeft;
- De activiteiten worden uitgevoerd door een partij waarin de gemeente wel zeggenschap heeft.

Verbonden partij

Er is sprake van een verbonden partij als de gemeente in die organisatie een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Dit is vastgelegd in artikel 1 lid b van het Besluit begroting en verantwoording, waarin staat dat een verbonden partij een privaot- of publiekrechtelijke organisatie is waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft.

Definitie bestuurlijk belang (artikel 1 lid d): zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.

Definitie financieel belang (artikel 1 lid c): een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Beleidskader

Uit de definitie van een verbonden partij in het Besluit begroting en verantwoording blijkt dat sprake móet zijn van een financieel belang én een bestuurlijk belang. Indien het alleen om een financieel belang of alleen om een bestuurlijk belang gaat, dan is er geen sprake van een verbonden partij.

Overige belangrijke bepalingen zijn:

- Artikel 5 BBV schrijft voor dat verbonden partijen niet geconsolideerd worden in de begroting en in de jaarstukken;
- Artikel 8 lid 3 BBV schrijft voor dat de betrokkenheid van verbonden partijen bij de realisatie van de doelstellingen binnen een programma, moet worden opgenomen in het betreffende programma;
- Artikel 9 lid 2 BBV meldt dat verbonden partijen verplicht moeten worden opgenomen in een aparte paragraaf verbonden partijen. Deze is daarmee onderdeel van de beleidsbegroting en het jaarverslag.

Soorten verbonden partijen

Er zijn twee soorten verbonden partijen, namelijk de publiekrechtelijke verbonden partij en de privaatrechtelijke verbonden partij.

- Publiekrechtelijke verbonden partij
Bij de publiekrechtelijke verbonden partij gaat het om een samenwerking tussen overheden. Een dergelijke partij is opgericht op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Daarin regelen de deelnemende overheden onderling de vertegenwoordiging en de financiële aansprakelijkheid van de deelnemers. In het geval een gemeenschappelijke regeling niet meer aan zijn verplichtingen voldoet, dan zijn deelnemende partijen gezamenlijk verantwoordelijk voor een negatief saldo dat ontstaat.
- Privaatrechtelijke verbonden partij
Van een privaatrechtelijke verbonden partij is sprake als er wordt samengewerkt tussen overheden onderling of tussen overheden en private partijen. De samenwerking is in dat geval geregeld op basis van het Burgerlijk Wetboek.
Bij privaatrechtelijke verbonden partijen wordt onderscheid gemaakt in:
  - Verenigingen;
    - Commanditaire vennootschappen en onderlinge waarborgmaatschappijen;
    - Naamloze vennootschappen;
    - Besloten vennootschappen of stichtingen.

Voorschriften conform BBV

In artikel 15 van het Besluit begroting en verantwoording staat welke informatie er bij de begroting en jaarrekening moet worden gepubliceerd. Het gaat dan om:

- De visie op en de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen; zie programma's.
- De lijst van verbonden partijen die wordt onderverdeeld in:
  - Gemeenschappelijke regelingen;
  - Vennootschappen en coöperaties;
  - Stichtingen en verenigingen;
  - Overige verbonden partijen.

In de lijst zal per verbonden partij de volgende informatie worden opgenomen:

- De wijze waarop de gemeente een belang heeft;
- Het verwachte belang van de gemeente aan het begin en het einde van het begrotingsjaar;
- De verwachte omvang van het eigen en vreemd vermogen aan het begin en het einde van het begrotingsjaar;
- De verwachte omvang van het financieel resultaat;
- De eventuele risico's.

Risico's

Bij elke verbonden partij is een kopje opgenomen betreffende het risico dat de verbonden partij vormt voor de gemeente. Doet zich een risico voor dan is dit bij de verbonden partij vermeld. Geen risico komt tot uitdrukking in een plat streepje - .

Verbonden partijen

Conform de regelgeving vanuit de commissie BBV-artikel 15 BBV lid 1 b geven we de bovenstaande informatie schematisch weer, in een lijst van verbonden partijen.

De gemeente heeft de volgende verbonden partijen.

- Gemeenschappelijke regelingen
  - GR Noard East Fryslân
  - GR Veiligheidsregio Fryslân
  - GR Sociaal Domein Fryslân
  - GR hûs en hiem, advisering omgevingskwaliteit
  - GR Fryske Utfieringstsjinst Milieu en Omjouwing (FUMO)
  - GR Leer en werkbedrijf Noard East Fryslân miv 1-8-2021: Dokwurk
  - GR Mobiliteitsburo Noard East Fryslân
  - GR Recreatieschap de Marrekrite
- Vennootschappen en coöperaties
  - NV Kabeltelevisie Noordoost Friesland
  - Afvalsturing Friesland (Omrin)
  - Bank Nederlandse Gemeenten
- Stichtingen en verenigingen
  - Stichting Roobol
  - Vereniging van Nederlandse Gemeenten
  - Vereniging van Friese Gemeenten
  - Coöperatie Openbare Verlichting Energie Fryslân U.A.
- Overige verbonden partijen
  - Geen

Gemeenschappelijke regelingen

Centrumregeling Samenwerking Dantumadiel en Noardeast-Fryslân
Juridische status: Gemeenschappelijke regeling met centrumgemeente
Programma's: 1 Ynwenner en Bestjoer
Openbaar en wijze van belang: <u>Openbaar belang:</u> De regeling is getroffen ten behoeve van de dienstverlening van de gemeente Noardeast-Fryslân (centrumgemeente) aan de gemeente Dantumadiel (gastgemeente) Staatscourant 63678 8-11-2018). Het college en de burgemeester van de gastgemeente laten door de centrumgemeente in beginsel alle gemeentelijke taken uitvoeren, voor zover deze niet aan anderen zijn opgedragen of overgedragen en als zodanig zijn beschreven in het dienstverleningshandvest zoals bedoeld in artikel 7 centrumregeling.
<u>Wijze van belang:</u> <ul style="list-style-type: none">
• Bestuurlijk belang:<ul style="list-style-type: none">
◦ De gemeente Noardeast-Fryslân is centrumgemeente, als bedoeld in artikel 8 , vierde lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen, (art 3 centrum-regeling);
◦ Het college en de burgemeester van de gastgemeente zullen bij afzonderlijk mandaatbesluit de bevoegdheden die samenhangen met de taken zoals vermeld in artikel 4 van de centrumregeling opdragen aan de overeenkomstige bestuursorganen (art 5 centrumregeling).
• Financieel belang:<ul style="list-style-type: none">
◦ In het dienstverleningshandvest wordt de centrumregeling nader uitgewerkt, (art 7 centrumregeling);
◦ In ieder geval wordt geregeld:<ul style="list-style-type: none">
• De uitvoeringskaders;
• De kwaliteitseisen van de taakuitvoering;
• De verdeelsleutel en de bijdrage van de gastgemeente in de uitvoeringskosten van de centrumgemeente.
<u>Financieel belang:</u>

Centrumregeling Samenwerking Dantumadiel en Noardeast-Fryslân			
	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2021		
Eigen vermogen	2021	N.v.t..	N.v.t.
Vreemd vermogen	2021	N.v.t..	N.v.t.

Omvang financieel resultaat jaarrekening 2021, x € 1.000:

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar):-

Veiligheidsregio Fryslân			
Juridische status: Gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam			
Programma's: 1 Ynwenner en Bestjoer en 3 Soarch en Wolwêzen			
Openbaar en wijze van belang:			
<u>Openbaar belang:</u>			
De Veiligheidsregio Fryslân is een gemeenschappelijke regeling per 1-1-2014 van alle Friese gemeenten en verzorgt de wettelijke taken op het gebied van veiligheid en gezondheid voor de inwoners van de provincie Fryslân. Activiteiten betreffen o.a. publieke gezondheidszorg, brandweezorg, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, en het beheer van een gemeenschappelijke meldkamer, het zijn van een platform voor samenwerking voor geallieerde diensten en partners etc.			
<u>Wijze van belang:</u>			
<ul style="list-style-type: none"> • Bestuurlijk belang: <ul style="list-style-type: none"> ◦ Het algemeen bestuur van de regio bestaat overeenkomstig art. 11, lid 1 van de wet, uit de burgemeesters van de deelnemende gemeenten; ◦ Het dagelijks bestuur bestaat uit: <ol style="list-style-type: none"> a. de voorzitter van het algemeen bestuur; b. de voorzitter van de agendacommissie Gezondheid en een lid aan te wijzen uit en door de agendacommissie Gezondheid; c. de voorzitter van de agendacommissie Veiligheid en een lid aan te wijzen uit en door de agendacommissie Veiligheid. <ul style="list-style-type: none"> • De agendacommissie is een bestuurscommissie volgens art 25 Wgr. • Financieel belang: <ul style="list-style-type: none"> ◦ Voor de verdeling van de kosten wordt als verdeelsleutel gehanteerd het aantal inwoners van de gemeenten volgens de door het Centraal Bureau voor de Statistiek openbaar gemaakte bevolkingscijfers per 1 januari van het jaar, voorafgaande aan dat, waarvoor de bijdrage verschuldigd is. De deelnemende gemeenten dragen er zorg voor dat de regio te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan zijn verplichtingen te kunnen voldoen. 			
<u>Financieel belang:</u>			
	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2021	1.665	1.832
Eigen vermogen	2021	6.076	9.753
Vreemd vermogen	2021	72.001	87.724

Omvang financieel resultaat jaarrekening: maal € 1.000: 2.985

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -

Centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân 2018			
Juridische status: Gemeenschappelijke regeling met centrumgemeente			
Programma's: 3 Soarch en Wolwêzen			
Openbaar en wijze van belang:			
<u>Openbaar belang:</u>			

Centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân 2018

Alle Friese gemeenten zijn een centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân 2018 aangegaan met als centrumgemeente de gemeente Leeuwarden (Staatscourant 2017 nr. 61128, dd. 24 okt 2017). Het doel is de beleidsvoorbereiding ten behoeve van de wettelijke taken op terrein van jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning en participatie en de inkoop ten behoeve van wettelijke taken op het terrein van jeugdzorg en maatschappelijke ontwikkeling doelmatig en kwalitatief hoogwaardig te organiseren met de Friese gemeenten.

Wijze van belang:

- Bestuurlijk belang:
  - De gemeente Leeuwarden is een centrumgemeente als bedoeld in art 8 lid 4 Wet gemeenschappelijke regelingen.
  - De centrumgemeente wordt mandaat, volmacht en machtiging verleend door de gastgemeenten om de taken op het terrein van het sociaal domein, waaronder o.a. WMO, Jeugdwet, Participatiewet, namens de gastgemeenten uit te voeren, conform de bepalingen in de gemeenschappelijke regeling.
- Financieel belang:
  - De kosten voor de dienstverlening bestaan uit kosten voor instandhouding en kosten voor taakuitvoering. De kosten voor instandhouding worden onder gemeenten verdeeld op basis van inwoneraantal van elke gemeente met peildatum 1 januari van jaar t-1. De kosten voor uitvoering van taken worden verdeeld onder gemeenten op basis van het percentage aandeel dat een gemeente toekomt in het totaal van aantallen cliënten op basis van de Jeugdwet, zoals meest recentelijk vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek, op peildatum 1 januari van jaar t-1. Dit geldt voor zowel de uitvoering van taken in het kader van de verplichte wettelijke samenwerking als voor de vrijwillige samenwerking voor de Jeugdwet. De totale kosten worden na gecalculeerd en volledig doorberekend aan de deelnemende gemeenten.
  - Met ingang van de jaarrekening 2021 heeft de gemeente Leeuwarden een paragraaf Sociaal Domein Fryslân in haar jaarstukken opgenomen. In deze paragraaf legt de gemeente Leeuwarden verantwoording af over de geldstromen van het Sociaal Domein.
  - In onderstaande tabel is het aandeel van de gemeente in de kosten van dienstverlening voor derden (bedrijfsvoering) door de gemeente Leeuwarden opgenomen.
  - Er is geen eigen vermogen en er zijn geen schulden.

Financieel belang:

	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2021	p.m.	126
Eigen vermogen	2021	0	0
Vreemd vermogen	2021	0	0

Omvang financieel resultaat jaarrekening 2021 x € 1.000: 192 positief

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -

GR hûs en hiem, advisering omgevingskwaliteit

Juridische status: Gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam

Programma's: 5 Wenjen en Omjouwing

Openbaar en wijze van belang:

Openbaar belang:

De gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten behartigen op het gebied van de bouwkunstige, stedenbouwkundige en landschappelijke schoonheid in de provincie Fryslân.

Wijze van belang:

- Bestuurlijk belang:
  - Het algemeen bestuur bestaat uit zoveel leden als het aantal deelnemende colleges bedraagt.
  - De colleges wijzen uit hun midden elk één lid in het Algemeen Bestuur aan.
  - Alle leden hebben één stem.

GR hûs en hiem, advisering omgevingskwaliteit

- Op grond van artikel 13 van de gemeenschappelijke regeling wordt het dagelijks bestuur benoemd uit het algemeen bestuur.
- Financieel belang:(artikel 34 van de gemeenschappelijke regeling)
  - Elke gemeente draagt in de kosten van het lichaam bij naar rato van de dienstverlening op basis van tarieven, die door het Algemeen Bestuur worden vastgesteld en medegedeeld aan de gemeenten.
  - Het nadelig saldo van de vastgesteld rekening wordt, na in achtneming van het door het Algemeen Bestuur vastgestelde reserveringsbeleid, door de gemeenten gedragen in verhouding tot het aantal ingezetenen op 1 januari van het betreffende kalenderjaar.
  - Het batig saldo van de vastgestelde rekening wordt,na in achtneming van het door het Algemeen Bestuur vastgestelde reserveringsbeleid, naar rato van de gemeentelijke bijdragen op basis van de tarieven in het betreffende kalenderjaar, aan de gemeente uitbetaald.

Financieel belang:

	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2021	11	10
Eigen vermogen	2021	350	455
Vreemd vermogen	2021	81	136

Omvang financieel resultaat jaarrekening: Jaarrekening 2021 x € 1000: 96

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -

Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO)

Juridische status: Gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam

Programma's: 5 Wenjen en Omjouwing

Openbaar en wijze van belang:

Openbaar belang:

De FUMO is bedoeld voor de uitvoering van taken en bevoegdheden ten behoeve van de deelnemers op het gebied van het milieu- en omgevingsrecht in ruime zin in het algemeen en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in het bijzonder, alsmede taken en bevoegdheden op het terrein van vergunningverlening, handhaving en toezicht op grond van de in artikel 5.1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht genoemde wetten.

Het openbaar lichaam heeft de volgende taken:

- basistakenpakket: het ten behoeve van de deelnemers uitvoeren van adviserende, voorbereidende en uitvoerende taken die behoren tot het zogenoemde basistakenpakket, zoals opgenomen in Bijlage 1 van de gemeenschappelijke regeling FUMO 2017.
- aanvullend takenpakket (facultatief): het ten behoeve van de deelnemers uitvoeren van niet tot het basistakenpakket behorende adviserende, voorbereidende en uitvoerende taken op het terrein van het milieu- en omgevingsrecht, voor zover de betreffende deelnemer daartoe een besluit heeft genomen;
- adviserende en voorbereidende taken t.b.v. bezwaarprocedures, administratief beroepsprocedures en rechtsgedingen;
- de advisering over en voorbereiding van besluiten op grond van de Wet openbaarheid van bestuur;
- het adviseren over en ontwikkelen van strategische en operationele beleidskaders op het terrein van het milieu- en omgevingsrecht;
- het in stand houden van een Milieualarm-nummer.

Wijze van belang:

- Bestuurlijk belang:
  - Gedeputeerde staten wijzen uit hun midden twee leden aan van het algemeen bestuur.
  - De deelnemers (de colleges van burgemeester en wethouders, het dagelijks bestuur van Wetterskip Fryslân) wijzen elk uit hun midden één lid aan van het algemeen bestuur.
  - Het dagelijks bestuur bestaat uit vijf leden, de voorzitter inbegrepen, door en uit het algemeen bestuur aan te wijzen, conform artikel 10 van de g.r. Fumo 2017.

Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO)

- Financieel belang:
  - De kosten van het basispakket wordt toegerekend op basis van het aantal inrichtingen maal een bedrag per type inrichting;
  - De kosten van de overige taken worden toegerekend op basis van de totale inzet van personeel in uren maal een uurtarief.
  - Conform artikel 30 gr. Fumo 2017.

Financieel belang:

	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2021	240	236
Eigen vermogen	2021	1.626	1.422
Vreemd vermogen	2021	5.572	5.280

Omvang financieel resultaat jaarrekening, x € 1.000: 121

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -

Leer- werkbedrijf Noardeast-Fryslân (Dokwurk)

Juridische status: Gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam voor Dantumadiel en de gemeente Noardeast-Fryslân

Programma's: 3 Soarch en Wolwêzen en 6 Iepenbiere Romte

Openbaar en wijze van belang:

Openbaar belang:

Het openbaar lichaam behartigt de gemeenschappelijke en afzonderlijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van gesubsidieerde arbeid en (arbeid)re-integratie van de doelgroepen die vallen onder de Participatiewet en de Wet Sociale Werkvoorziening (art 3 gem reg). De gemeenschappelijke regeling is aangegaan door de gemeenten Dantumadiel en de voormalige gemeenten Dongeradeel, Ferwerderadiel en Kollumerland c.a. Deze vm. gemeenten zijn opgegaan in de gemeente Noardeast-Fryslân.

Wijze van belang:

- Bestuurlijk belang:
  - Het algemeen bestuur bestaat uit twee leden per deelnemende gemeente. De gemeenschappelijke regeling is door de colleges van burgemeester en wethouders aangegaan.
  - Het dagelijks bestuur, door en uit het algemeen bestuur gekozen, is zodanig samengesteld dat elke deelnemende gemeente is vertegenwoordigd, waaronder begrepen de voorzitter en een eventueel lid/eventuele leden buiten de kring van het algemeen bestuur, zoals bedoeld in artikel 14, tweede lid van de Wgr.
- Financieel belang:
  - Iedere deelnemende gemeente verbindt zich in beginsel om de volledige rijksmiddelen (inclusief eventueel bijzondere subsidiecomponenten), voor zover deze zijn bedoeld voor de realisatie van de in artikel 3 van de gemeenschappelijke regeling aan het openbaar lichaam opgedragen taken en de gemeentelijke bijdrage op basis van de begroting, op tijd en onverkort te voldoen aan het openbaar lichaam.
  - De deelnemende gemeenten zullen echter steeds zorg voor dragen dat het openbaar lichaam te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan al zijn verplichtingen jegens derden te voldoen.

Financieel belang:

	Jaar	Jaarrekening-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2021	426	470
Eigen vermogen	2021	6.356	7.865
Vreemd vermogen	2021	14.531	13.229

Leer- werkbedrijf Noardeast-Fryslân (Dokwurk)
Omvang financieel resultaat jaarrekening , x € 1.000: 1.509
Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -

Bedrijfsvoering organisatie Mobiliteitsbureau Noordoost Fryslân																
Juridische status: Gemeenschappelijke regeling met bedrijfsvoeringsorganisatie																
Programma's: 3 Soarch en Wolwêzen																
Openbaar en wijze van belang: <u>Openbaar belang:</u> De gemeenten: Achtkarspelen, Dantumadiel, Noardeast-Fryslân en Tytstjerksteradiel en de provincie Fryslân hebben besloten om samen te werken in de regio Noordoost Fryslân op het gebied van het regionale doelgroepenvervoer en openbaar vervoer, dit om de leefbaarheid in de regio Noord Oost Fryslân te behouden. Daarvoor hebben zij besloten de gemeenschappelijke regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Mobiliteitsbureau Noordoost Fryslân te treffen (Staatscourant 2017 nr. 16823 dd. 22-3-2017). <u>Wijze van belang:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Bestuurlijk belang: <ul style="list-style-type: none"> ◦ De deelnemende gemeenten en provincie nemen het in de begroting van het mobiliteitsbureau Noordoost Fryslân voor hen geraamde bedrag voor hun gemeente respectievelijk provincie op in hun begroting. ◦ Opheffing: <ul style="list-style-type: none"> • De regeling wordt opgeheven wanneer de colleges van twee derde van de deelnemers daartoe besluiten. • Het liquidatieplan voorziet in de verplichting van het bestuur van de deelnemende gemeenten en provincie tot het bijdragen in de financiële gevolgen van de beëindiging. • Financieel belang: <ul style="list-style-type: none"> ◦ Artikel 19 GR Bedrijfsvoeringsorganisatie Mobiliteitsburo NOF Stct. 2017-16823; ◦ Variabele vervoerskosten op basis van gebruik vertaald in gebruikseenheden; ◦ Vaste kosten op basis van aantal leerlingen voor regiekosten op het routevervoer en aantal ritten voor de regiekosten van het vraagafhankelijke vervoer; ◦ Vaste kosten van het mobiliteitsbureau voor de deelnemende gemeenten op basis van het aantal inwoners. 																
Financieel belang:																
<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Jaar</th> <th>Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)</th> <th>Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Financieel belang</td> <td>2021</td> <td>709</td> <td>725</td> </tr> <tr> <td>Eigen vermogen</td> <td>2021</td> <td>0</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td> <td>2021</td> <td>693</td> <td>1.128</td> </tr> </tbody> </table>		Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)	Financieel belang	2021	709	725	Eigen vermogen	2021	0	0	Vreemd vermogen	2021	693	1.128
	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)													
Financieel belang	2021	709	725													
Eigen vermogen	2021	0	0													
Vreemd vermogen	2021	693	1.128													
Omvang financieel resultaat jaarrekening 2021: 0																
Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -																

Marrekrite
Juridische status: Gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam
Programma's: 4 Wurk, Bedriuw en Rekreaasje
Openbaar en wijze van belang: <u>Openbaar belang:</u> De Marrekrite behartigt binnen de opgedragen taken de gemeenschappelijke belangen van de colleges, met als doel een evenwichtige en gecoördineerde ontwikkeling van de recreatie in de provincie Fryslân, rekening houdende met de belangen van natuur en landschap.

Marrekrite

De Marrekrite heeft als taak ter behartiging van het openbaar belang:

- Het bevorderen van waterrecreatie
- Het bevorderen van landrecreatie
- Advisering en ontwikkeling (water- en landrecreatie)

Wijze van belang:

- Bestuurlijk belang:
  - Het colleges van Gedeputeerde staten en de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten wijzen elk één lid en tenminste één plaatsvervangend lid aan van het algemeen bestuur. De aanwijzing vindt zo spoedig mogelijk plaats.
  - Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter en vijf andere leden, door en uit het algemeen bestuur aan te wijzen.
- Financieel belang:
  - De geldmiddelen van De Marrekrite worden gevormd door de bijdragen van de colleges en subsidies, schenkingen en overige bijdragen en inkomsten.
  - Voor zover de kosten van De Marrekrite niet worden gedekt door subsidies, schenkingen en overige bijdragen en inkomsten wordt hierin als volgt voorzien: gedeputeerde staten: 45%; colleges van burgemeester en wethouders gezamenlijk: 55%.
  - Het algemeen bestuur stelt de verdeelsleutel vast, op grond waarvan de gezamenlijke bijdrage van de colleges over afzonderlijke gemeenten wordt omgeslagen.
  - Voor de begroting 2022 : Met ingang van deze begroting is er sprake van één bijdrage vanuit de deelnemers, gebaseerd op de huidige bijdragen voor water en land. Er is sprake van 2% indexering. Deze begroting is gebaseerd op de oude bijdrageregeling.
  - De nieuwe bijdrageregeling zal vanaf de begroting 2023 van toepassing zijn. De nieuwe parameters zijn:
    - Domein water: Inwoners: 30%; Meters "steigers": 40%; Meters "damwand": 30%
    - Domein land: Inwoners: 30%; Kilometers fietsnetwerk: 40%; Kilometers Wandelnetwerk: 30%
    - Indexatie van 2%.

Financieel belang:

	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2021	24	7
Eigen vermogen	2021	5.162	4.795
Vreemd vermogen	2021	886	1.996

Omvang financieel resultaat jaarrekening 2021, x € 1.000: 131

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -

Vennootschappen en coöperaties

NV Kabeltelevisie Noordoost Friesland

Juridische status: Naamloze vennootschap

Programma's: Algemeene dekkingsmiddels, Overhead, Heffing VPB en Onvoorzien

Openbaar en wijze van belang:

Openbaar belang:

De aanleg, het beheer, het onderhoud, de instandhouding en de exploitatie van centrale antenne inrichtingen met bijbehorende kabelnetten in de gemeente.

Wijze van belang:

- Bestuurlijk belang:
Stemrecht op grond van aandelen.
- Financieel belang:

NV Kabeltelevisie Noordoost Friesland			
De gemeente Dantumadiel bezit 26,5% (2.650 x € 50) van de aandelen in NV Kabeltelevisie Noordoost Friesland, maar is niet aansprakelijk voor de ontstane tekorten. Bij de jaarrekening 2016 is besloten geen dividend uit te keren. De gegevens over de aandelen is gebaseerd op de jaarrekening 2016 en zijn in 2021 (pagina 69 jaarrekening 2021) niet gewijzigd.			
Financieel belang:			
	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2021	133	133
Eigen vermogen	2021	12.046	13.244
Vreemd vermogen	2021	80.330	113.362
Omvang financieel resultaat jaarrekening 2021, x € 1.000: 1.197			
Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -			

Afvalsturing Friesland (Omrin)			
Juridische status: Naamloze vennootschap			
Programma's: Algemeene dekkingsmiddelen, Overhead, Heffing VPB en Onvoorzien			
Openbaar en wijze van belang:			
<u>Openbaar belang:</u>			
Uitvoeren van de wettelijke taak huishoudelijk en bedrijfsafval <u>te verwerken</u> op basis van contractafspraken met de gemeente. Doelstelling is dit op een doelmatige, milieu hygiënisch verantwoorde manier te doen en preventie en hergebruik van afval actief te bevorderen.			
<u>Wijze van belang:</u>			
<ul style="list-style-type: none"> Bestuurlijk belang: Stemrecht op basis van aandelen. De N.V. heeft 3.001 gewone aandelen A met een waarde van € 450 per stuk en 840 gewone aandelen B. Van de 3001 aandelen A zijn er 3.000 aandelen in bezit van de Friese gemeenten. Eén aandeel A is in handen van de GR OLAF en 840 aandelen B zijn in handen van gemeenten buiten Friesland. Financieel belang: De gemeente Dantumadiel is op twee manieren betrokken bij Omrin, als aandeelhouder en als klant/leverancier van afval. Het aandeel staat op de balans met de historische aanschafwaarde van nul. 			
Financieel belang:			
	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2021	0	0
Eigen vermogen	2021	61.055	64.757
Vreemd vermogen	2021	132.770	128.437
Omvang financieel resultaat jaarrekening 2021, x € 1.000: 4.936			
Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -			

NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)			
Juridische status: Naamloze vennootschap			
Programma's: Algemeene dekkingsmiddelen, Overhead, Heffing VPB en Onvoorzien			
Openbaar en wijze van belang:			
<u>Openbaar belang:</u>			
Efficiënt betalingsverkeer van gemeenten.			
<u>Wijze van belang:</u>			
<ul style="list-style-type: none"> Bestuur belang: 			

NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)			
Stemrecht op basis van aandelen.			
<ul style="list-style-type: none"> Financieel belang: Dantumadiel bezit per 31-12-2021 12.285 aandelen, die een belang van € 27.873. vertegenwoordigen (2,50 per aandeel). 			
Financieel belang:			
	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2021	28	28
Eigen vermogen	2021	5.097.000	5.062.000
Vreemd vermogen	2021	155.262.000	143.995.000
Omvang financieel resultaat jaarrekening, x € 1.000.000: 236			
Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -			

Stichtingen en verenigingen

Stichting ROOBOL			
Juridische status: Stichting			
Programma's: 2 Mienskip			
Openbaar en wijze van belang:			
<u>Openbaar belang:</u> Verzorgen van het openbaar basisonderwijs zoals beschreven in artikel 46 van de Wet op het Primair Onderwijs in de gemeenten Noardeast-Fryslân, Dantumadiel en Achtkarspelen. In 2019 zijn de statuten aangepast in verband met de wettelijke mogelijkheid tot het realiseren van een samenwerkingsschool voor het openbaar en bijzonder onderwijs.			
<u>Wijze van belang:</u>			
<ul style="list-style-type: none"> Bestuur belang: Deelnemers in de stichting zijn o.a.: de gemeenten Achtkarspelen, Dantumadiel, Noardeast-Fryslân (voormalig Dongeradeel en voormalig Kollumerland c.a.) en zijn omschreven als gemeenteraad in de statuten. Deze gemeenten hebben een belangrijke toezichthoudende functie. <ul style="list-style-type: none"> Op grond van art 6 lid 8 van de statuten heeft het dagelijks bestuur de toestemming nodig van de gemeenteraden voor: het wijzigen van de statuten, het ontbinden van de stichting, het opheffen van de school. Daarnaast heeft de gemeenteraad de bevoegdheden: benoemen, schorsen en ontslaan van de leden van de raad van toezicht; de ontbinding van de stichting ingeval van handelen in strijd met de wet en/of ernstige taakverwaarlozing (artikel 24 statuten) Financieel belang: <ul style="list-style-type: none"> Artikel 24 lid 3 statuten: Ingeval van ernstige taakverwaarlozing door het bestuur of het functioneren van het bestuur in strijd met de Wpo is de gemeenteraad bevoegd zelf te voorzien in het bestuur van de openbare scholen en zonodig de stichting te ontbinden. In het reglement van de raad van toezicht wordt de relatie tussen raad en gemeenteraad uitgewerkt onder goedkeuring van de gemeenteraad. (art 24 lid 4 statuten) De raad van toezicht legt jaarlijks (binnen 6 mnd. na het boekjaar) verantwoording af over de uitvoering van taken/ bevoegdheden in het jaarverslag van de stichting en stelt dit beschikbaar aan o.a.: de gemeenteraad. (art 12 lid 5 statuten) 			
Financieel belang:			
	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2021	p.m.	p.m.
Eigen vermogen	2021	5.726	5.962

Stichting ROOBOL			
Vreemd vermogen	2021	2.534	2.690
Omvang financieel resultaat jaarrekening 2021, x € 1.000 : 235			
Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -			

Vereniging van Friese Gemeenten (VFG)			
Juridische status: Vereniging			
Programma's: 1 Ynwenner en Bestjoer			
Openbaar en wijze van belang:			
<u>Openbaar belang:</u> De VFG behartigt de belangen voor alle Friese gemeenten, totaal 24.			
<u>Wijze van belang:</u>			
<ul style="list-style-type: none"> Bestuur belang: Lidmaatschap van de vereniging met stemrecht. Financieel belang: <ul style="list-style-type: none"> De leden betalen contributie De gemeente Dantumadiel € 9K 			
Financieel belang:			
	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2021	9	9
Eigen vermogen	2021	p.m.	p.m.
Vreemd vermogen	2021	p.m.	p.m.
Omvang financieel resultaat jaarrekening 2021: geen gegevens			
Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -			

Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)			
Juridische status: Vereniging			
Programma's: 1 Ynwenner en Bestjoer			
Openbaar en wijze van belang:			
<u>Openbaar belang:</u> De VNG behartigt de belangen voor alle Nederlandse gemeenten.			
<u>Wijze van belang:</u>			
<ul style="list-style-type: none"> Bestuur belang: Lidmaatschap van de vereniging met stemrecht, conform de statuten. Financieel belang: Conform de statuten betalen de leden contributie. De contributie voor 2021 betreft: € 31.000 			
Financieel belang:			
	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2021	31	31
Eigen vermogen	2021	62.379	63.912
Vreemd vermogen	2021	94.719	115.955
Omvang financieel resultaat jaarrekening 2021, x € 1.000: 1.124			

Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)
Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -

Stichting IJswegencentrale												
Juridische status: Stichting												
Programma's: 4 Wurk, Bedriuw en Rekreaasje												
Openbaar en wijze van belang: <u>Openbaar belang:</u> De gemeente Dantumadiel, en de gemeente Noardeast-Fryslân. en Leeuwarderadeel hebben een IJswegencentrale opgericht met als doel het organiseren van schaatstochten in de regio bij voldoende ijsdikte. <u>Wijze van belang:</u> <ul style="list-style-type: none"> Bestuur belang: De burgemeester van Noardeast-Fryslân is voorzitter van het dagelijks bestuur. Financieel belang: De gemeenten Dantumadiel, de gemeente Noardeast-Fryslân en Leeuwarderadeel geven een bijdrage van 0,045 per inwoner. De bijdragen 2021 van de gemeente is: 853. Financieel belang: <table border="1" data-bbox="165 902 1422 1032"> <thead> <tr> <th></th> <th>Jaar</th> <th>Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)</th> <th>Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Eigen vermogen</td> <td>2021</td> <td>71</td> <td>73</td> </tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td> <td>2021</td> <td>0</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table>		Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)	Eigen vermogen	2021	71	73	Vreemd vermogen	2021	0	0
	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)									
Eigen vermogen	2021	71	73									
Vreemd vermogen	2021	0	0									
Omvang financieel resultaat jaarrekening 2021, x € 1.000: 3												
Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -												

Coöperatie Openbare Verlichting & Energie Fryslân U.A								
Juridische status: Vereniging								
Programma's:								
Openbaar en wijze van belang: <u>Openbaar belang:</u> Het inkopen van energie (Energie-Diensten) ten behoeve van de deelnemende gemeenten in Fryslân en datgene wat daarmee verband houdt. Het beheer en onderhoud van openbare verlichting (OVL-diensten) en van laadinfrastructuur voor elektrische vervoersmiddelen (Laadinfra-Diensten) ten behoeve van de deelnemende gemeenten in Fryslân. (Artikel 2 Statuten) <u>Wijze van belang:</u> <ul style="list-style-type: none"> Bestuur belang: De gemeente Dantumadiel is een gewoon lid van deze vereniging en heeft stemrecht. De gemeente heeft de plicht om de diensten van de coöperatie af te nemen. Hiervoor moet een overeenkomst worden afgesloten. Financieel belang: De leden van de coöperatie delen in de winst en het verlies van de coöperatie naar rato van de door hen in het betreffende boekjaar afgenomen OVL-Diensten, Energie-Diensten en Laadinfra-Diensten. Deze toekenning heeft plaats bij op door de raad van commissarissen goedgekeurd voorstel van de directie genomen besluit van de algemene ledenvergadering. (Artikel 20 Statuten) Financieel belang: <table border="1" data-bbox="165 1928 1422 2020"> <thead> <tr> <th></th> <th>Jaar</th> <th>Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)</th> <th>Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Financieel belang</td> <td>2021</td> <td>p.m.</td> <td>p.m.</td> </tr> </tbody> </table>		Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)	Financieel belang	2021	p.m.	p.m.
	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)					
Financieel belang	2021	p.m.	p.m.					

Coöperatie Openbare Verlichting & Energie Fryslân U.A			
Eigen vermogen	2021	338	445
Vreemd vermogen	2021	46	53
Omvang financieel resultaat jaarrekening: x € 1.000: 118			
Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar: -			

Overige verbonden partijen

Geen

Paragraaf grondbeleid

In 2022 heeft de woningmarkt mede door de oplopende hypotheek(rente) en de economische onzekerheid een kantelpunt bereikt. De vraag naar nieuwbouwwoningen blijft echter hoog. **Ongeldige bron opgegeven.**

Nota Grondbeleid 2020-2023

In 2020 is de Nota Grondbeleid 2020-2023 door de raad vastgesteld. In de Nota Grondbeleid 2020-2023 zijn de hoofdlijnen van het te voeren grondbeleid vastgelegd. Tevens worden onderstaande doelen nagestreefd:

- Het te voeren grondbeleid aanpassen aan de actuele wet- en regelgeving.
- De raad kaders voor het te voeren grondbeleid vast laten stellen.
- De uitvoeringsplannen baseren op het vastgestelde grondbeleid.
- Het creëren van duidelijkheid over grondverwerving en de uitgifte van gronden.
- Het bieden van inzicht in de wijze waarop grondprijzen tot stand komen.
- Het grondbeleid heeft betrekking op de wijze waarop de gemeente haar instrumenten van grondbeleid zo optimaal mogelijk kan inzetten om de beleidsdoelstellingen binnen de gemeentelijke programma's te verwezenlijken.

Ten aanzien van het te voeren grondbeleid kiest de gemeente primair voor een actief grondbeleid. In gebieden waar de gemeente invloed wil uitoefenen op de ontwikkeling c.q. het noodzakelijk is om een ontwikkeling conform de gemeentelijke randvoorwaarden te realiseren, is het mogelijk om actief grondbeleid te voeren. In dit geval is het van belang dat het financiële risico op zowel korte termijn als lange termijn aanvaardbaar is. In het geval van actief grondbeleid zal de raad ten alle tijden in kennis gesteld worden.

Grondexploitatiecomplexen

Aan het begin van het boekjaar waren de complexen Jagerswei II te Broeksterwâld, De Westereen East te De Westereen, Oostersingel te De Westereen en De Bosk te Feanwâlden in exploitatie. Gedurende het boekjaar is het complex Jagerswei III te Broeksterwâld in exploitatie genomen. Aan het einde van het boekjaar zijn er geen complexen afgesloten.

In *Tabel 1. Totaaloverzicht grondexploitatiecomplexen.* is het verloop van de boekwaarde gedurende het boekjaar, de totale winstneming en de balanswaarde aan het einde van het boekjaar na actualisatie per grondexploitatiecomplex gespecificeerd. De boekwaarde van de grondexploitatiecomplexen betreft het saldo van de gerealiseerde kosten en de gerealiseerde opbrengsten.

Het te verwachten resultaat van de grondexploitatiecomplexen tezamen bedraagt op basis van de eindwaarde na actualisatie € 1.413.954. Er is geen verliesvoorziening met betrekking tot de grondexploitatiecomplexen gevormd.

Tabel 1. Totaaloverzicht grondexploitatiecomplexen.

Complex (bedragen x €)	Afsluiting	Boekwaarde 01-01-2022	Boekwaarde 31-12-2022	Totale winst- neming	Balans- waarde 31-12-2022
Jagerswei II, Broeksterwâld	31-12-2024	-332.920	-323.168	63.287	- 592.801259. 881
Jagerswei III, Broeksterwâld	31-12-2026	n.v.t.	36.314	n.v.t.	36.314
De Westereen East, De Westereen	31-12-2025	-478.150	-549.141	324.314	-702.977- 224.827
Oostersingel, De Westereen	31-12-2024	585.381	42.802	21.872	64.674
De Bosk, Feanwâlden	31-12-2023	621.900	749.508	155.005	904.513
Totaal		729.131	-43.686	501.191	969.187796

Winstneming grondexploitatiecomplexen

Winstneming grondexploitatiecomplexen

Op grond van Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) dient de gemeente bij grondexploitatiecomplexen tussentijds winst te nemen conform de Percentage of Completion-methode. Het uitgangspunt van de Percentage of Completion-methode is de tot en met het huidige boekjaar gerealiseerde kosten en opbrengsten, ten opzichte van de totale kosten en opbrengsten. In *Tabel 2. Winstneming*, is de totale winstneming op basis van de Percentage of Completion-methode na actualisatie per grondexploitatiecomplex gespecificeerd.

Tabel 2. Winstneming.

Complex (bedragen x €)	Eindresultaat	PoC-percentage	Totale winstneming
Jagerswei II, Broeksterwâld	133.770	47%	63.287
Jagerswei III, Broeksterwâld	28.923	n.v.t.	n.v.t.
De Westereen East, De Westereen	810.942	40%	324.314
Oostersingel, De Westereen	28.400	77%	21.872
De Bosk, Feanwâlden	411.919	38%	155.005
Totaal	1.413.954		501.191

In *Tabel 3. Specificatie winstneming*, is de winstneming op basis van de Percentage of Completion-methode na actualisatie per boekjaar en grondexploitatiecomplex gespecificeerd.

Tabel 3. Specificatie winstneming.

Complex (bedragen x €)	Totale winstneming	2017-2018	2019	2020	2021	2022
Jagerswei II, Broeksterwâld	63.287	n.v.t.	n.v.t.	48.349	15.458	-521
Jagerswei III, Broeksterwâld	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
De Westereen East, De Westereen	324.314	43.472	47.102	49.313	127.394	57.032
Oostersingel, De Westereen	21.872	27.182	-25.057	25.041	-656	-4.636
De Bosk, Feanwâlden	155.005	64.729	10.785	28.964	45.486	5.040
Totaal	564.477	135.383	32.830	151.667	172.224	57.436
					187.682	

De totale winstneming van de grondexploitatiecomplexen tezamen bedraagt na actualisatie € 564.477. In de voorgaande boekjaren is een tussentijdse winst ten bedrage van € 507.562 genomen. Aan het einde van het boekjaar is een tussentijdse winst ten bedrage van € 56.916 genomen.

Nog te realiseren kosten en opbrengsten

In *Tabel 4. Specificatie nog te realiseren kosten en opbrengsten*, zijn de nog te realiseren kosten en opbrengsten per 31-12-2022 per grondexploitatiecomplex gespecificeerd.

De boekwaarde van de grondexploitatiecomplexen betreft het saldo van de gerealiseerde kosten en de gerealiseerde opbrengsten tot en met 31-12-2022. De nog te realiseren kosten zorgen voor een verhoging van de boekwaarde en de nog te realiseren opbrengsten zorgen voor een verlaging van de boekwaarde. De boekwaarde per 31-12-2022 vermeerderd met de nog te realiseren kosten en verminderd met de nog te realiseren opbrengsten resulteert in het eindresultaat.

Tabel 4. Specificatie nog te realiseren kosten en opbrengsten.

Grondexploitatiecomplex	Boekwaarde 31-12-2022	Nog te realiseren kosten	Nog te realiseren opbrengsten	Eindresultaat
Jagerswei II, Broeksterwâld	€ -323.168	€ 196.276	€ 6.878	€ 133.770
Jagerswei III, Broeksterwâld	€ 36.314	€ 405.461	€ 547.058	€ 105.283
De Westereen East, De Westereen	€ -549.141	€ 572.612	€ 834.415	€ 810.944
Oostersingel, De Westereen	€ 42.802	€ 257.651	€ 328.853	€ 28.400
De Bosk, Feanwâlden	€ 749.508	€ 1.366.949	€ 2.528.378	€ 411.921
Totaal	€ -43.686	€ 2.798.950	€ 4.245.582	€ 1.490.315

Risico's

Er is geen bestemmingsreserve voor de mogelijke risico's gevormd. Jaarlijks worden de mogelijke risico's geïntariseerd en gekwalificeerd. Het betreft onder andere het risico van kostenstijging en rentestijging. Tevens is het mogelijk om specifieke risico's aan specifieke grondexploitatiecomplexen toe te kennen. Op basis van de inventarisatie en kwalificatie van de mogelijke risico's wordt een bedrag ten laste van de algemene reserve gereserveerd. In *paragraaf Weerstandsvormogen* zal nader worden ingegaan op de inventarisatie en kwalificatie van mogelijke risico's.

Paragraaf subsidies

Inleiding

Conform bij motie door de raad op 28 juni 2011 is gevraagd een paragraaf Subsidies vast onderdeel van de Jaarrekening van Dantumadiel te maken. Deze paragraaf geeft een overzicht van de door de gemeente ontvangen subsidies. Het betreft een paragraaf die niet verplicht is gesteld vanuit het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) voor lokale overheden.

Waarover wordt gerapporteerd

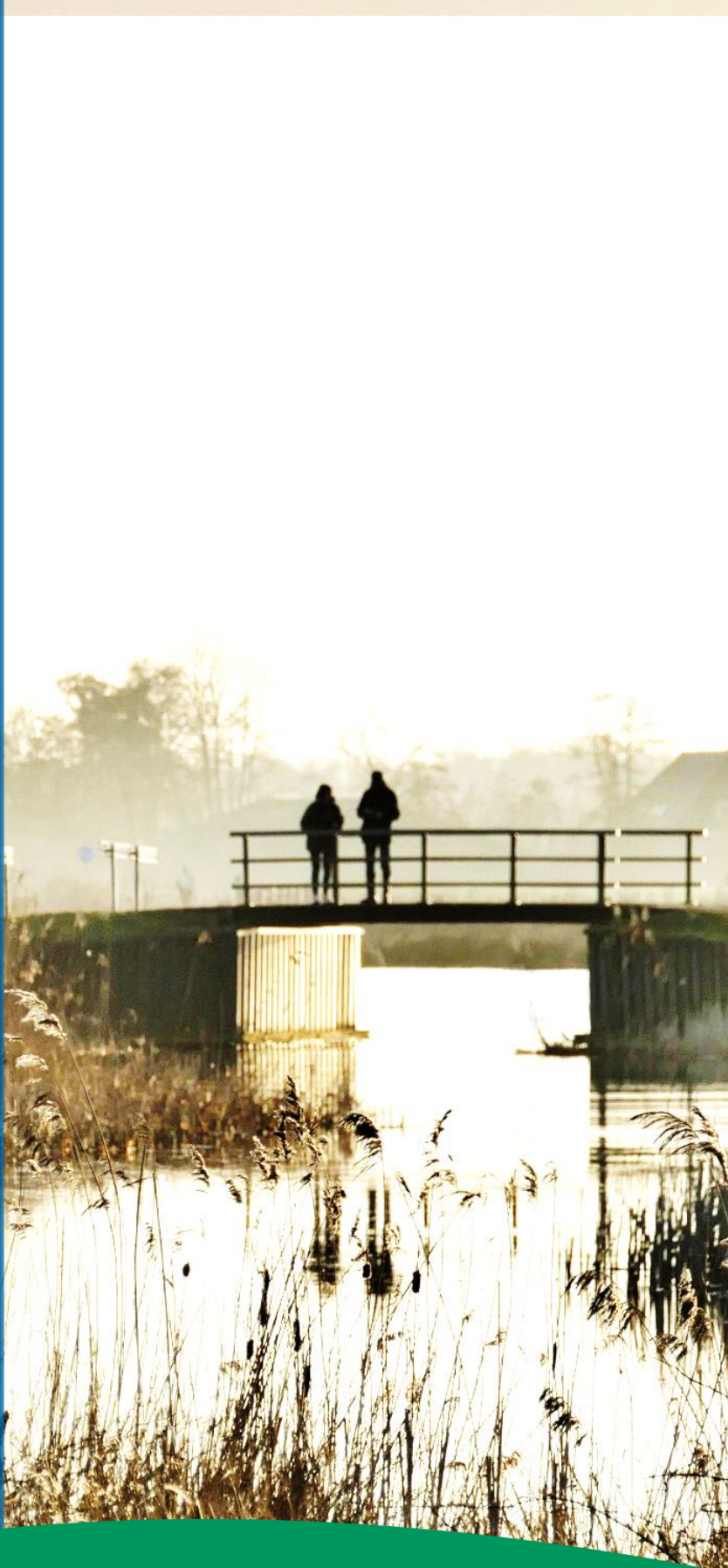
De subsidies waarover in deze paragraaf wordt gerapporteerd zijn, mede aansluitend bij omschrijvingen in het bestuursrecht: tijdelijke bijdragen van de Rijksoverheid, de provinciale overheid of een non-commerciële organisatie aan onze gemeente ten behoeve van het starten en uitvoeren van een activiteit waarvan het economische belang niet direct voor de hand ligt en waarbij geen sprake is van het leveren van een dienst door de gemeente aan de subsidiegever. Het gaat dus niet om de reguliere vergoedingen en bijdragen die onze gemeente (zoals via de algemene uitkering uit het gemeentefonds) ontvangt van Rijk of Provincie.

In 2021 ontvangen subsidies

Prog ram ma	Omschrijving subsidie	Subsidiegever	Bedrag
02 Mienskip			
	-Specifieke uitkering Sportakkoord en leefstijlinterventies	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en sport	8.858
	-Regeling specifieke uitkering naleveing controle coronatoegangsbewijzen 2022	Ministerie van Justitie en Veiligheid	72.384
	-Regeling Sp9ortakkoord 2020-2022	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en sport	10.000
	-Subsydzjeregeling Sichtberens Tryske taal	Provincie Fryslân	10.000
	-Regeling specifieke uitkering sport	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en sport	13.443
03. Soarch en Wolwêzen			
	-Inhalen covid-19 gerelateerde onderwijsvertragingen 2021	Dienst Uitvoering Onderwijs	118.496
	-Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Ministerie van Justitie en Veiligheid	57.540
	-Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne Wynbrekker	Ministerie van Justitie en Veiligheid	533.654
	-Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne Fontein	Ministerie van Justitie en Veiligheid	1.104.550
	-Regeling specifieke uitkering Onderwijsroute	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid	16.260
	-Subsidie MDT project "Zoek het uit"	Nederlandse organisatie voor gezondheidsonderzoek en zorginnovatie	434.000
05 Wenjen en Omjouwing			
	-Aanpak energearomeode 2022	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	628.263
	-Gevelmaatregelen geluidsanering Haadwei	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat	30.000
	-Stumulering duurazme energieproductie en klimaattransitie (SDE++) Moarrewei 24	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	6.270
	-Subsidie woningbouwontwikkeling R'geast, Feanwâlden/Walterwâld	Provincie Fryslân	15.237
Subtotaal			3.058.955

06 Iepenbiere Romte		
-Bijdrage herinrichting Dokter Jacob Botkepark Damwâld	Vereniging Dorpsbelangen Damwâld	90.000
-KIK Geluidsanering Haadwe3i eindafrekening	Ministerie van Infrastructurre en Waterstaat	14.997
-Subsidierегeling instanthouding monumenten Toren Rinsumageast	Stichting Nationaal Restauratiefonds	4.849
-Subsidierегeling instanthouding monumenten Toren Driezum	Stichting Nationaal Restauratiefonds	5.989
-Subsidierегeling instanthouding monumenten Toren Damwâld	Stichting Nationaal Restauratiefonds	5.850
-Subsidierегeling instanthouding monumenten Toren Schierstins	Stichting Nationaal Restauratiefonds	5.367
-Subsidierегeling instanthouding monumenten Toren Feanwâlden	Stichting Nationaal Restauratiefonds	4.905
-Skeelervereniging "Ids"	Bijdrage extra werkzaamheden aan de	14.000
-Vaststelling Ontwikkeling Feanwâlden Transferium en stationsgebied	toplaat van de skeelerbaan in De Westereen	1.045.667
-Bijdrage voor inrichting openbare ruimte van de Ds. Feitsmawei in Broeksterwâld	Stichting Thûs Wonen	38.418
-Subsidierегeling fyts!impuls aanv.maatregelen Haadwei Damwâld	Provincie Fryslân	94.360
91 Overhead		
Subsidie Duurzame Energieproductie (SDE+) Hynstebloom 4	Rijksdienst voor ondernemend Nederland	7.843
Totaal Programma's		4.391.199

Jaarrekening Dantumadiel 2022

Jaarrekening

Grondslagen voor waardering en resultaatsbepaling

Inleiding

Onderstaande samenvatting van de grondslagen, waarop de financiële verslaggeving is gebaseerd, is bedoeld als leidraad voor een juiste interpretatie van de financiële overzichten. Bij het opstellen van de jaarrekening is rekening gehouden met de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten daarvoor geeft.

Algemeen

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, zijn de activa, passiva, baten en lasten opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten zijn toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten zijn slechts opgenomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar zijn in acht genomen, indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend waren.

Dividendopbrengsten van deelnemingen zijn als bate genomen in het jaar waarop de dividenduitkering is vastgesteld.

Stelselwijziging

In de nota kapitaalgoederen staat het beleidskader beschreven voor het onderhouden van de kapitaalgoederen inclusief de financiële consequenties. De onderhoudsplannen voor de kapitaalgoederen zijn vastgesteld. In 2022 zijn de onderhoudsvoorzieningen ingesteld en zijn de aanwezige onderhoudsreserves opgeheven. De saldi van deze onderhoudsreserves ad. € 849.649 zijn toegevoegd aan de onderhoudsvoorzieningen.

BALANS (activa)

Vaste activa

Conform artikel 9 van de financiële verordening worden activa met een investeringsbedrag < € 10.000 niet geactiveerd, maar eenmalig ten laste van de exploitatie gebracht. Hierop uitgezonderd zijn gronden en terreinen en tractiemiddelen. Deze worden altijd geactiveerd. Behoudens voor het rollend materieel, waarbij rekening wordt gehouden met een restwaarde van 5% van de aanschafwaarde, wordt er niet gerekend met een restwaarde.

Investerings worden in principe lineair afgeschreven. Enkele oude activa werden tot en met 2018 annuïtair afgeschreven, maar door een wijziging van de rentesystematiek BBV moet de rente en dus de annuïteit jaarlijks opnieuw worden berekend. Het voordeel van de jaarlijks gelijkblijvende lasten vervalt daarmee en bovendien is het administratief heel omslachtig. Daarom zijn de betreffende activa omgezet naar lineair. De financiële effecten hiervan zijn al verwerkt in de begrotingen en de meerjarenramingen vanaf 2019.

Immateriële vaste activa

Onder immateriële vaste activa wordt verstaan:

- kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en disagio;
- kosten van onderzoek en ontwikkeling;
- bijdragen aan activa in eigendom van derden.

De waardering is gebaseerd op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met:

- eventuele investeringsbijdragen;
- eventuele beschikkingen over reserves;
- lineaire- of annuïtaire afschrijvingen volgens een stelsel, dat is afgestemd op de te verwachten toekomstige gebruiksduur. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in maximaal vijf jaar afgeschreven. De afschrijvingstermijn van bijdragen aan activa in eigendom van derden zijn maximaal gelijk aan de gebruiksduur van het actief waarvoor de bijdrage is verstrekt, waarbij de gebruiksduur

maximaal maximaal gelijk is aan de afschrijvingstermijn voor een soortgelijk activum conform de bijlage behorende bij artikel 9 van de financiële verordening.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden onderscheiden in activa met een maatschappelijk nut, economisch nut en economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Onder materiële vaste activa wordt verstaan:

- investeringen in gronden en terreinen;
- woonruimten;
- bedrijfsgebouwen;
- grond-, weg- en waterbouwkundige werken;
- vervoermiddelen;
- machines, apparaten en installaties;
- overige materiële vaste activa.

De waardering is gebaseerd op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met:

- eventuele investeringsbijdragen;
- eventuele beschikkingen over reserves (met uitzondering van activa met economisch nut);
- lineaire- of annuïtaire afschrijvingen volgens een stelsel, dat is afgestemd op de te verwachten gebruiksduur;
- een duurzame lagere waarde bij voornemen tot afstoten of bij leegstand.

Financiële vaste activa

Onder financiële vaste activa wordt verstaan:

- leningen aan woningbouwcorporaties;
- kapitaalversteking / leningen aan deelnemingen;
- overige langlopende leningen.

De waardering van de leningen is gebaseerd op de verstrekking prijs, verminderd met de contractuele aflossingen en een eventuele afwaardering wegens oninbaarheid. De waardering van de deelnemingen vindt volgens de geldende verslaggeving voorschriften plaats op basis van de verkrijgingsprijs verminderd met een eventuele afwaardering vanwege een lagere marktwaarde.

Afschrijvingsbeleid

Conform artikel 9 van de financiële verordening vindt er een lineaire afschrijving plaats vanaf het jaar volgend op het jaar waarin het actief in gebruik is genomen. Alleen goed gemotiveerd kan worden gekozen voor een annuïtaire afschrijvingsmethodiek.

De afschrijvingstermijnen genoemd in de bijlage behorende bij de financiële verordening zijn:

Overzicht materiële vaste activa waarover lineair wordt afgeschreven:	Maximaal aantal jaren
Gebouwen (excl. onderwijs)	
Gronden en terreinen	0
Gebouwen	40
Gebouwen overig	
Verbouwing	25
Renovatie	Max. levensduur actief maar niet hoger dan 25
Houten tijdelijke gebouwen	15
Bliksemafleiders	10
Energiebesparende maatregelen	15
Installaties en dergelijke	
Lichtinstallaties	30
Lichtdrukmachines, archiefsystemen	10
Telefooninstallaties en bekabeling data en telecomnet	8

Overzicht materiële vaste activa waarover lineair wordt afgeschreven:	Maximaal aantal jaren
Inventaris en dergelijke	
Bureaustoelen	10
Bureau's, kasten, balie etc	15
Keuken- en kantoorapparatuur	15
Stemhokjes	5
Immateriële activa	
Kosten geldleningen en saldo (dis)agio	Max. looptijd lening
Kosten onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief	5
Automatisering	
Systemen (software)	8
Apparatuur (hardware): servers, p.c.'s	7
Stemcomputers	10
Belastingen/ruimtelijke ordening	
Elektronische (basis)kaarten	10
Begraafplaatsen	
Aanleg/uitbreiding	30
Overige voorzieningen	25
Onderwijsvoorzieningen	
Bouw onderwijsgebouwen	40
Renovatie onderwijsgebouwen	Max. levensduur actief maar niet hoger dan 25
1 ^e inrichting	40
Noodlokalen	15
Materiële instandhouding	10
Sportvoorzieningen	
Aanleg sportvelden en overige accommodaties	25
Inrichting en apparatuur sportaccommodaties	20
Gymnastiekmaterialen	15
Speelreinen	
Aanleg/inrichting	25
Toestellen	15
Markten	
Nutsvoorzieningen	15
Overige voorzieningen	10
Materieel en voertuigen infra en beheer	
Sneeuwploegen	15
Natzoutmenginstallatie	20
Overig materieel gladheidsbestrijding	10
Maaimachines / schaftwagens	10
Machines werkplaatsen	15
Veegauto	10
Huisvuilauto's / kolkenzuigers / vrachtauto's	15
Hoogwerker	15
Tractoren / aanhangwagens	10
Bestelauto's	10
Minicontainers	20
Ondergrondse opslagcontainers / afvalmaterialen	20

Overzicht materiële vaste activa waarover lineair wordt afgeschreven:	Maximaal aantal jaren
Wegen, straten en pleinen	
Aanleg / reconstructie / herinrichting	25
Straatverlichting – masten	40
Straaverlichting – armenturen	25
Straatverlichting – maste en armentuur een geheel	25
Kunstwerken (bruggen, viaducten en dergelijke)	25
Parkeerautomaten en -meters	10
Straatmeubilair	15
Verkeerslichten / belijningsmachines / geluidmeetapparatuur	10
Waterbeheer	
Aanleg vaarten / vijverpartijen	25
Haven- en sluiswerken	25
Beschoeiingen en overige voorzieningen	20
Parken, plantsoenen en tuinen	
Aanleg (inclusief beplanting)	25
Riolering	
Aanleg en vervanging riolering	40

Bovengenoemde opsomming is niet uitputtend. Voorts blijft het, conform de bijlage behorende bij artikel 9 van de financiële verordening, mogelijk om als de verwachte toekomstige gebruiksduur een andere levensduur noodzakelijk maakt, af te wijken van de genoemde afschrijvingstermijnen.

Vlottende activa

Vorraden

Onder voorraden wordt verstaan:

- onderhanden werk (BIE);

Gronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, vermeerderd met de kosten van het bouwrijp maken en verminderd met de gerealiseerde verkoopopbrengsten. Winstneming vindt plaats conform de wettelijk voorgeschreven "Percentage of completion" methode. Verliesvoorzieningen worden in mindering gebracht op de balanswaarde per 31 december.

Vorderingen, overlopende activa en liquide middelen

Onder vorderingen wordt verstaan, vorderingen op:

- Rijks schatkist (schatkistbankieren);
- andere publiekrechtelijke lichamen;
- verstrekte kasgeldleningen;
- rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen;
- overige vorderingen.

De waardering is, onder aftrek van eventuele voorzieningen wegens oninbaarheid, op de nominale waarde gebaseerd.

Liquide middelen

Onder liquide middelen worden kas- en banksaldi verstaan.

Overlopende activa

Onder overlopende activa vallen de vooruitbetaalde en de nog te ontvangen bedragen per balansdatum. Dit geldt ook voor de per de balansdatum nog te ontvangen bedragen van Europese en Nederlandse overheidslichamen, die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel.

BALANS (passiva)

Eigen vermogen

Het eigen vermogen wordt gevormd door het totaal van de algemene reserves, bestemmingsreserves en het resultaat na bestemming. Bestemmingsreserves zijn reserves, waaraan door de gemeenteraad een bepaalde bestemming is gegeven. De waardering daarvan geschiedt tegen nominale waarde.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd wegens:

- verplichtingen en verliezen, waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, maar wel redelijkerwijs te schatten;
- op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen, waarvan de omvang redelijkerwijs te schatten is;
- kosten, die in een volgend jaar zullen worden gemaakt, maar de oorsprong hebben in het begrotingsjaar of een eerder begrotingsjaar en de voorziening strekt tot kostenegalisatie;
- teveel ontvangen bedragen van derden, welke in het betreffende boekjaar niet nodig waren ter dekking van de afval- en rioleringskosten, maar kunnen dienen om tegenvallers in de hiervoor genoemde kosten in de toekomst te kunnen opvangen;
- van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden. De waardering geschiedt tegen nominale waarde, c.q. het voorzienbare verlies met uitzondering van de voorzieningen welke gewaardeerd zijn tegen contante waarde en bij welke rekening dient te worden gehouden met een jaarlijkse kostenstijging.

Langlopende schulden

Onder langlopende schulden wordt verstaan:

- schulden wegens obligatieleningen;
- schulden wegens onderhandse leningen;
- schulden wegens door derden belegde reserves en waarborgsommen;
- alles met een oorspronkelijke looptijd van één jaar of langer.

De waardering geschiedt tegen de nominale waarde.

Vlottende passiva

Kortlopende schulden

Onder kortlopende schulden wordt verstaan:

- de schulden aan publiekrechtelijke lichamen;
- kasgeldleningen;
- banksaldi;
- overige rekening-courantsaldi;
- overige schulden;
- alles met een oorspronkelijke looptijd korter dan één jaar.

De waardering geschiedt tegen de nominale waarde.

Voor de uitkeringen van de sociale dienst zijn worden geen vakantiegeldverplichtingen opgenomen. De uitkeringen moeten aansluiten bij de SiSa-verklaringen en die zijn op basis van het kasstelsel.

Overlopende passiva

Onder overlopende passiva vallen vooruit ontvangen baten, nog te betalen kosten en/of kapitaalinkomsten, die in het rekeningjaar zijn ontvangen en door middel van de balans worden doorgeschoven naar het volgende rekeningjaar, waarin zij worden verantwoord.

Met ingang van 2007 zijn onder de overlopende passiva ook opgenomen de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

De waardering geschiedt tegen nominale waarde.

BEPALING BATEN EN LASTEN

Stelsel van baten en lasten

Het gehanteerde stelsel van baten en lasten zorgt er mede voor dat die gelijknamige componenten ook in de jaarrekening worden opgenomen. Het maakt niet uit of zij tot inkomsten of uitgaven in dat jaar leiden of hebben geleid. Zij worden verantwoord tot hun brutobedrag. Verliezen worden verantwoord op het moment dat deze voorzienbaar zijn en bij winsten gebeurt dat nadat deze daadwerkelijk zijn gerealiseerd.

Alle baten en lasten worden ingedeeld naar programma's, producten en categorieën.

- programma's zijn: door de gemeenteraad gekozen gegroepeerde indeling van gemeentelijke taken waarop door de gemeente wordt bestuurd en gestuurd. Daartoe zijn voor elk programma doelstellingen geformuleerd;
- producten zijn: zaken die de gemeente voortbrengt en die helpen de doelstellingen uit de programma's te verwezenlijken. Elk product valt onder één van de programma's;
- categorieën zijn: groepen, waarin de baten en de lasten naar soorten zijn ingedeeld.

De verdeling van de baten en lasten van kostenplaatsen geschiedt op basis van de bij de begroting vastgestelde verdeelsleutels. Werkelijke tijdverantwoording vindt alleen plaats daar, waar werkzaamheden worden verricht voor kapitaalwerken, grondexploitaties en werken voor derden. Voor het overige worden de uren verdeeld overeenkomstig de voor gecalculerde uren in de begroting van het betreffende dienstjaar.

Ten aanzien van schattingen wordt in deze jaarrekening per post een oordeel gevormd over de omvang van de schatting. Waar nodig zijn de grondslagen voor deze schattingen afzonderlijk opgenomen in de toelichting op de balans.

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaand jaar.

Sociaal domein

De lasten van de jeugdzorg worden mede bepaald aan de hand van opgaven van die worden ontvangen van externe partijen met betrekking tot de voortgang van behandeltrajecten. De wijze waarop deze opgaven tot stand komen zijn door de gemeente niet altijd controleerbaar. Bovendien is van de zijde van de aanbieder sprake van een inschatting en is sprake van een nieuwe financieringssysteem waarbij ervaringscijfers ontbreken. Inherent hieraan is dat de werkelijke uitkomst kan afwijken.

Algemene uitkeringen

In de algemene uitkeringen 2022 zijn meegenomen de nabetalingen en verrekeningen tot en met januari 2023.

Vennootschapsbelasting

Voor een zeer groot aantal activiteiten van de gemeente Dantumadiel geldt dat niet wordt voldaan aan de ondernemingscriteria en dat deze niet belasting- en aangifteplichtig zijn voor de VPB. Er is ofwel sprake van het aanbieden van een "collectief goed" (geen deelname economische verkeer), "normaal vermogensbeheer" of van "structureel verlieslatende activiteiten".

De gemeente doet alleen aangifte voor haar belaste activiteiten in het kader van de verkoop afvalstromen en het grondbedrijf. De afvalstromen met een opbrengst worden belast op basis van landelijke afspraken met een winstopslag van 1% van de omzet, waarbij er geen kosten kunnen worden toegerekend. Alleen de afvalstromen waarbij de gemeente risicodragend is voor de verkoop van grondstoffen worden belast.

Aanwezige verrekenbare verliezen worden buiten balanstelling toegelicht op basis van de laatst vastgesteld aangifte vennootschapsbelasting.

Apparaatskosten en overhead

De apparaatskosten en overhead worden voor het overgrote deel bepaald door het aandeel (vast percentage) van de gemeente Dantumadiel in de apparaatskosten van de gemeente Noardeast-Fryslân. De kosten van leidinggevenden en enkel ondersteunende diensten, zoals financiën en personeelszaken, worden volledig toegerekend aan overhead. De overige apparaatskosten worden, enkele vaste toerekeningen uitgezonderd, in verhouding tot de begroting toegerekend aan de overige taakvelden. Op de overhead drukken verder de huisvestingskosten en kosten als voorlichting en communicatie, bezwaar en beroep en rechtskundig en deskundig advies.

Wet Normering Topinkomens (WNT)

Het doel van de WNT is het tegengaan van bovenmatige bezoldigingen en ontslagvergoedingen bij instellingen in de (semi)publieke sector. In de WNT worden bezoldigingen en ontslagvergoedingen van topfunctionarissen bij instellingen waarop de wet van toepassing is genormeerd en openbaar gemaakt. Het voor de gemeente Dantumadiel toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2022 € 216.000. De berekening van de bezoldiging is in overeenstemming met de wet en uitvoeringsregeling is opgenomen.

Balans per 31 december

Activa

	2022	2021
Vaste activa		
1 Immateriële vaste activa		
a. kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	3.790.743	3.963.050
b. kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	-	-
c. bijdrage aan activa eigendom van derden	<u>1.068.622</u>	<u>1.126.640</u>
	4.859.366	5.089.690
2 Materiële vaste activa		
a. investeringen met een economisch nut	24.155.186	25.299.147
b. als a, ter bestrijding van kosten kan heffing worden geheven	5.391.128	5.531.895
c. investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	<u>7.471.076</u>	<u>6.004.870</u>
	37.017.390	36.835.913
3 Financiële vaste activa		
a. kapitaalverstrekking aan:		
1. deelnemingen	-	-
2. gemeenschappelijke regelingen	-	-
3. overige verbonden partijen	100.000	100.000
b. leningen aan:		
1. openbare lichamen	-	-
2. woningbouwcorporaties	-	-
3. deelnemingen	-	-
4. overige verbonden partijen	-	-
c. overige langlopende geldleningen	1.371.930	1.219.479
d. overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	-	-
e. uitzettingen in Rijk's schatkist met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	-	-
f. uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	<u>27.873</u>	<u>27.873</u>
	1.499.803	1.347.352
Totaal vaste activa	43.376.559	43.272.955
Vlottende activa		
4 Voorraden		
a. grond- en hulpstoffen	-	-
b. onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	520.796	903.773
c. gereed product en handelsgoederen	-	-
d. vooruitbetalingen	<u>-</u>	<u>-</u>
	520.796	903.773

	2022	2021
5 Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar		
a. vorderingen op openbare lichamen	5.311.000	5.310.642
b. verstrekte kasgeldleningen openbare lichamen	-	-
c. overige verstrekte kasgeldleningen	-	-
d. uitzettingen in Rijk's schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	9.694.417	3.183.187
e. rekening-courant verhouding met het Rijk	-	-
f. rekening-courant verhoudingen met niet financiële instellingen	186.177	342.797
g. uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	-	-
h. overige vorderingen	2.157.520	910.680
i. overige uitzettingen	-	-
	17.349.114	9.747.306
6 Liquide middelen		
a. kassaldi	5.251	3.055
b. bank- en giroaldi	454.748	474.210
	459.999	477.265
7 Overlopende activa		
a. nog te ontvangen bedragen Europese en Nederlandse overheidslichamen	957.492	2.352.530
b. overige nog te ontvangen bedragen	781.566	915.557
	1.739.059	3.268.087
Totaal vlottende activa	20.068.968	14.396.432
Totaal activa	63.445.526	57.669.387
Verrekenbare verliezen Vennootschapsbelasting	901.992	1.010.943

Passiva

2022

2021

Vaste passiva

8 Eigen vermogen			
a. Reserves			
1. algemene reserve	8.581.075	4.628.013	
2. tariefseglisatiereserves			
3. overige bestemmingsreserves	3.600.177	4.698.061	
b. Rekeningresultaat	<u>7.038.590</u>	<u>4.009.537</u>	
	19.219.843		13.335.610
9 Voorzieningen			
a. Voorzieningen voor verplichtingen en verliezen	2.869.351	3.182.043	
b. Voorziening voor risico's	-	-	
c. Egalisatie en onderhoudsvoorzieningen	5.768.406	4.572.388	
d. Voorzieningen voor toekomstige vervangingsinvesteringen	<u>-</u>	<u>-</u>	
	8.637.757		7.754.431
10 Vaste schulden, met een rentetypische looptijd van één jaar of langer			
a. obligatieleningen			
b. onderhandse leningen van:			
1. binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	2.160.000	2.280.000	
2. binnenlandse banken en overige financiële instellingen	26.348.649	27.588.156	
3. binnenlandse bedrijven	-	-	
4. Openbare lichamen	18.787	130.528	
5. overige binnenlandse sectoren	-	-	
6. buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	-	-	
c. door derden belegde gelden	-	-	
d. waarborgsommen	<u>5.137</u>	<u>5.250</u>	
	28.532.573		30.003.933
Totaal vaste passiva	56.390.173		51.093.974

Vlottende passiva

11 Netto vlottende schulden			
a. kasgeldleningen aangaan openbare lichamen	-	-	
b. overige kasgeldleningen	-	-	
c. bank- en giroaldi	-	-	
d. overige schulden	<u>1.558.205</u>	<u>2.250.798</u>	
	1.558.205		2.250.798

	2022	2021
12 Overlopende passiva		
a. verplichtingen die in een volgend jaar tot betaling komen	3.130.717	2.188.324
b. vooruit ontvangen bedragen EU, Rijk en Provincie ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	2.352.255	1.805.379
c. overige vooruit ontvangen bedragen	<u>14.176</u>	<u>330.911</u>
	5.497.148	4.324.615
Totaal vlottende passiva	7.055.353	6.575.413
Totaal passiva	63.445.526	57.669.387
Gegarandeerde geldleningen	37.573.127	44.563.719

Toelichting op de balans per 31 december 2022

ACTIVA

1. Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden op basis van het Besluit begroting en Verantwoording als volgt onderverdeeld:

	Boekwaarde 01-01-2022	Mutaties 2022	Boekwaarde 31-12-2022
a. kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	3.963.050	-172.307	3.790.743
b. kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	-	-	-
c. bijdragen aan activa in eigendom van derden	1.126.640	-58.018	1.068.622
	<u>5.089.690</u>	<u>-230.324</u>	<u>4.859.366</u>

Voor een verdere specificatie van de immateriële vaste activa wordt verwezen naar bijlage 6, Staat van activa.

2. Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden op basis van het Besluit begroting en Verantwoording als volgt onderverdeeld:

	Boekwaarde 01-01-2022	Mutaties 2022	Boekwaarde 31-12-2022
a. investeringen met een economisch nut	25.299.147	-1.143.961	24.155.186
b. investeringen met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	5.531.895	-140.767	5.391.128
c. investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.	6.004.870	1.466.205	7.471.076
	<u>36.835.913</u>	<u>181.477</u>	<u>37.017.390</u>

Voor een verdere specificatie van de materiële vaste activa wordt verwezen naar bijlage 6, Staat van activa.

2.a. Investerings met een economisch nut

	Boekwaarde 01-01-2022	Mutaties 2022	Boekwaarde 31-12-2022
➤ Gronden en terreinen	5.854.906	-257.110	5.597.796
➤ Bedrijfsgebouwen	19.126.095	-855.969	18.270.126
➤ Grond- weg- en waterbouwkundige werken	65.475	-3.274	62.201
➤ Machines, apparaten en installaties	232.476	-24.661	207.814
➤ Overige materiële vaste activa	20.195	-2.947	17.248
	<u>25.299.147</u>	<u>-1.143.961</u>	<u>24.155.186</u>

Het verloop van de investeringen met een economisch nut is:

<u>Gronden en terreinen</u>	
Boekwaarde per 1 januari 2022	5.854.906
Investering of desinvestering	40.050
Afschrijving	-297.159
Bijdrage van derden	-
Afwaardering wegens waardevermindering	-
Boekwaarde per 31 december 2022	<u>5.597.796</u>
<u>Bedrijfsgebouwen</u>	
Boekwaarde per 1 januari 2022	19.126.095
Investering of desinvestering	115.016
Afschrijving	-970.985
Bijdrage van derden	-
Afwaardering wegens waardevermindering	-
Boekwaarde per 31 december 2022	<u>18.270.126</u>
<u>Grond- weg- en waterbouwkundige werken</u>	
Boekwaarde per 1 januari 2022	65.475
Investering of desinvestering	-
Afschrijving	-3.274
Bijdrage van derden	-
Afwaardering wegens waardevermindering	-
Boekwaarde per 31 december 2022	<u>62.201</u>
<u>Machines, apparaten en installaties</u>	
Boekwaarde per 1 januari 2022	232.476
Investering of desinvestering	-
Afschrijving	-24.661
Bijdrage van derden	-
Afwaardering wegens waardevermindering	-
Boekwaarde per 31 december 2022	<u>207.814</u>
<u>Overige materiële vaste activa</u>	
Boekwaarde per 1 januari 2022	20.195
Investering of desinvestering	-
Afschrijving	-2.947
Bijdrage van derden	-
Afwaardering wegens waardevermindering	-
Boekwaarde per 31 december 2022	<u>17.248</u>

2.b. Investerings met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

	Boekwaarde 01-01-2022	Mutaties 2022	Boekwaarde 31-12-2022
➤ Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	5.525.235	-134.107	5.391.128
➤ Overige materiële vaste activa	6.660	-6.660	-
	<u>5.531.895</u>	<u>-140.767</u>	<u>5.391.128</u>

Het verloop van de investeringen met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven is:

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken

Boekwaarde per 1 januari 2022	5.525.235
Investing of desinvestering	121.285
Afschrijving	-255.392
Bijdrage van derden	-
Afwaardering wegens waardevermindering	-
Boekwaarde per 31 december 2022	<u>5.391.128</u>

Overige materiële vaste activa

Boekwaarde per 1 januari 2022	6.660
Investing of desinvestering	-
Afschrijving	-6.660
Bijdrage van derden	-
Afwaardering wegens waardevermindering	-
Boekwaarde per 31 december 2022	<u>-</u>

De investeringen met een maatschappelijk nut bestaan uit:

	Boekwaarde 01-01-2022	Mutaties 2022	Boekwaarde 31-12-2022
➤ Gronden en terreinen	10.225	-1.461	8.764
➤ Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	5.937.778	1.478.333	7.416.111
➤ Overige materiële vaste activa	56.867	-10.667	46.201
	<u>6.004.870</u>	<u>1.466.205</u>	<u>7.471.076</u>

Waarvan van:

➤ Van voor 2017	3.880.152	125.231-	3.754.921
➤ Vanaf 2017 (verplichte activering)	2.124.718	1.591.436	3.716.154
	<u>6.004.870</u>	<u>1.466.205</u>	<u>7.471.076</u>

2.c. Investerings met een maatschappelijk nut

Gronden en terreinen

Boekwaarde per 1 januari 2022	10.225
Investering of desinvestering	-
Afschrijving	-1.461
Bijdrage van derden	-
Afwaardering wegens waardevermindering	-
Boekwaarde per 31 december 2022	<u>8.764</u>

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken

Boekwaarde per 1 januari 2022	5.937.778
Investering of desinvestering	2.027.518
Afschrijving	-357.083
Bijdrage van derden	-192.103
Afwaardering wegens waardevermindering	-
Boekwaarde per 31 december 2022	<u>7.416.111</u>

Overige materiële vaste activa

Boekwaarde per 1 januari 2022	56.867
Investering of desinvestering	-
Afschrijving	-10.667
Bijdrage van derden	-
Afwaardering wegens waardevermindering	-
Boekwaarde per 31 december 2022	<u>46.201</u>

3. Financiële vaste activa

De financiële vaste activa worden op basis van het Besluit begroting en Verantwoording als volgt onderverdeeld:

	Boekwaarde 01-01-2022	Mutaties 2022	Boekwaarde 31-12-2022
a. kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen, gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen	100.000	-	100.000
b. leningen aan openbare lichamen, woningbouwcorporaties, deelnemingen en overige verbonden partijen	-	-	-
c. overige langlopende leningen	1.219.479	152.451	1.371.930
d. uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;	-	-	-
e. uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	-	-	-
f. overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.	27.873	-	27.873
	<u>1.347.352</u>	<u>152.451</u>	<u>1.499.803</u>

Voor een verdere specificatie van de financiële vaste activa wordt verwezen naar bijlage 6, Staat van activa.

VLOTTENDE ACTIVA

4. Voorraden

4.b. In exploitatie genomen bouwgronden

	Boek- waarde 01-01-2022	Mutaties incl. winstneming 2022	Boek- waarde 31-12-2022	Verlies- voorziening 31-12-2022	Balans Waarde 31-12-2022
➤ De Westereen, East	-210.865	-13.958	-224.824	-	-224.824
➤ De Westereen, Oastersingel	611.889	-547.215	64.674	-	64.674
➤ Feanwâlden, De Bosk	771.864	132.649	904.513	-	904.513
➤ Broeksterwâld, Jagerswei II	-269.113	9.231	-259.881	-	-259.881
➤ Broeksterwâld, Jagerswei III	-	36.314	36.314	-	36.314
	<u>903.775</u>	<u>382.979-</u>	<u>520.796</u>	<u>-</u>	<u>520.796</u>

De geraamde nog te maken kosten, de geraamde opbrengsten, alsmede eventuele winst- of verliesnemingen zijn tot stand gekomen aan de hand van de percentage of completion-methode (POC).

De Westereen, East

Boekwaarde aan het begin van het dienstjaar	-210.865
Vermeerderingen en verminderingen in het dienstjaar	-70.991
Winstneming 2022	<u>57.032</u>
	<u>-13.958</u>
Boekwaarde aan het einde van het dienstjaar	-224.824
Geraamde nog te maken kosten	572.611
Geraamde opbrengsten	-834.417
Winstneming t/m 2022	<u>-324.314</u>
Geraamd eindresultaat 2022	<u><u>-810.942</u></u>
Winstneming voorgaande jaren	267.281
Winstneming 2022	<u>57.032</u>
Winstneming t/m 2022	<u><u>324.314</u></u>

De Westereen, Oastersingel

Boekwaarde aan het begin van het dienstjaar	611.889
Vermeerderingen en verminderingen in het dienstjaar	-542.579
Winstneming 2022	<u>-4.636</u>
	<u>-547.215</u>
Boekwaarde aan het einde van het dienstjaar	64.674
Geraamde nog te maken kosten	257.652
Geraamde opbrengsten	-328.853
Winstneming t/m 2022	<u>-21.872</u>
Geraamd eindresultaat 2022	<u><u>-28.400</u></u>
Winstneming voorgaande jaren	26.508
Winstneming 2022 (correctie voorgaande jaren)	<u>-4.636</u>
Winstneming t/m 2022	<u><u>21.872</u></u>

Feanwâlden, De Bosk

Boekwaarde aan het begin van het dienstjaar		771.864
Vermeerderingen en verminderingen in het dienstjaar	127.609	
Winstneming 2022	5.040	
		<u>132.649</u>
Boekwaarde aan het einde van het dienstjaar		904.513
Geraamde nog te maken kosten		1.366.949
Geraamde opbrengsten		-2.528.377
Winstneming t/m 2022		-155.005
Geraamd eindresultaat 2022		<u><u>-411.919</u></u>
Winstneming voorgaande jaren		149.964
Winstneming 2022		5.040
Winstneming t/m 2022		<u><u>155.005</u></u>

Broeksterwâld, Jagerswei II

Boekwaarde aan het begin van het dienstjaar		-269.113
Vermeerderingen en verminderingen in het dienstjaar	9.752	
Winstneming 2022	-521	
		<u>9.231</u>
Boekwaarde aan het einde van het dienstjaar		-259.881
Geraamde nog te maken kosten		196.276
Geraamde opbrengsten		-6.878
Winstneming t/m 2022		-63.287
Geraamd eindresultaat 2022		<u><u>-133.770</u></u>
Winstneming voorgaande jaren		63.807
Winstneming 2022 (correctie voorgaande jaren)		-521
Winstneming t/m 2022		<u><u>63.287</u></u>

Broeksterwâld, Jagerswei III

Ingebrachte boekwaarde 31-12-2022		<u><u>36.314</u></u>
-----------------------------------	--	----------------------

Voor een verdere toelichting op de bouwgronden wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid

5. Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

5.a. Vorderingen op en uitzettingen aan openbare lichamen

➤ Belastingdienst	4.404.682
➤ Vorderingen op overige openbare lichamen	906.318
	<u><u>5.311.000</u></u>

5.d. Uitzettingen in 's Rijks schatkist

➤ Schatkistbankieren	<u><u>9.694.417</u></u>
----------------------	-------------------------

5.f. Rekening-courant verhoudingen met niet-financiële instellingen

➤ Rekening courant SVN	<u><u>186.177</u></u>
------------------------	-----------------------

5.h. Overige vorderingen	
➤ Debiteuren algemeen	1.728.584
➤ Voorziening dubieuze debiteuren	-101.447
➤ Debiteuren sociale zaken	804.888
➤ Voorziening dubieuze debiteuren sociale zaken	-274.505
	<u>2.157.520</u>

Ten laste van de voorzieningen dubieuze debiteuren moest een bedrag van bijna € 49.000 als oninbaar worden afgeboekt. Vrijgevallen is een bedrag van bijna € 63.000.

6. Liquide middelen

6.a. Kassaldi	
➤ Kas publiekzaken	5.251
	<u>5.251</u>

6.b. Banksaldi	
➤ Bank Nederlandse Gemeenten	450.018
➤ Rabobank	4.208
➤ Simplid Card	522
	<u>454.748</u>

7. Overlopende activa

7.a. Nog te ontvangen bedragen Nederlandse overheidslichamen

	Saldo 01-01-2022	Toevoegingen 2022	Ontvangen 2022	Saldo 31-12-2022
➤ Belastingdienst (BCF)	193.015	-	-129.680	63.336
➤ Rijk (BBZ delaratie- en budgetdeel)	10.021	-	-10.021	-
➤ Gemeente Leeuwarden (TOZO)	594.596	71.105	-560.852	104.849
➤ Rijk (SPUK sport)	2.302	13.258	-2.302	13.258
➤ Rijk (toeslagenaffaire)	67	-	-	67
➤ Rijk (rente schatkistbankieren)	-	28.418		28.418
➤ Rijk (Energietoeslag)	-	301.956		301.956
➤ Provincie Fryslân (KIK / Anno)	968.307		-968.307	-
➤ Diversen (Wetterwâlden Bûtenfjild)	176.105	103.392	-176.105	103.392
➤ SDF, beschermd wonen	407.476	342.217	-407.476	342.217
➤ Veiligheidsregio (Coronatoegangsbewijzen)	640	-	-640	-
	<u>2.352.530</u>	<u>860.345</u>	<u>-2.255.383</u>	<u>957.492</u>

7.b. Overige nog te ontvangen en vooruit betaalde bedragen

➤ Verkoop De Fontein Damwâld	313.500
➤ Afrekening WMO vervoer 2022	135.830
➤ Afvalfonds, nascheiding Q3 en Q4	169.108
➤ Diverse overige nog te ontvangen en vooruit betaalde bedragen < € 100.000	163.128
	<u>781.566</u>

PASSIVA

VASTE PASSIVA

8. Eigen vermogen

8.a. Reserves

8.a.1. Algemene reserves

Algemene reserve (vrij besteedbaar)

Saldo per 1 januari 2022		4.628.013
Toevoegingen		
➤ Opheffen Coronareserve	1.251.540	
➤ Verkoop gronden en gebouwen	529.089	
➤ Slotuitkering faillissement Pasana	248.544	
➤ Vaste toevoeging (voorheen rente)	165.409	
	<hr/>	2.194.582
Onttrekkingen		
➤ Toekomst visie Dantumadiel	-10.268	
➤ Kleedaccommodatie tennisclub De Westereen	-60.000	
➤ Regiodeal Versnellingsagenda	-144.495	
➤ Project Wetterwâlden Bûtenfjild	-43.183	
➤ Energieloket	-3.033	
➤ Implementatie nieuwe omgevingswet	-96.347	
➤ Programmaplan Dantumadiel 2024	-152.133	
➤ Friese Projectenmachine	-7.767	
➤ Toekomstige ontwikkeling bedrijventerreinen en woningbouwcomplexen	-103.707	
➤ Duurzaamheidsprojecten	-40.401	
➤ Bijdrage Het Bolwerk	-62.500	
➤ Kosten bovenformatief personeels	-50.255	
➤ Extra kosten re-integratietrajecten	-148.000	
➤ ICT-aangelegenheden	-66.300	
➤ Haalbaarheidsonderzoek Feanwalden	-3.630	
➤ Organisatorische knelpunten	-212.000	
➤ Campus Damwâld	-47.037	
	<hr/>	-1.251.056
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningresultaat 2021		3.009.537
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa		-
Saldo per 31 december 2022		<hr/> <hr/> <u>8.581.075</u>

8.a.3. Bestemmingsreserves

	Saldo 01-01-2022	Toevoegingen en/of onttrekkingen	Bestemming rekening- resultaat 2020	Vermindering afschrijving activa	Saldo 31-12-2022
➤ Openbare verlichting	219.253	42.987	-	-	262.240
➤ Meerjaren onderhoudsplan gebouwen en installaties	327.414	-327.414	-	-	-
➤ Beheer wegen	522.235	-522.235	-	-	-
➤ Tariefdifferentiatie OZB	380.264	39.141	-	-	419.405
➤ Kapitaallasten	1.820.645	-	-	-92.989	1.727.656
➤ Kapitaallasten renovatie sportvelden	49.882	56.688	-	-20.157	86.413
➤ Recreatieve voorzieningen	123.351	-	-	-	123.351
➤ Implementatie Omgevingswet	24.421	115	-	-	24.536
➤ Eenmalige uitgaven	295	-	-	-	295
➤ Coronacompensatie	1.230.301	-1.230.301	-	-	-
➤ Ontvechttings	-	-43.719	1.000.000	-	956.281
	<u>4.698.061</u>	<u>-1.984.737</u>	<u>1.000.000</u>	<u>-113.146</u>	<u>3.600.177</u>

Reserve openbare verlichting

Deze reserve is ingesteld voor het dekken van de lasten van de vervanging van lichtmasten en armaturen. Aan de reserve worden de gemiddelde jaarlijkse vervangingslasten over een periode van 15 jaar toegevoegd. De werkelijke lasten, voor zover deze binnen de (bijgestelde) begroting blijven, komen ten laste van de reserve.

Saldo per 1 januari 2022	219.253
Toevoegingen	
➤ Storting ten laste van de exploitatie	<u>116.803</u>
	116.803
Onttrekkingen	
➤ Onttrekking kapitaallasten vervanging lichtmasten	<u>-73.816</u>
	-73.816
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningresultaat 2021	-
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa	-
Saldo per 31 december 2022	<u><u>262.240</u></u>

Reserve meerjaren onderhoudsplan gebouwen en installaties

Met de vaststelling van het meerjarig onderhoudsplan is er een voorziening groot onderhoud gebouwen ingesteld en is deze reserve komen te vervallen.

Saldo per 1 januari 2022	327.414
Toevoegingen	-
Onttrekkingen	
➤ Opheffen reserve	<u>-327.414</u>
	-327.414
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningresultaat 2021	-
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa	-
Saldo per 31 december 2022	<u><u>-</u></u>

Reserve beheer wegen

Met de vaststelling van het meerjarig onderhoudsplan is er een voorziening groot onderhoud wegen ingesteld en is deze reserve komen te vervallen.

Saldo per 1 januari 2022	522.235
Toevoegingen	-
Onttrekkingen	-
➤ Opheffen reserve	<u>-522.235</u>
	-522.235
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningresultaat 2021	-
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa	-
Saldo per 31 december 2022	<u><u>-</u></u>

Reserve tariefdifferentiatie OZB

Deze reserve is bedoeld voor uitgaven van het bedrijfsleven in brede zin. De uitgaven zullen in overleg met het bedrijfsleven worden gedaan. De bestemmingsreserve wordt in de regel jaarlijks gevoed met additionele OZB-opbrengsten voor niet-woningen.

Saldo per 1 januari 2022	380.264
Toevoegingen	-
➤ Storting ten laste van de exploitatie	<u>76.604</u>
	76.604
Onttrekkingen	-
➤ Ondernemersfonds	<u>-37.463</u>
	-37.463
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningresultaat 2021	-
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa	-
Saldo per 31 december 2022	<u><u>419.405</u></u>

Reserve kapitaallasten

Deze reserve is om administratieve redenen ingesteld en dient ter dekking van de kapitaallasten van investeringen die gedekt moeten worden uit reserves. Het gaat daarbij om investeringsuitgaven die niet in één keer ten laste van de reserves worden gebracht maar worden geactiveerd, waarvan een deel omdat het BBV dit voorschrijft.

Saldo per 1 januari 2022	1.820.645
Toevoegingen	-
Onttrekkingen	-
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningresultaat 2021	-
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa	<u>-92.989</u>
Saldo per 31 december 2022	<u><u>1.727.656</u></u>

Reserve kapitaallasten renovatie sportvelden

Aan deze reserve zullen jaarlijks de geraamde gemiddelde jaarlijkse renovatiekosten van sportvelden over een periode van 20 jaar worden toegevoegd. Onttrokken zullen worden de werkelijke uitgaven aan deze renovaties. Voor de reserve kunnen nog nader te bepalen minimum en maximum niveaus worden vastgesteld.

Saldo per 1 januari 2022		49.882
Toevoegingen		
➤ Storting ten laste van de exploitatie	<u>56.688</u>	56.688
Onttrekkingen		-
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningresultaat 2021		-
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa		<u>-20.157</u>
Saldo per 31 december 2022		<u><u>86.413</u></u>

Reserve recreatieve voorzieningen

Doelstelling van de gemeente is het bevorderen van de instandhouding en stimulering van de toegankelijkheid en bereikbaarheid van recreatiegebieden en recreatieve voorzieningen en daarnaast het stimuleren van de vaarrecreatie en de ontwikkeling van dag- en verblijfsrecreatie, zoals bij het Eeltjemeer. Deze reserve wordt aangewend ter dekking van onrendabele investeringen op het onderhavige beleidsterrein.

Saldo per 1 januari 2022		123.351
Toevoegingen of onttrekkingen		-
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningresultaat 2021		-
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa		-
Saldo per 31 december 2022		<u><u>123.351</u></u>

Reserve Implementatie Omgevingswet

Onttrokken aan de Algemene reserve ten behoeve van de implementatie van de omgevingswet.

Saldo per 1 januari 2022		24.421
Toevoegingen		
➤ Storting ten laste van de exploitatie	<u>96.347</u>	96.347
Onttrekkingen		
➤ Onttrekking uitgaven 2022	<u>-96.232</u>	-96.232
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningresultaat 2021		-
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa		-
Saldo per 31 december 2022		<u><u>24.536</u></u>

Reserve eenmalige uitgaven

Onttrokken aan de Algemene reserve ten behoeve van een aantal incidentele uitgaven.

Saldo per 1 januari 2022		295
Toevoegingen		-
Onttrekkingen		-
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningresultaat 2021		-
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa		-
Saldo per 31 december 2022		<u>295</u>

Reserve Coronacompensatie

Gereserveerde rijksbijdrage septembercirculaire.

Saldo per 1 januari 2022		1.230.301
Toevoegingen		
➤ Storting ten laste van exploitatie	<u>152.000</u>	152.000
Onttrekkingen		
➤ Coronamaatregelen 2022	-130.761	
➤ Opheffen reserve	<u>-1.251.540</u>	-1.382.301
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningresultaat 2021		-
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa		-
Saldo per 31 december 2022		<u>-</u>

Reserve Ontvechting

Reserve ingesteld voor de dekking van de kosten van de ontvechting van de ambtelijke samenwerking met de gemeente Noardeqast-Fryslân

Saldo per 1 januari 2022		-
Toevoegingen		-
Onttrekkingen		
➤ Advies kosten Deloitte	-42.346	
➤ Aanwending budget ontvechting 2022	<u>-1.373</u>	-43.719
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningresultaat 2021		1.000.000
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa		-
Saldo per 31 december 2022		<u>956.281</u>

8.b. Rekeningresultaat

Het rekeningresultaat van 2021 is toegevoegd aan:

➤ Algemene reserve	3.009.537	
➤ Reserve ontvechting	<u>1.000.000</u>	
	<u>4.009.537</u>	
Rekeningresultaat 2022		<u>7.038.590</u>

9. Voorzieningen

9.a. Voorzieningen voor verplichtingen en verliezen

	Saldo 01-01-2022	Toevoegingen	Vrijgevallen	Aanwending	Saldo 31-12-2022
➤ Pensioenverplichtingen	3.035.776	-	137.396-	-126.292	2.772.088
➤ Wachtgeldverplichtingen	144.267	2.055	-	-49.059	97.263
➤ Afronding complex Broekloane	2.000	-	2.000-	-	-
	<u>3.182.043</u>	<u>2.055</u>	<u>-139.396</u>	<u>-175.351</u>	<u>2.869.351</u>

Voorziening Pensioenverplichtingen

Het doel van deze voorziening is te kunnen voldoen aan de financiële verplichtingen uit hoofde van pensioenen van oud-wethouders en (voormalig) personeel.

Saldo per 1 januari 2022	3.035.776
Toevoegingen	-
Vrijgevallen	-137.396
Aanwendingen	<u>-126.292</u>
Saldo per 31 december 2022	<u>2.772.088</u>

Voorziening Wachtgeldverplichtingen

Het doel van deze voorziening is te kunnen voldoen aan de financiële verplichtingen uit hoofde van wachtgelden van oud-wethouders en (voormalig) personeel.

Saldo per 1 januari 2022	144.267
Toevoegingen	2.055
Vrijgevallen	-
Aanwendingen	<u>-49.059</u>
Saldo per 31 december 2022	<u>97.263</u>

Voorziening afronding complex Broekloane

Het bouwgrondcomplex Broekloane is afgesloten. Voor de afrondende werkzaamheden is een voorziening gevormd.

Saldo per 1 januari 2022	2.000
Toevoegingen	-
Vrijgevallen	-2.000
Aanwendingen	<u>-</u>
Saldo per 31 december 2022	<u>-</u>

9.c. Egalisatie en onderhoudsvoorzieningen

	Saldo 01-01-2022	Toevoegingen	Vrijgevallen	Aanwending	Saldo 31-12-2022
➤ Egalisatie tarieven riolering	4.302.828	209.222	-	-	4.512.050
➤ Egalisatie tarieven huishoudelijk afval	121.686	64.439	-	-40.000	146.125
➤ Baggeren	17.874	-	17.874-	-	-
➤ Groot onderhoud gebouwen	-	487.914	18.473-	-44.229	425.212
➤ Groot onderhoud kunstwerken	120.000	60.370	135.680-	-	44.690
➤ Groot onderhoud waterwegen	10.000	57.914	-	-29.496	38.418
➤ Voorziening onderhoud wegen	-	1.050.126	19.595-	-495.519	535.012
➤ Voorziening OSW	-	66.900	-	-	66.900
	<u>4.572.388</u>	<u>1.996.885</u>	<u>-191.623</u>	<u>-609.244</u>	<u>5.768.406</u>

Voorziening Riolering

De voorziening kan op begrotingsbasis worden ingezet ten behoeve van het reduceren van de stijging van de rioolrechten. Op rekeningsbasis wordt het saldo op de afvalinzameling toegevoegd of onttrokken aan de voorziening.

Saldo per 1 januari 2022	4.302.828
Toevoegingen	209.222
Vrijgevallen	-
Aanwendingen	
Saldo per 31 december 2022	<u>4.512.050</u>

Voorziening Egalisatie tarieven huishoudelijk afval

Conform nieuwe voorschriften van het BBV is deze voorziening in 2014 gevormd met de storting van het positieve resultaat van dat jaar op de producten voor afvalstoffen. Uitgangspunt is dat positieve resultaten op deze producten altijd zullen worden bijgestort in de voorziening.

Het saldo van de voorziening zal ingezet worden ten gunste van de afvalstoffenheffing.

Saldo per 1 januari 2022	121.686
Toevoegingen	64.439
Vrijgevallen	-
Aanwendingen	-40.000
Saldo per 31 december 2022	<u>146.125</u>

Voorziening Baggeren

Van het Wetterskip wordt een jaarlijkse bijdrage ontvangen voor de overdracht van "stedelijk" vaarwater. Daar tegenover ontstaat een verplichting voor het onderhoud.

Saldo per 1 januari 2022	17.874
Toevoegingen	-
Vrijgevallen	-17.874
Aanwendingen	-
Saldo per 31 december 2022	<u>-</u>

Groot onderhoud gebouwen

Voorziening ingesteld conform het onderhoudsplan Gebouwen

Saldo per 1 januari 2022		-
Toevoegingen		
➤ Opheffing reserve meerjaren onderhoudsplan gebouwen en installaties	327.414	
➤ Storting vanuit de exploitatie 2022	<u>160.500</u>	
		487.914
Vrijgevallen		-18.473
Aanwendungen		<u>-44.229</u>
Saldo per 31 december 2022		<u><u>425.212</u></u>

Groot onderhoud kunstwerken

Voorziening ingesteld conform het onderhoudsplan Kunstwerken.

Saldo per 1 januari 2022		120.000
Toevoegingen		60.370
Vrijgevallen		-135.680
Aanwendungen		-
Saldo per 31 december 2022		<u><u>44.690</u></u>

Groot onderhoud waterwegen

Voorziening ingesteld conform het onderhoudsplan Waterwegen.

Saldo per 1 januari 2022		10.000
Toevoegingen		57.914
Vrijgevallen		-
Aanwendungen		<u>-29.496</u>
Saldo per 31 december 2022		<u><u>38.418</u></u>

Voorziening onderhoud wegen

Voorziening ingesteld conform het onderhoudsplan Waterwegen.

Saldo per 1 januari 2022		-
Toevoegingen		
Toevoegingen		
➤ Opheffing reserve beheer wegen	522.235	
➤ Storting vanuit de exploitatie 2022	<u>527.891</u>	
		1.050.126
Vrijgevallen		-19.595
Aanwendungen		<u>-495.519</u>
Saldo per 31 december 2022		<u><u>535.012</u></u>

Voorziening OSW

Voorziening ingesteld conform het onderhoudsplan Waterwegen.

Saldo per 1 januari 2022	-
Toevoegingen	66.900
Vrijgevallen	-
Aanwendungen	-
Saldo per 31 december 2022	<u>66.900</u>

10. Vaste schulden, met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

10.b.1. Onderhandse leningen van binnenlandse pensioenfondsen en verzekeraars

Saldo per 1 januari 2022	2.280.000
Aangetrokken	-
Afgelost	-120.000
Saldo per 31 december 2022	<u>2.160.000</u>

Rente 2022	34.388
Verschuldigde aflossing 2023	120.000

10.b.2. Leningen bij binnenlandse banken en overige financiële instellingen

Saldo per 1 januari 2022	27.588.156
Aangetrokken	-
Afgelost	-1.239.506
Saldo per 31 december 2022	<u>26.348.649</u>

Rente 2022	229.173
Verschuldigde aflossing 2023	1.239.506

10.b.4. Leningen bij openbare lichamen

Saldo per 1 januari 2022	130.528
Aangetrokken	-
Afgelost	-111.741
Saldo per 31 december 2022	<u>18.787</u>

Rente 2022	1.192
Verschuldigde aflossing 2023	18.787

10.c. Waarborgsommen

➤ Planschade	4.500
➤ Overige waarborgsommen	637
	<u>5.137</u>

VLOTTENDE PASSIVA

11. Netto-vlottende schulden

11.d. Overige schulden

➤ Crediteuren	1.558.205
	<u>1.558.205</u>

12. Overlopende passiva

12.a. Verplichtingen die in een volgend jaar tot betaling komen

➤ Afrekening dienstverlening 2022 Gemeente Noardeast-Fryslân	931.820
➤ Uitkeringen soza	531.429
➤ Productverantwoording Jeugd 2022	482.816
➤ Productverantwoording WMO 2022	338.677
➤ Transitorische rente	214.116
➤ Loonheffing en premies	181.744
➤ Belastingdienst BTW	126.966
➤ Diverse overige verplichtingen < € 100.000	323.150
	<u>3.130.717</u>

12.b. Vooruit ontvangen bedragen EU, rijk en provincie ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren

	Saldo 01-01-2022	Toevoegingen	Aangewend	Saldo 31-12-2022
➤ Rijk (TOZO)	788.560	66.271	-569.569	285.263
➤ Rijk (OAB)	258.004	-	-43.046	214.958
➤ ANNO-projecten (Better Wetter)	167.311	-	-38.134	129.177
➤ Rijk (Regeling Reductie Energiegebr. Woningen)	124.517	-	-124.517	-
➤ Rijk (GIDS-gelden)	106.132	66.371	-40.284	132.219
➤ Rijk (SPUK sport incl.preventieakkoord)	64.303	-	-35.558	28.745
➤ Rijk (Covid gerelateerde onderwijsvertraging)	49.373	39.764	-	89.138
➤ Rijk (nationaal restauratiefonds)	44.783	-	-	44.783
➤ Rijk (Toeslagenaffaire)	7.068	-	-	7.068
➤ Rijk (DLG)	1.033	-	-	1.033
➤ Rijk (energiearmoede)	-	631.340	-	631.340
➤ Rijk (Klimaatakkoord)	-	178.000	-	178.000
➤ Rijk (verkeersveiligheidsmaatregelen)	-	145.770	-	145.770
➤ Rijk (Inburgering nieuwkomers)	-	122.078	-	122.078
➤ Rijk (verkeersveiligheidsplan)	-	75.469	-	75.469
➤ Rijk (Geluidsanering Haadwei Damwâld)	-	60.000	-	60.000
➤ Rijk (CTB-gelden)	-	61.651	-	61.651
➤ Rijk (Onderwijsroute)	-	16.260	-	16.260
➤ Provincie Fryslân (Manifest verkeersveiligheid)	15.138	-	-3.784	11.353
➤ Provincie Fryslân (Fytslimplus Haadwei)	-	117.950	-	117.950
➤ Provincie Fryslân (RREW)	55.000	-	-55.000	-
	<u>1.681.222</u>	<u>1.580.925</u>	<u>-909.892</u>	<u>2.352.255</u>

12.c. Overige vooruit ontvangen bedragen
➤ Diverse overige vooruit ontvangen bedragen

14.176
14.176

FISCALE POSITIE

De fiscale positie van de Vennootschapsbelating is:

Jaar	Status	Verschuldigd per 31-12 (T-1)	Belasting boekjaar	Betaald of ontvangen	Jaar betaald of ontvangen	Verschuldigd per 31-12 (T)
➤ 2016	Definitief	-	-	-	-	-
➤ 2017	Definitief	-	-	-	-	-
➤ 2018	Definitief	-	-	-	-	-
➤ 2019	Definitief	-	-	-	-	-
➤ 2020	Definitief	-	-	-	-	-
➤ 2021	Definitief	-	-	-	-	-

De aangifte 2022 is nog niet berekend, maar de verwachting is dat ook hieruit geen verplichting of vordering zal ontstaan.

Schatkistbankieren

De wet verplicht schatkistbankieren is op 15 december 2013 van kracht geworden. Onder verwijzing naar de toelichting die hierover ook is opgenomen in de paragraaf Financiering geeft de hiernavolgende tabel een toelichting op de calculatie van het drempelbedrag schatkistbankieren dat voor Dantumadiel in acht moet worden genomen terwijl tevens de ontwikkeling per kwartaal van de benutting van het drempelbedrag wordt aangegeven.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar					
-1	Drempelbedrag	1145			
		Kwartaal			
		1	2	3	4
-2	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijkschatkist aangehouden middelen	362	326	298	325
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	783	819	848	820
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	57.261			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	57.261			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat				
	(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.	Drempelbedrag	1.145		
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks chatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal			
		1	2	3	4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijkschatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	32.567	29.659	27.377	29.927
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten's Rijkschatkist aangehouden middelen	362	326	298	325

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

De volgende categorieën kunnen worden onderscheiden:

1. Afspraken die zijn gemaakt in het kader van langlopende investeringsprojecten, zoals gebiedsontwikkeling Centrale As, Kansen in Kernen, Rioleringswerken en afspraken in het kader van ANNO (Agenda Netwerk Noord Oost). De jaarlijkse lasten van deze projecten zijn opgenomen in de meerjarenraming;
2. Meerjarige contracten met derden die vooral liggen op het gebied van de bedrijfsvoering (automatisering, kopieerapparatuur, schoonmaak etc.), onderhoud (voor zover hiervoor nog geen bestemmingsreserves zijn gevormd) en de afvalverwerking (Omrin), waarbij de meeste kosten van bedrijfsvoering lopen via de gemeenten Noardeast-Fryslân. De kosten zijn opgenomen in de meerjarenraming.
3. Verplichtingen ten opzichte van onze gemeenschappelijke regelingen zoals de de GR NEF en Veiligheidsregio. De hieraan gerelateerde lasten zijn gedekt in de meerjarenraming.
4. Garantieverplichtingen aan onder andere woningbouwcorporaties waarvoor geen dekking is opgenomen in de begroting en waarvan het risico wordt opgevangen via het weerstandsvermogen.

Een uitputtende kwantificering van deze posten is niet voorhanden.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die in de jaarstukken 2022 opgenomen moeten worden.

Overzicht van baten en lasten 2022

Omschrijving	Primitieve begroting 2022			Begroting 2022 na wijziging			Realisatie 2022		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1: Ynwenner en Bestjoer	254.382	-3.099.804	-2.845.422	254.382	-3.628.725	-3.374.343	422.700	-3.318.499	-2.895.798
2: Mienskip	162.138	-2.808.431	-2.646.293	424.790	-3.268.686	-2.843.896	539.688	-3.164.427	-2.624.740
3: Soarch en Wolwêzen	8.318.167	-32.448.043	-24.129.876	11.648.926	-34.914.245	-23.265.319	11.774.415	-33.173.056	-21.398.640
4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	63.875	-797.144	-733.269	320.164	-1.364.529	-1.044.365	676.896	-1.561.974	-885.078
5: Wenjen en Omjouwing	3.093.350	-3.682.786	-589.436	3.876.290	-4.842.346	-966.056	3.952.968	-4.516.244	-563.276
6: Iepenbiere Romte	1.912.792	-5.873.361	-3.960.569	2.961.226	-6.985.067	-4.023.841	3.069.192	-6.478.862	-3.409.670
Subtotaal programma's	13.804.704	-48.709.569	-34.904.865	19.485.778	-55.003.598	-35.517.820	20.435.859	-52.213.061	-31.777.202
Algemene Dekkingsmiddelen	42.928.379	-668.507	42.259.872	46.177.379	-2.216.351	43.961.028	46.643.926	-1.815.984	44.827.942
Overhead	6.861	-7.169.799	-7.162.938	6.861	-7.431.620	-7.424.759	41.173	-7.200.395	-7.159.222
Heffing VPB	0	0	0	0	0	0	0	-7.286	-7.286
Onvoorzien	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	42.935.240	-7.838.306	35.096.934	46.184.240	-9.647.971	36.536.269	46.685.100	-9.023.665	37.661.435
Totaal saldo baten en lasten	56.739.944	-56.547.875	192.069	65.670.018	-64.651.569	1.018.449	67.120.959	-61.236.726	5.884.233
Toevoeging/onttrekking aan reserves	1.013.515	-713.201	300.314	5.416.551	-2.606.523	2.810.028	3.991.877	-2.837.519	1.154.358
Resultaat	57.753.459	-57.261.076	492.383	71.086.569	-67.258.092	3.828.477	71.112.835	-64.074.245	7.038.590

WNT-verantwoording 2022 Gemeente Dantumadiel

De WNT is van toepassing op Gemeente Dantumadiel. Het voor Gemeente Dantumadiel toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2022 € 216.000. Dit betreft het algemeen bezoldigingsmaximum. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. *Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.*

Gegevens 2022 bedragen x € 1	R.G. Dijksterhuis	T.D. de Jong	P.M. Jonker
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 - 31/12	01/01 - 31/01	01/09 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	0,8889	0,8889
Dienstbetrekking?	ja	Ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	104.838	6.883	22.945
Beloningen betaalbaar op termijn	15.446	914	3.769
<i>Subtotaal</i>	<i>120.284</i>	<i>7.797</i>	<i>26.714</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000	16.307	192.002
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	0	0	
Totale bezoldiging	120.284	7.797	26.714
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2021 bedragen x € 1	R.G. Dijksterhuis	T.D. de Jong	P.M. Jonker
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	N.v.t.
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	0,8889	N.v.t.
Dienstbetrekking?	ja	ja	N.v.t.
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	96.995	65.413	N.v.t.
Beloningen betaalbaar op termijn	19.037	11.398	N.v.t.
<i>Subtotaal</i>	<i>116.032</i>	<i>76.811</i>	<i>N.v.t.</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	209.000	185.780	N.v.t.
Totale bezoldiging	116.032	76.811	N.v.t.

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode 1 t/m 12.

Gegevens 2022 bedragen x € 1 Functiegegevens	C.R. Van der Meer	M. Frensels Griffier
Kalenderjaar	2022	2022
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvrag – einde)	01/02 t/m 30/04	01/03 t/m 30/09
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	3	7
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar	304	589
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	206	206
Maxima op basis van de normbedragen per maand	85.800	193.300
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	62.624	121.334
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)		
Werkelijk uurtarief lager dan het maximum uurtarief?	Ja	Ja
Bezoldiging in de betreffende periode	14.149	64.790
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	14.149	64.790
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	14.149	64.709
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is teogestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

Er zijn in 2022 geen ontslaguitkeringen aan functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2022 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Verantwoording ten aanzien van SiSa

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2022 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking SiSa - d.d. 14-2-2023								
Verstrekker	Uitkeringcode	Specifieke uitkering Juridische aard van verstrekking Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	
JanV	A13	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen Gemeenten	Besteding in (jaar T) (zelfstandige uitvoering inclusief uitvoering door andere partijen, niet zijnde medeoverheden)	Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Correctie besteding (jaar T-1) Vanaf SiSa 2023 van toepassing i.v.m. SiSa tussen medeoverheden	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) in inclusief uitvoering door andere medeoverheden vanaf SiSa 2023	Eindeverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle R Indicator: A13/01	Aard controle n.v.t. Indicator: A13/02	Aard controle R Indicator: A13/03	Aard controle R Indicator: A13/04	Aard controle n.v.t. Indicator: A13/05	
			€ 10.733	Ja	€ 0	€ 10.733	Ja	
JanV	A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne Gemeenten	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) 1 maart tot en met 14 oktober 2022	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) met ingang van 15 oktober 2022 (jaar T)	Vul in verschil werkelijke bestedingen ten opzichte van de gecombineerde uitkomst van A16/01 en A16/02 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO)
			Aard controle R Indicator: A16/01	Aard controle R Indicator: A16/02	Aard controle R Indicator: A16/03	Aard controle R Indicator: A16/04	Aard controle R Indicator: A16/05	Aard controle R Indicator: A16/06
			€ 988.500	€ 671.055	€ 0	€ 175.531	€ 0	€ 75.234
			Totaal bedrag onderzochte uitgekeerde verstrekkingen (jaar T) POO	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) in (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindeverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle R Indicator: A16/07	Aard controle R Indicator: A16/08	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/09	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/10	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/11	
			€ 3.880	€ 58.380	€ 1.942.820	€ 1.398.119	Nee	
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeenschappelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Aantal (potentieel) gedupeerden die in samenwerking komt voor ondersteuning (jaar T)	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in samenwerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T)	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee) (vanaf 2021)	Normbedragen voor e (ja/nee) (vanaf 2021)
			Aard controle R Indicator: B2/01	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02	Aard controle D2 Indicator: B2/03	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/06
			0	27	2	2	Ja	Ja
			Eindeverantwoording (Ja/Nee)	Reeks 1	Reeks 1			
			Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten			
			Nee	Aard controle R Indicator: B2/08	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/09			
			Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1
			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten
			Aard controle R Indicator: B2/10	Aard controle R Indicator: B2/11	Aard controle R Indicator: B2/12	Aard controle R Indicator: B2/13	Aard controle R Indicator: B2/14	Aard controle R Indicator: B2/15
			€ 5.801	€ 5.801			€ 0	€ 0
			Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2
			Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen	Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen
			Aard controle R Indicator: B2/16	Aard controle R Indicator: B2/17	Aard controle R Indicator: B2/18	Aard controle R Indicator: B2/19	Aard controle R Indicator: B2/20	Aard controle R Indicator: B2/21
			€ 10.260	€ 10.260	€ 6.936	€ 6.936	€ 0	€ 0
			Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Totaal	
			Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen	Totale verantwoordings (jaar T) voor de SPUK B2 regeling	
			Aard controle R Indicator: B2/22	Aard controle R Indicator: B2/23	Aard controle R Indicator: B2/24	Aard controle R Indicator: B2/25	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/26	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 22.997	
BZK	C41B	Regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw SiSa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één provincie (code) selecteren en in de kolommen emaat de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen	Besteding (jaar T) aan flexibele ondersteuning, capaciteit en expertise	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Aantal projecten dat (in jaar T) is geholpen met middelen	Aantal projecten dat cumulatief (t/m jaar T) is geholpen met middelen
			Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/01	Aard controle R Indicator: C41B/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/03	Aard controle R Indicator: C41B/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/06
			2032709	€ 6.797	€ 6.797	€ 1.699	3	3
			Kopie provinciecode	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd	Eindeverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/09			
			2032709	65	Nee			
BZK	C43	Regeling reductie energiegebruik woningen Gemeenten	Beschikkingnummer/naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Aantal bereikte woningen	Toelichting	Eindeverantwoording (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: C43/01	Aard controle R Indicator: C43/02	Aard controle R Indicator: C43/03	Aard controle D1 Indicator: C43/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C43/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C43/06
			RREW2020-00451167	€ 132.253	€ 187.736	1.861	20 is over de doelselling van 1800	Ja
			Totaal aantal bereikte huurwoningen	is minstens 70% van de uitgekeerde specifieke uitkering bestemd voor activiteiten als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onder a, b of c van de regeling (Ja/Nee)?				
			Aard controle D1 Indicator: C43/07	Aard controle n.v.t. Indicator: C43/08				
			1.643	Ja				
BZK	C55	Aanpak energiearmoede Gemeenten	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemeoede kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemeoede kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemeoede kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemeoede kosten
			Aard controle n.v.t. Indicator: C55/01	Aard controle R Indicator: C55/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/04	Aard controle R Indicator: C55/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/06
			0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

			Het aantal huishoudens dat ondersteuning bijvoorbijde via advies aan huis heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energieverbruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn haar energieverbruik mee heeft kunnen vermindern.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemeede kosten	Cumulative besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemeede kosten					
			Aard controle n.v.t. Indicator: C55/07	Aard controle R Indicator: C55/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/09					
			0	0	0					
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, voerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. verengingen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlagings energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen		
			Aard controle n.v.t. Indicator: C55/10	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/11	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/12	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/13	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/14	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/15		
			0	0	0	0	0	0		
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindeverantwoording (Ja/Nee)						
			Aard controle R Indicator: C62/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C62/04						
			0	Nee						
OCW	D6	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, huisdies van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)			
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: D6/01	Aard controle R Indicator: D6/02	Aard controle R Indicator: D6/03	Aard controle R Indicator: D6/04	Aard controle R Indicator: D6/05			
			€ 448.992	€ 0	€ 0	€ 0	€ 214.958			
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen emast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen emast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	In 2022 opgebouwde reserve om mee te nemen naar volgende vierjarige periode			
			Aard controle n.v.t. Indicator: D6/06	Aard controle R Indicator: D6/07	Aard controle n.v.t. Indicator: D6/08	Aard controle R Indicator: D6/09	Aard controle R Indicator: D6/10			
			1							
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhaken COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of aankoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)			
			Aard controle R Indicator: D14/01	Aard controle R Indicator: D14/02	Aard controle R Indicator: D14/03	Aard controle R Indicator: D14/04	Aard controle R Indicator: D14/05			
			€ 42.200	€ 0	€ 36.532	€ 0	€ 88.109			
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen emast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen emast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs				
			Aard controle n.v.t. Indicator: D14/06	Aard controle R Indicator: D14/07	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08	Aard controle R Indicator: D14/09				
			1							
lenW	E3	Subsidieregeling sanering verkeersawaal	Hieronder per regel één bestedingsnummer en in de kolommen emast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet gelukshinder ten laste van het Rijk komt	Correctie over besteding (t/m jaar T)	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen		
		Subsidieregeling sanering verkeersawaal Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/01	Aard controle R Indicator: E3/02	Aard controle R Indicator: E3/03	Aard controle R Indicator: E3/04	Aard controle R Indicator: E3/05	Aard controle R Indicator: E3/06		
			1 BSV/22/00234	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
			2 lenW/BSK-2020/16736	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
			Kopie beschikingsnummer	Cumulative bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Cumulative overige bestedingen (t/m jaar T)	Cumulative Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T)	Eindeverantwoording (Ja/Nee)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E3/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/09	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/10	Aard controle R Indicator: E3/11	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/12		
			1 BSV/22/00234	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
			2 lenW/BSK-2020/16736	€ 797.391	€ 0	€ 0	€ 0	Ja		
lenW	E20	Regeling stimuleringsmaatregelen 2020-2021	Besteding (jaar T)	Cumulative besteding (t/m jaar T)	Cumulative cofinanciering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)				
		Provincies en Gemeenten	Aard controle R Indicator: E20/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/02	Aard controle R Indicator: E20/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/04				
			€ 48.688	€ 112.080	€ 112.080	Ja				
			Naamnummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheidsmaatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk				
			Aard controle n.v.t. Indicator: E20/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/08				
			1 Korte rechtstanden / verkeersdempels - Wegersmatting	Ja	2					
			2 122 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW aantal in st	Ja	3					
			3 108 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW aantal in st	Ja	0					
			4 109 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden aantal in st	Ja	0					
			5 122 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW aantal in st	Ja	4					
			6 223 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden (rekening houdend met landbouwerkeer) aantal in st	Ja	6					
lenW	E84	Regeling stimuleringsmaatregelen 2022-2023	Besteding (jaar T)	Cumulative besteding (t/m jaar T)	Cumulative eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)				
		Provincies en Gemeenten	Aard controle R Indicator: E84/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/02	Aard controle R Indicator: E84/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/04				
			€ 0	€ 0	€ 145.770	Nee				

		Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde werkverspreidings-maatregelen per type maatregel (stukks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk				
		Aard controle n.v.t. Indicator: E84/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/08				
		1 318 Verboden van fietspadden(jaartal in Meters)	Nee	0					
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 59 Participatiewet gemeentedeel 2022 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			L1 Participatiewet (PW)	L1 Participatiewet (PW)	L2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	L2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	L3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	L3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	L3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicator: G2/01	Aard controle R Indicator: G2/02	Aard controle R Indicator: G2/03	Aard controle R Indicator: G2/04	Aard controle R Indicator: G2/05	Aard controle R Indicator: G2/06	
		€ 5.316.902	€ 135.782	€ 422.282	€ 15.784	€ 145.639	€ 3.842		
		Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostenubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostenubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	
		Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
		L4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	L4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	L6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	L7 Participatiewet (PW)	L7 Participatiewet (PW)	L7 Participatiewet (PW)		
		Aard controle R Indicator: G2/07	Aard controle R Indicator: G2/08	Aard controle R Indicator: G2/09	Aard controle R Indicator: G2/10	Aard controle R Indicator: G2/11	Aard controle R Indicator: G2/12		
		€ 72.571	€ 32.887	€ 0	€ 793.807	€ 13.311	€ 0		
		Mutaties (dotaties en vrijaf) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)						
		Aard controle D2 Indicator: G2/13	Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14						
		€ 0	Ja						
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverzekering) gemeentedeel 2022 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverzekering	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
			Aard controle R Indicator: G3/01	Aard controle R Indicator: G3/02	Aard controle R Indicator: G3/03	Aard controle R Indicator: G3/04	Aard controle R Indicator: G3/05	Aard controle R Indicator: G3/06	
			€ 0	€ 0	€ 15.503	€ 0	€ 0	€ 0	
		BSZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BSZ vóór 2020 – kapitaalverzekering (exclusief BOB)	BSZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverzekering (BOB)	BSZ vanaf 2020 – kapitaalverzekering	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)			
		Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BSZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden achterstallige betalingen kapitaalverzekering BOB in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BSZ en achterstallige betalingen kapitaalverzekering BOB in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden achterstallige betalingen kapitaalverzekering BOB in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente				
		Aard controle R Indicator: G3/07	Aard controle R Indicator: G3/08	Aard controle R Indicator: G3/09	Aard controle R Indicator: G3/10	Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11			
		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja			
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) gemeentedeel 2022 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverzekering	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverzekering (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverzekering (overig)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01	Aard controle R Indicator: G4/02	Aard controle R Indicator: G4/03	Aard controle R Indicator: G4/04	Aard controle R Indicator: G4/05		
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 24.467	€ 8.783		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 307	€ 10.000		
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 26.792	€ 0		
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 756	€ 0	€ 0	€ 0		
			6 Totaal	€ 756	€ 0	€ 51.566	€ 18.783		
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverzekering (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)			
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente			
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07	Aard controle R Indicator: G4/08	Aard controle R Indicator: G4/09	Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10			
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	a			
2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	a						
3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	a						
4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	a						
5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	a						
6 Totaal	0	0	a						
Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverzekering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverzekering Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverzekering Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)					
Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente						
Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11	Aard controle R Indicator: G4/12	Aard controle R Indicator: G4/13	Aard controle R Indicator: G4/14	Aard controle R Indicator: G4/15					
1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)									
2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)									
3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)									
4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)									
5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)									
6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0					
Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Levensonderhoud - Mutaties (dotaties en vrijaf) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Kapitaalverzekeringen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden achterstallige betalingen op kapitaalverzekeringen Tozo in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente						
Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente						
Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16	Aard controle R Indicator: G4/17	Aard controle D2 Indicator: G4/18	Aard controle R Indicator: G4/19						
1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0						
2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0						
3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0						
4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0						

			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)		€ 0	€ 0	€ 0		
			6 Totaal	0	0	0	0		
SZW	G10	Wet inburgering 2021_gemeentedeel 2022	Besteding (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G10/01	Baten (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G10/02	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03				
			€ 0	€ 122.078	Ja				
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie Kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G12/01	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G12/02	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G12/04				
			€ 0	€ 0	Ja				
SZW	G13	Onderwijsroute 2022_deel gemeente	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/01	Baten onderwijsroute (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/02	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/03	Baten overige voorzieningen (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/04	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05		
			€ 0	€ 16.260	€ 0	€ 0	Ja		
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) Gemeenten Aard controle R Indicator: H4/01	Totale werkelijke berekende subsidie Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02					
			€ 13.442	€ 26.701					
			Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is	
			Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	Aard controle R Indicator: H4/04	Aard controle R Indicator: H4/05	Aard controle R Indicator: H4/06	Aard controle R Indicator: H4/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08	
			1 1.2. Renovatie	€ 13.256	€ 13.256				
			2 1.3. Onderhoud	€ 2.878	€ 2.878			Ten aanzien van de Investerings Hek VIOD doen we een beroep op artikel 13 van deze regeling.	
			3 2.1. Aankoop	€ 3.116		€ 3.116			
			4 2.3. Beheer en exploitatie	€ 5.940		€ 5.940			
			5 3.1. Overig	€ 1.511			€ 1.511		
VWS	H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Beschikkingnummer Aard controle n.v.t. Indicator: H8/01	Totaal bedrag volgens beschikking Aard controle n.v.t. Indicator: H8/02	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) Gerealiseerd Aard controle R Indicator: H8/03	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) Gerealiseerd Aard controle R Indicator: H8/04	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) Gerealiseerd Aard controle n.v.t. Indicator: H8/05	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) Gerealiseerd Aard controle n.v.t. Indicator: H8/06	
			1 1042568	€ 18.858	€ 0	€ 32.661	€ 10.769	€ 49.646	
			Kopie beschikkingnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: H8/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/08					
			1 1042568	Nee					
VWS	H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: H12/01	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: H12/02	Eindverantwoording? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: H12/03				
			€ 10.000	Ja	Nee				
FRL	FRL12C	Better Wetter	Hieronder per regel één beschikkingnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicator: FRL12C/01	Welke regeling betreft het Aard controle n.v.t. Indicator: FRL12C/02	Totale besteding in jaar T Aard controle R Indicator: FRL12C/03	Correctie t.o.v. jaar T-1 van verantwoorde totale besteding Aard controle R Indicator: FRL12C/04	Cumulatieve totale besteding tot en met jaar T Aard controle n.v.t. Indicator: FRL12C/05	Toelichting Aard controle n.v.t. Indicator: FRL12C/06	
			1 PF-2018/183362	Bestuul incidentele subsidieverstrekking project Better Wetter, fase 2	€ 695.999	€ 0	€ 695.999	Bestedingen in jaar T hebben betrekking op gehele project (2018-2021). Gehele bedrag is in jaar T opgevoerd, omdat nog geen tussentijdse verantwoording heeft plaats gevonden.	
			Kopie beschikkingnummer	De besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen Alleen de besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen Aard controle n.v.t. Indicator: FRL12C/07	Correctie t.o.v. jaar T-1 van besteding ten laste van alleen provinciale middelen Als de correctie een vermeerdering is, gaat het om nog niet verantwoorde besteding ten laste van alleen provinciale middelen Aard controle R Indicator: FRL12C/08	Cumulatieve besteding tot en met jaar T ten laste van alleen provinciale middelen Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie ten laste van alleen provinciale middelen Aard controle R Indicator: FRL12C/09	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: FRL12C/10	Als u kiest voor 'ja', betekent dit, dat hiervoor alle besteding is afgerond en u er de komende jaren geen besteding meer voor wilt verantwoorden Aard controle n.v.t. Indicator: FRL12C/11	
			1 PF-2018/183362	€ 695.999	€ 0	€ 695.999	Ja		

Vaststellingsbesluit

De raad van de gemeente Dantumadiel,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 30 mei 2023;

gelet op het bepaalde in artikel 198 Gemeentewet

gelezen het advies van de financiële commissie als bedoeld in artikel 40 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen van de gemeenteraad;

Besluit:

1. De jaarstukken 2022 vast te stellen.
2. Een bedrag ad. € 7.039.000 toe te voegen aan de Algemene Reserve.
3. Een bedrag ad. € 228.000 beschikbaar te stellen ten behoeve van het wegwerken van WMO wachtlijsten en organisatorische knelpunten in de samenwerking in 2023.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Dantumadiel, gehouden op 11 juli 2023.

Griffier:

voorzitter